

Ηρακλής Λαμπαδαρίου



Τάξη Δημιουργική
με Φαντασία Αρκετή





Ο Ηρακλής Λαμπαδαρίου γεννήθηκε στην Κατερίνη το 1988 και μεγάλωσε στην Καβάλα. Από τα 10 του χρόνια ασχολείται συστηματικά με τον εθελοντισμό, τόσο με τη διοργάνωση όσο και με τη συμμετοχή σε συλλογικές δράσεις. Σπούδασε κλασική φιλολογία στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης στην Κομοτηνή, απ' όπου αποφοίτησε το 2009. Είναι λάτρης των γλωσσών (γνωρίζει αγγλικά, γαλλικά, ισπανικά ενώ έχει αρχίσει να μαθαίνει σλοβάκικα και κινέζικα) και έχει ταξιδέψει σε διάφορα μέρη της Ευρώπης, παίρνοντας μέρος σ' έναν πλούσιο διαπολιτισμικό διάλογο που αναμφίβολα επηρέασε τον τρόπο σκέψης του. Γράφει παραμύθια για το παιδί που ο καθένας κρύβει μέσα του και αναζητά συνεχώς τρόπους για ένα Σχολείο που θα απελευθερώσει τη δημιουργικότητα και τη φαντασία του μαθητή.

ΗΡΑΚΛΗΣ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΥ

Τάξη Δημιουργική με Φαντασία αρκετή



Ηρακλής Λαμπαδαρίου, Τάξη Δημιουργική με Φαντασία αρκετή

ISBN: 978-618-80220-0-3

Σεπτέμβριος 2012

Σχεδιασμός εξωφύλλου:	Βιβή Βαϊνοπούλου http://thewanderingdeer.blogspot.gr
Εικονογράφηση:	Μαίρη Λαμπαδαρίου http://mlampadariou-crafts.blogspot.gr
Επιμέλεια-Διορθώσεις:	Κωνσταντίνα Χαρλαβάνη k.charlavani@gmail.com
Σελιδοποίηση:	Ιωάννα Αναστάση ioanna.anastasi@yahoo.gr

Εκδόσεις Σαΐτα

Αθανασίου Διάκου 42, 652 01, Καβάλα

T.: 2510 831856

K.: 6977 070729

e-mail: info@saitapublications.gr

website: www.saitapublications.gr



Άδεια Creative Commons

Αναφορά προέλευσης – Μη Εμπορική χρήση

Παρόμοια Διανομή 3.0 Μη εισαγόμενο

Με τη σύμφωνη γνώμη του συγγραφέα, ο οποίος ταυτίζεται με τον εκδότη, επιτρέπεται σε οποιονδήποτε αναγνώστη η αναπαραγωγή του έργου (ολική, μερική ή περιληπτική, με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο), η διανομή, η παρουσίαση στο κοινό και η τροποποίηση, απόδοση κατά παράφραση ή η διασκευή του, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αναφορά της πηγής προέλευσης, μη εμπορική χρήση του έργου και αν τροποποιήσετε ή δημιουργήσετε περαιτέρω βασισμένοι στο έργο, θα μπορείτε να διανείμετε το έργο που θα προκύψει μόνο με την ίδια ή παρόμοια άδεια.

Αναλυτικές πληροφορίες για τη συγκεκριμένη άδεια cc, διαβάστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/gr/>

Στους **μαθητές** που
γεύονται τους καρπούς της γνώσης με υπομονή και επιμονή,
στους **εκπαιδευτικούς** που
καλλιεργούν με πάθος, όραμα και φροντίδα τους καρπούς αυτούς,
στους **γονείς** που
φυτεύουν επιμελώς το σπόρο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9
ΤΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΓΗΣ.....	15
ΕΠΟΜΕΝΗ ΣΤΑΣΗ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ	23
ΑΠΟΣΤΟΛΗ: ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΓΛΩΣΣΩΝ.....	41
ΕΝΑΣ ΒΟΗΘΟΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ	63
ΣΥΜΜΑΧΟΣ Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ.....	69
Η ΠΑΓΙΔΑ ΤΗΣ ΠΑΠΑΓΑΛΙΑΣ	77
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	83
ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ.....	91
Η ΤΑΞΗ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΞΗ	99
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	111



ΠΡΟΛΟΓΟΣ

«Καλημέρα. Ανοίξτε τα βιβλία σας στη σελίδα τάδε και ας αρχίσουμε το μάθημα. Ποιος θέλει να διαβάσει πρώτος; Πολύ ωραία. Ξεκίνησε Γιώργο και να θυμάσαι πως διαβάζουμε αργά και καθαρά χωρίς να βιαζόμαστε». Μετά από τις αυστηρά καθορισμένες πέντε σειρές, τη σειρά παίρνει κάποιος άλλος μαθητής και συνεχίζεται το μοτίβο αυτό μέχρι να ολοκληρωθεί η ανάγνωση του κειμένου που ήθελε ο δάσκαλος από τους μαθητές. Αλίμονο αν βρεθεί κάποιος μαθητής που προσπαθεί να διαβάσει και δεν τα καταφέρνει και τόσο καλά ή που σταματάει για να θυμηθεί αυτούς τους δύσκολους διφθόγγους που ταλαιπωρούν όχι μόνο μαθητές αλλά και μερικές φορές ακόμη και ενήλικες. Ο δάσκαλος αγχώνεται προσπαθώντας να τηρήσει το περιορισμένο χρονικό όριο της μίας διδακτικής ώρας. «Πολύ ωραία» αναφέρει ο δάσκαλος με ανακούφιση που πρόλαβε να ολοκληρώσει με τη βοήθεια των μαθητών την ανάγνωση που είχε κατά νου και συνεχίζει: «Είμαι σίγουρος ότι έχετε καταλάβει πως σήμερα θα μάθουμε αυτό – πολύ σπάνια – κι αυτό κι αυτό». Αφού εξηγήσει τα αντικείμενα που θέλει να μάθουν οι μαθητές, ρωτάει για τυχόν απορίες, που

λύνονται με σύντομες και κοφτές απαντήσεις και δίνει τις ασκήσεις για το σπίτι με τρόπο κατηγορηματικό και κάπως μονότονο: «Έχετε τις ασκήσεις 1, 2, 3 από τη σελίδα τάδε και τις ασκήσεις 5, 6, 7 από τη σελίδα τάδε». Το κουδούνι κτυπάει καλώντας τους μαθητές σε διάλειμμα, οι οποίοι προσπαθούν ακόμη να κυκλώσουν τους αριθμούς των ασκήσεων και να τσακίσουν τις σελίδες για να είναι σίγουροι ότι θα κάνουν τις σωστές ασκήσεις και όχι κάποια άλλη. Ο δάσκαλος αισθάνεται ανακούφιση για ακόμη μία φορά που πρόλαβε να κάνει όλα όσα είχε προγραμματίσει και συμπληρώνει το βιβλίο ύλης θριαμβευτικά.

Φανταστείτε τώρα την ίδια τάξη και το δάσκαλο να μπαίνει κρατώντας μια μπάλα. Πριν ακόμη μιλήσει έχει καταφέρει να εξάψει τη **φαντασία** των μαθητών και παράλληλα έχει κερδίσει το **ενδιαφέρον** τους και την **προσοχή** τους. Ο κάθε μαθητής από την πρώτη στιγμή του μαθήματος συμμετέχει ενεργά καθώς θέτει εσωτερικά ερωτήματα: «Μα, δεν είναι η ώρα της γυμναστικής. Γιατί ο δάσκαλος κρατάει μια μπάλα;». Ο δάσκαλος με ζωηρή φωνή καλημερίζει τους μαθητές και τους βοηθά να βρουν την απάντηση στα ερωτήματά τους: «Θα αναρωτιέστε γιατί κρατάω μια μπάλα. Ίσως βρείτε την απάντηση αν ψάξετε στη σελίδα του βιβλίου σας στην οποία σταματήσαμε στο προηγούμενο μάθημα». Με αυτήν τη σύντομη πρόταση-γρίφο οι μαθητές γίνονται παίκτες σ' ένα παιχνίδι που μοιάζει μ' αυτό του κρυμμένου θησαυρού. Μόλις βγαίνουν οι τελευταίες λέξεις από το στόμα του δασκάλου όλοι οι μαθητές αστραπιαία ανοίγουν τα βιβλία τους στη σελίδα του τελευταίου μαθήματος ψάχνοντας για την απάντηση στο ερώτημα. Ψάχνει ο καθένας γρήγορα-γρήγορα για να είναι ο πρώτος που θα βρει την απάντηση κερδίζοντας το θαυμασμό των συμμαθητών του και τα εύσημα του δασκάλου του. Όσπου κάποιος μαθητής πετιέται με χαρά και λέει έχοντας ψάξει και στο παρακάτω μάθημα, αυτό με το οποίο θα ασχοληθούν σήμερα: «Θα μιλήσουμε για το σπίτι μας, τη γη!». «Πολύ σωστά! Μπράβο!» του λέει ο δάσκαλος και αρχίζει να δίνει μερικά στοιχεία από αυτά που πρέπει να γνωρίσουν οι μαθητές στο συγκεκριμένο μάθημα. Δεν ακολουθεί το κείμενο του βιβλίου με ανάγνωση που μοιάζει με τρενάκι, δηλαδή ο ένας μαθητής μετά τον άλλο. Δίνει στοιχεία του κειμένου απλά περιγράφοντας την μπάλα: είναι στρογγυλή, γυρίζει γύρω από τον άξονά της, όπως όταν την κλοτσάει ένας ποδοσφαιριστής και συνεχίζει να περιγράφει την μπάλα σαν να ήταν μια μικρογραφία του πλανήτη μας: έχει διαφορετικές θερμοκρασίες στην επιφάνειά της, στο κέντρο έχει έναν πυρήνα κτλ. Αν πρέπει οι μαθητές να μάθουν και για τις ηπείρους, σχεδιάζει το περίγραμμά τους με έναν

μαρκαδόρο ή μολύβι πάνω στην μπάλα. Αν πρέπει οι μαθητές να μάθουν για τη γη σε σχέση με τους υπόλοιπους πλανήτες και τον ήλιο, τότε κρατώντας ο ίδιος την μπάλα-γη διαλέγει μερικούς μαθητές για να υποδυθούν τους πλανήτες και τον ήλιο: μαθητής-Κρόνος, μαθητής-Πλούτωνα, μαθητής-ήλιος κτλ. και ο καθένας ψάχνει τη θέση του σε σχέση με το δάσκαλο-μπάλα-γη. Οι μαθητές τον βοηθούν ψάχνοντας μέσα στο κείμενο για χαρακτηριστικά της γης που επίτηδες δεν αναφέρει ο δάσκαλος. Στο τέλος επιστρέφουν όλοι μαζί στο βιβλίο για να αναφέρουν ένα προς ένα όλα τα χαρακτηριστικά της γης και με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η επανάληψη, η μητέρα της μάθησης. Ο δάσκαλος πριν ορίσει τις ασκήσεις από το βιβλίο, λέει στους μαθητές ότι θα πρέπει να ζωγραφίσει ο καθένας τη γη και μετά θα ασχοληθούν με τις ασκήσεις 2, 3, 4 από τη σελίδα τάδε. Έτσι βοηθά τους μαθητές αρκετά με τη λύση των ασκήσεων αφού τονώνει την αυτοπεποίθησή τους. Αφού ζωγραφίσουν τη γη, θα έρθουν πιο κοντά με τους σκοπούς του μαθήματος άρα θα βρουν ευκολότερα τις λύσεις στις ασκήσεις του μαθήματος. Δίνοντας τους αριθμούς των ασκήσεων και λίγο πριν κτυπήσει το κουδούνι ο δάσκαλος μπορεί να δώσει την μπάλα-γη στα χέρια κάθε μαθητή, δίνοντας έτσι μεταφορικά τη γνώση στα χέρια, φέρνοντάς τον πιο κοντά σε αυτά που θα πρέπει να μάθει.

Σκεφτείτε για λίγο τις δύο αυτές τάξεις και τον τρόπο τον οποίο επέλεξε ο κάθε δάσκαλος για να διδάξει τα αντικείμενά του. Ποιον θα επιλέγατε και γιατί; Αν ήσασταν μαθητής ποιόν από τους δύο δασκάλους θα επιλέγατε για να παρακολουθήσετε το μάθημά του και γιατί; Είμαι σίγουρος ότι δεν θα δυσκολευτείτε καθόλου για να δώσετε τις απαντήσεις σας στις παραπάνω ερωτήσεις.

Δεν αρκεί όμως να δίνετε απαντήσεις, χρειάζεται να θέτετε καινούριες ερωτήσεις που θα σας οδηγήσουν ως εκπαιδευτικούς και ως γονείς στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων, μέσα από τις οποίες θα καλλιεργείται η σκέψη των μαθητών δημιουργικά με φαντασία, κρίση και διασκέδαση.

Προς αυτήν την κατεύθυνση ευελπιστώ με το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας να σας οδηγήσω και να μοιραστώ μαζί σας τεχνικές, ιδέες, σκέψεις και δραστηριότητες οι οποίες δεν ανήκουν στη σφαίρα της φαντασίας αλλά είναι εύκολα και άμεσα υλοποιήσιμες στο πλαίσιο της σχολικής αίθουσας και του σπιτιού, της τάξης έξω από την τάξη. Στόχος μου είναι να αποτελέσει όλο αυτό το υλικό το έναυσμα για τη συστηματική ενασχόλησή σας με τη βελτίωση των διδακτικών σας προσεγγίσεων και το σχεδιασμό δικών σας,

πρωτότυπων δραστηριοτήτων με συνδυασμό των πολυμεσικών εφαρμογών, βασισμένων στις ιδιαιτερότητες των μαθητών σας, οι οποίες θα καλλιεργούν κυρίως τη δημιουργικότητά τους και το ενδιαφέρον τους για τη μάθηση και τη φιλαναγνωσία.

Όλα όσα πρόκειται να διαβάσετε στις σελίδες που ακολουθούν έχουν εφαρμοστεί με μεγάλη επιτυχία σε εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν με Έλληνες και Σλοβάκους μαθητές ηλικίας 6-17 ετών από το Σεπτέμβριο του 2005 μέχρι τον Ιούνιο του 2011. Με Έλληνες μαθητές που είχα την τύχη να γνωρίσω μέσα από αναρίθμητες ενημερωτικές επισκέψεις σε Σχολεία με θέμα την κλιματική αλλαγή, τη βιοποικιλότητα, την πολυγλωσσία, τα δικαιώματα του παιδιού και την πολυπολιτισμικότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δουλεύοντας κυρίως εθελοντικά σε μια Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το Σεπτέμβριο του 2005 μέχρι τον Αύγουστο του 2010. Με Σλοβάκους μαθητές, ιδιαίτερα φιλικούς και ενθουσιώδεις, με τους οποίους συνεργάστηκα και υλοποίησα περισσότερα από 20 εκπαιδευτικά προγράμματα και δράσεις κατά τη διάρκεια της συμμετοχής μου στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Comenius Assistantships (Βοηθοί Comenius), από τον Μάρτιο μέχρι τον Ιούνιο του 2011. Μπορείτε αν θέλετε να επισκεφτείτε την ειδική ιστοσελίδα που δημιούργησα για το πρόγραμμα αυτό στη διεύθυνση: <https://sites.google.com/site/lamirakliscask>, να διαβάσετε το ημερολόγιο της δράσης και να δείτε φωτογραφίες από τα εκπαιδευτικά προγράμματα και όλα τα υπόλοιπα, όμορφα πράγματα τα οποία συνέβησαν στο Σχολείο Dr. Janského č.2 της πόλης Žiar nad Hronom της Σλοβακίας.

Η σκέψη, λοιπόν, που με ώθησε στη συγγραφή αυτού του βιβλίου ήταν πολύ απλή: αφού κατάφερα ως νεαρός Φιλολόγος να "ξεκλειδώσω" τους μαθητές μου, σίγουρα μπορούν να το κάνουν κι άλλοι - οι εκπαιδευτικοί οι οποίοι μοιράζονται και το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης στην τυπική εκπαίδευση των παιδιών και οι γονείς που έχουν την ευθύνη της μη τυπικής εκπαίδευσης.

Θα χαιρόμουν ιδιαίτερα με την ανάγνωση των σχολίων σας, των εντυπώσεών σας, των σκέψεών σας και ό,τι άλλο θα θέλατε να μοιραστείτε μαζί μου σχετικό ή λιγότερο σχετικό με το αντικείμενο αυτού του βιβλίου. Όπως θα διαβάσετε και στο σχετικό κεφάλαιο, η αξία της συνεργασίας και της ανταλλαγής σκέψεων και ιδεών είναι πολύ μεγάλη και τα οφέλη της είναι πολλαπλά για όλους τους εμπλεκόμενους.

Σας εύχομαι καλή ανάγνωση, περιμένοντας με ανυπομονησία τα μηνύματά σας στην ηλεκτρονική μου διεύθυνση: iraklis.lampadariou@gmail.com



ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΤΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΓΗΣ

Το ζητούμενο σε μια σύγχρονη τάξη είναι η δημιουργικότητα, η φαντασία, η καινοτομία, η διδασκαλία με τη χρήση των νέων μέσων, των θαυμάτων της τεχνολογίας με κυρίαρχο το Διαδίκτυο και τις πολυμεσικές εφαρμογές, η ενεργός συμμετοχή όλων των μαθητών, ακόμη και αυτών που επιλέγουν το τελευταίο θρανίο κοντά στο παράθυρο. Με την ύπαρξη αυτών των παραγόντων η γνώση μπορεί να είναι ουσιαστική, διηνεκής, μια πραγματική δύναμη για τον κάτοχό της.

Ο κάθε εκπαιδευτικός είναι ικανός να δημιουργήσει ένα κλίμα ευνοϊκό για την ανάπτυξη όλων των παραπάνω στην τάξη του έχοντας τη βοήθεια των μαθητών του. Μαζί με τους μαθητές ψάχνει τα υλικά, δημιουργεί τις δραστηριότητες, σχεδιάζει τα προγράμματα με τα οποία θα τους μεταδώσει τη γνώση και την αγάπη για τη μάθηση. Ο μαθητής είναι ταυτόχρονα ο συν-δημιουργός και ο αποδέκτης όλων των ευφάνταστων δραστηριοτήτων που συμβαίνουν στην τάξη.

Φανταστείτε ένα δάσκαλο ο οποίος δεν ενέπλεκε τους μαθητές στη διαδικασία σχεδιασμού των δημιουργικών τρόπων μάθησης. Στην περίπτωση αυτή οι μαθητές θα ανταποκρίνονταν με δυσκολία ή ακόμη χειρότερα θα ήταν

απρόθυμοι να συμμετέχουν καθώς δεν θα ήταν κάτι που θα τους κινούσε το ενδιαφέρον. Ως εκ τούτου θα το απέρριπταν θαυμάζοντας το χρώμα του ταβανιού, την αυλή στην οποία θα έπαιζαν στο διάλειμμα, τη σκόνη της κιμωλίας καθώς πέφτει από τον πίνακα, τη σβήστρα στο πίσω μέρος του μολυβιού τους, την πολύχρωμη κασετίνα του διπλανού τους αρχίζοντας και μια σύντομη εξερεύνηση των περιεχομένων της, έχοντας σταθερά την έγνοιά τους στο ρολόι χειρός τους, μετρώντας τα δευτερόλεπτα που τους χωρίζουν από το λυτρωτικό χτύπημα του κουδουνιού, αναρωτώμενοι για το πόσο αργά περνάει η ώρα ψάχνοντας να βρουν απάντηση στο ερώτημα σχετικά με τη μέτρηση του χρόνου και τη διάρκεια που μπορεί να έχει ένα δευτερόλεπτο κι αν τελικά το δευτερόλεπτο έχει μεγαλύτερη διάρκεια από το λεπτό.

Επειδή λοιπόν κανένας εκπαιδευτικός δεν θέλει να βρεθεί ανάμεσα σε μαθητές που αδιαφορούν για το μάθημά του, οφείλει να ακολουθήσει μερικά βήματα για να εντοπίσει τα ενδιαφέροντα των μαθητών του και τους τρόπους με τους οποίους θα ξυπνήσει το ενδιαφέρον τους για τα αντικείμενα που θα τους διδάξει ώστε να «ζωντανέψει» την τάξη του, σχεδιάζοντας ένα εποικοδομητικό, ευχάριστο και φιλικό προς τους μαθητές πλάνο μαθήματος.

1^ο Βήμα: Ο δάσκαλος παίρνει τη θέση του μαθητή

Έχετε ποτέ σκεφτεί πώς γίνεται το μάθημα από την πλευρά του μαθητή; Όση ώρα διδάσκετε έχετε αναρωτηθεί για τις σκέψεις του κάθε μαθητή σας; Το να έχετε μια τάξη με ήσυχους μαθητές, δεν σημαίνει πάντοτε ότι έχετε κερδίσει την προσοχή τους, ότι κατανοούν τα όσα τους λέτε ή ότι είστε τόσο καλός εκπαιδευτικός ώστε δεν υπάρχει η παραμικρή απορία – ίσως να τους έχετε αποκοιμίσει.

Πάρτε τη θέση του κάθε μαθητή σας πριν μπειτε στην τάξη, λαμβάνοντας υπόψη σας τα ενδιαφέροντα και τις ανησυχίες του. Σκεφτείτε, σχεδιάζοντας το πλάνο μαθήματος, πώς θα αντιδράσει ο κάθε μαθητής σε κάθε στάδιο του πλάνου σας. Θα του αρέσει; Θα του κινήσει το ενδιαφέρον; Μήπως πρέπει πρώτα να αφήσετε τη φαντασία του ελεύθερη ή να του δώσετε ένα μικρό στοιχείο και μετά να τον βοηθήσετε να εντοπίσει μόνος του το αντικείμενο του μαθήματός σας, όπως στο παράδειγμα με την μπάλα-γη; Μήπως να παραλείψετε κάποιο κομμάτι του μαθήματος που απαιτεί κάποια άλλη γνώση την οποία οι μαθητές δεν έχουν ακόμη και θα χρειαστεί περισσότερο χρόνο για να το αναπτύξετε ώστε να το καταλάβουν όλοι και όχι

μόνο ένα μέρος αυτών; Μήπως να έχετε μαζί σας κάποιο υποστηρικτικό υλικό το οποίο θα δια φωτίσει τους μαθητές και θα τους συναρπάσει κάνοντας πιο ενδιαφέρον και λιγότερο μονότονο το μάθημα;

Σκεφτείτε όλα όσα θα θέλατε εσείς να ακούσετε από ένα δάσκαλο για να κατανοήσετε με ευχάριστο και διασκεδαστικό τρόπο το αντικείμενο του μαθήματος που θέλετε να διδάξετε. Μην πέσετε όμως στην παγίδα που υπάρχει στο σημείο αυτό. Όταν σχεδιάζετε το πλάνο του μαθήματός σας κάντε σκέψεις και εκφράστε επιθυμίες όπως αυτές που θα έκαναν και θα εξέφραζαν οι μαθητές σας κι όχι αυτές που θα θέλατε εσείς. Το μάθημα δεν γίνεται για εσάς αλλά από εσάς για τους μαθητές σας και με τους μαθητές σας. Θα καταλάβετε το βαθμό επιτυχίας του πλάνου του μαθήματός σας από τη συμμετοχή και τα χαμόγελα των μαθητών μέσα σε μια ευχάριστη ατμόσφαιρα στην τάξη σας.

2^ο Βήμα: Ο μαθητής παίρνει τη θέση του δασκάλου

Οι περισσότεροι θα αναρωτιέστε πώς είναι δυνατόν ο μαθητής να πάρει τη θέση του δασκάλου. Τι θα διδάξει, με ποιο τρόπο και πώς μπορεί κάτι τέτοιο να εφαρμοστεί σε μια τάξη που την πιέζει ο χρόνος για να καλύψει όλη τη διδακτέα ύλη. Θυμηθείτε ότι ήδη από την αρχή της ανάγνωσης αυτού του βιβλίου έχετε αφήσει τη φαντασία σας ελεύθερη και δεν περιορίζετε στα παραδοσιακά διδακτικά μοντέλα. Επομένως όλα είναι δυνατά και μπορούν να υλοποιηθούν άμεσα και εύκολα προς όφελος των μαθητών σας και της γνώσης.

Παροτρύνετε τους μαθητές σας να διαβάσουν το παρακάτω μάθημα, να ξεχάσουν τον τρόπο με τον οποίο εσείς κάνετε το μάθημα και αφήνοντας τη φαντασία τους ελεύθερη να ετοιμάσουν έναν τρόπο για να το παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους (δηλαδή το πλάνο μαθήματος). Επισημάνετε τους ότι μπορούν να δημιουργήσουν ό,τι θέλουν και να φέρουν μαζί τους ό,τι υλικά μπορούν να σκεφτούν για να κάνουν πιο ελκυστικό και ενδιαφέρον το μάθημά τους.

Άμεσα και χωρίς να το αντιληφθούν τους έχετε οδηγήσει στο να σας δείξουν πώς φαντάζονται το ιδανικό γι' αυτούς μάθημα, πώς θα ήθελαν να κάνουν τα επόμενα μαθήματά σας, τι υλικά μπορείτε να φέρετε, πολλά από τα οποία ούτε καν είχατε σκεφτεί, και να βελτιώσουν τις διδακτικές σας μεθόδους ώστε να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης τάξης.

Αν πιστεύετε ότι οι μαθητές σας θα δυσκολευτούν αρκετά για να φέρουν εις πέρας αυτήν την αποστολή -που συμβαίνει σπάνια- τότε μπορείτε να τους φέρετε στη δική σας θέση για λιγότερο χρόνο. Μπορείτε να τους ζητήσετε αντί να γράψουν στο τετράδιό τους μια άσκηση να ψάξουν τρόπους για να παρουσιάσουν τη λύση της άσκησης στους συμμαθητές τους. Οπότε από αυτά τα λιγοστά λεπτά που θα διαθέσετε σε μερικούς μαθητές σας θα πάρετε μια γεύση από αυτά που θέλουν να δουν από εσάς στα επόμενα μαθήματά σας.

Συγχαρητήρια! Μαζί με τους μαθητές σας καταφέρατε να οδηγηθείτε στο σχεδιασμό ενός πλάνου μαθήματος που θα χαίρει της αποδοχής και τον ενθουσιασμό από τους μαθητές σας! Στο επόμενο διαγώνισμα θα διαπιστώσετε πόσο σημαντική ήταν αυτή η αλλαγή στον τρόπο διδασκαλίας σας.

3^ο Βήμα: Αφήστε τη φαντασία σας να καλπάζει

Φέρτε στο νου σας ένα άλογο να καλπάζει ελεύθερο σε μια καταπράσινη πεδιάδα. Μπορεί να το σταματήσει κάποιος ή κάτι, ένα εμπόδιο ως πούμε; Όχι. Το άλογο αυτό είναι η φαντασία σας την οποία πρέπει να αφήσετε ελεύθερη να καλπάζει και να σας οδηγήσει σε ιδέες καινοτόμες, δημιουργικές, ριζοσπαστικές, ανατρεπτικές. Μην επιχειρήσετε να διακόψετε τον καλπασμό της φαντασίας σας με εμπόδια, όπως ο περιορισμένος χρόνος της διδακτικής ώρας, ο χρόνος για τη συγκέντρωση των υλικών ή τη δημιουργία ενός πολυμεσικού προγράμματος ή ακόμη και μιας απλής παρουσίασης PowerPoint.

Πολλές φορές ολοκληρώνεται η σχολική χρονιά και οι μαθητές σας έχουν σοβαρές ελλείψεις, οι οποίες θα τους δυσκολέψουν και την επόμενη χρονιά. Έχετε καταφέρει επιτυχώς να καλύψετε όλη τη διδακτέα ύλη επειδή ήσασταν αγχωμένοι όλη τη χρονιά στα μαθήματά σας και πολύ τυπικοί αλλά δεν έχετε καταφέρει να μεταδώσετε σωστά τη γνώση με αποτέλεσμα οι μαθητές να έχουν κενά ή απορίες σε μερικά από τα διδαχθέντα κεφάλαια. Επομένως ο χρόνος της διδακτικής ώρας όχι μόνο δεν είναι περιορισμένος αλλά και υπεραρκετός όταν έχει δαπανηθεί σωστά και έχει συμπεριλάβει δημιουργικές δραστηριότητες και παιχνίδια.

Επίσης, ο χρόνος για τη συλλογή ή το σχεδιασμό των υλικών σας είναι κάτι που σας πιέζει. Αξίζει όμως γιατί οι μαθητές σας θα κατανοήσουν όλα όσα έχετε να τους διδάξετε. Άλλωστε δεν χρειάζεται να δαπανήσετε αρκετό από το χρόνο σας – η πρώτη φορά είναι η πιο δύσκολη και σίγουρα η πιο χρονοβόρα.

Μετά θα είναι ένα παιχνίδι για σας και θα ψάχνετε ευκαιρίες για να συγκεντρώσετε υλικά και να σχεδιάσετε τα δικά σας-μια σαφώς πιο εποικοδομητική και συναρπαστική εμπειρία.

Ίσως μερικοί από εσάς να αντιμετωπίζετε το εμπόδιο της χρήσης των νέων τεχνολογιών. Σκεφτείτε το σαν μια πρόκληση και σαν επιβεβαίωση ότι η μάθηση δεν σταματά ποτέ και είναι πραγματικά δια βίου. Υπάρχουν αρκετά εγχειρίδια για τη χρήση τους και πολλά βίντεο στο Διαδίκτυο με απλές, εύκολες και σύντομες οδηγίες για να δημιουργήσετε εσείς οι ίδιοι την πολυμεσική εφαρμογή σας! Μερικοί μάλιστα από αυτούς τους οδηγούς απευθύνονται αποκλειστικά σε εκπαιδευτικούς όλων των τάξεων.

Αν αφήσετε τη φαντασία σας ελεύθερη και απαλλαγμένη από εμπόδια θα διαπιστώσετε πόσο εύκολο είναι να σχεδιάσετε ένα μάθημα πολύ ελκυστικό για τους μαθητές σας. Να έχετε ένα τετράδιο και ένα στυλό για να καταγράφετε κάθε σκέψη που κάνετε για ένα καλύτερο μάθημα. Είναι κρίμα να ξεχάσετε κάποια – ειδικά όταν θα κατακλύζεστε από πολυάριθμες σκέψεις καθώς εξοικειώνεστε με τη διαδικασία αυτή και αφήνετε ελεύθερη τη φαντασία σας. Να θυμάστε ότι όλα τα προβλήματα έχουν τη λύση τους αρκεί να έχουμε την υπομονή να τη βρούμε.

4^ο Βήμα: Εμπνευστείτε από το Διαδίκτυο

Σε καμία περίπτωση δεν θα ανακαλύψετε τον τροχό. Έχει ήδη ανακαλυφθεί και με μεγάλη επιτυχία έχει βρει αρκετές εφαρμογές στην καθημερινότητά μας. Αυτό που θα κάνετε είναι να βρείτε διαφορετικούς τρόπους μορφής του τροχού (όπου τροχός για εσάς είναι η διδακτική μέθοδος). Θα είναι πολύχρωμος, μονόχρωμος, με κορδέλες, με φιόγκους, με χριστουγεννιάτικα λαμπάκια; Το Διαδίκτυο και οι πανίσχυρες μηχανές αναζήτησής του θα σας βοηθήσουν να βρείτε ποια μορφή θα του δώσετε.

Περιηγηθείτε χρησιμοποιώντας όσο πιο γενικές και αφηρημένες έννοιες μπορείτε για το αντικείμενο που θέλετε να διδάξετε στους μαθητές σας. Εστιάστε το ενδιαφέρον σας κυρίως στις εικόνες και σε ό,τι μπορεί να βοηθήσει τη φαντασία σας να ταξιδέψει. Αφήστε τα χρώματα, την κίνηση και τα συναισθήματα των εικόνων που βλέπετε στην οθόνη του υπολογιστή σας να σας συνεπάρουν σ' ένα μαγευτικό ταξίδι προορισμός του οποίου είναι ο σχεδιασμός ενός φιλικού προς τους μαθητές σας εκπαιδευτικού προγράμματος.

Μη διστάσετε να χρησιμοποιήσετε το Διαδίκτυο για να βρείτε προγράμματα που έχουν υλοποιηθεί από άλλους εκπαιδευτικούς ανά τον κόσμο και τα οποία θα μπορούσατε να προσαρμόσετε στις ανάγκες των δικών σας μαθητών, στην πραγματικότητα της δικής σας τάξης. Μην τα παρουσιάσετε σαν δικά σας, αλλά προσπαθήστε να τα εξελίξετε ή με αφορμή αυτά να οδηγηθείτε στο σχεδιασμό ενός καινούριου εκπαιδευτικού προγράμματος.

5^ο Βήμα: Ανταλλάξτε και συζητήστε τις ιδέες σας

Όσες ιδέες κι αν καταφέρετε να συγκεντρώσετε, όσο κι αν έχετε αφήσει τη φαντασία σας ελεύθερη και σας έχει ανταμείψει με πολλές σκέψεις, δεν αρκεί. Θα καταλήξετε στην καλύτερη δυνατή μορφή της ιδέας ή της σκέψης σας αν τη μοιραστείτε με κάποιον άλλον, είτε μέλος της οικογένειάς σας, είτε φίλο είτε συνάδελφο. Αυτός θα την ολοκληρώσει με κάποια λέξη που θα σας πει, θα τη συμπληρώσει και θα σας οδηγήσει σε μια ιδέα εκπληκτική: στην τελειότερη μορφή που θα μπορούσε να πάρει η ιδέα σας.

Με την ιδέα σας έχετε βρει ένα δρόμο, με την ανταλλαγή και τη συζήτησή της με κάποιον άλλο έχετε βρει και τους υπόλοιπους δρόμους που συνδέονται με τον αρχικό, δικό σας δρόμο. Και φυσικά όταν υπάρχουν πολλοί δρόμοι είναι καλύτερα γιατί υπάρχει η δυνατότητα της επιλογής και του σχεδιασμού ενός πιο ενδιαφέροντος και ξεκούραστου ταξιδιού. Επιλέξτε λοιπόν τους δρόμους που θα ακολουθήσετε για να καταλήξετε στην όμορφη, με πολλαπλά οφέλη για τους μαθητές σας ιδέα.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΠΟΜΕΝΗ ΣΤΑΣΗ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Για τους περισσότερους από εσάς δεν είναι λίγες οι φορές που έχετε ακούσει τη λέξη δημιουργικότητα να σχετίζεται με την εκπαίδευση και στο άκουσμά της πολλοί να περιμένουν το δάσκαλο σαν άλλος μάγος να βγάλει κάποιο κουνελάκι από τον πίνακα της τάξης του. Ή –για τους πιο τολμηρούς στη σκέψη- να έχει κάποιο μαγικό ραβδάκι με το οποίο να μεταδίδει τη γνώση και να μετατρέπει τους μαθητές του σε πανέξυπνους μικρούς ανθρώπους έτοιμους να υπηρετήσουν την αγορά εργασίας.

Δεν είναι όμως λίγες και οι φορές εκείνες που η δημιουργικότητα έρχεται να καλύψει την ανικανότητα του εκπαιδευτικού να αναπτύξει πραγματικά δημιουργικά και πρωτότυπα εκπαιδευτικά προγράμματα. Ας δώσω ένα σύντομο παράδειγμα: Είμαι εκπαιδευτικός και είμαι κολλημένος σε παραδοσιακά μαθησιακά μοντέλα. Για να πείσω γονείς και συναδέλφους ότι είμαι ικανός να κάνω το μεγάλο βήμα και να εντάξω τη δημιουργικότητα στα πλάνα του μαθήματός μου και σε ό,τι ετοιμάζω και αφορά την εκπαίδευση των μαθητών μου, χρησιμοποιώ τη λέξη δημιουργικότητα και καθαρίσα! Ποιος θα μπορέσει να μου πει ότι αυτά που δημιουργώ από δω και πέρα δεν είναι δημιουργικά, πρωτότυπα και ευφάνταστα; Μα φυσικά οι μαθητές μου.

Όταν θα βρίσκεστε στην τάξη και θα εφαρμόζετε τις κατ' επίφαση δημιουργικές διδακτικές τεχνικές σας, θα αντιμετωπίσετε αργά ή γρήγορα τη μη αποδοχή τους από τους μαθητές. Αν νομίζετε ότι μπορείτε να ξεγελάσετε τους μαθητές σας, θα πρέπει να αναθεωρήσετε. Μπορεί να μην έχουν παρακολουθήσει μαθήματα παιδαγωγικών στο Πανεπιστήμιο, όπως εσείς, αλλά οι μαθητές σας είναι η καρδιά της τάξης. Για όσους νομίζουν ότι η καρδιά της τάξης είναι το αντικείμενο διδασκαλίας, σκεφτείτε κατά πόσο είναι σημαντικό σε μια τάξη που οι μαθητές αδιαφορούν και ανυπομονούν να κτυπήσει το κουδούνι. Και για όσους αναρωτιούνται αν είναι ο εκπαιδευτικός η καρδιά της τάξης, σκεφτείτε ότι είναι απλά ένας βοηθός, ένας μαέστρος σε μια ορχήστρα η οποία χωρίς μουσικούς, όργανα και παρτιτούρες θα ήταν παντελώς άχρηστη.

Την απάντηση επομένως για το αν όσα έχετε σκεφτεί, σχεδιάσατε και φέρατε στην τάξη για να υλοποιήσετε με τους μαθητές είναι πράγματι δημιουργικά και θα αποδώσουν, θα την πάρετε από τους ίδιους τους μαθητές. Αυτοί θα σας τη δώσουν με μεγάλη προθυμία μέσα από τα χαμόγελά τους, τις ερωτήσεις που θα κάνουν για να μάθουν κι άλλα γύρω από το αντικείμενο που θέλετε να τους διδάξετε, από την πορεία τους στα διαγωνίσματα και στα υπόλοιπα κριτήρια αξιολόγησης.

Έχετε πάρει τη μεγάλη απόφαση να είστε δημιουργικοί και να βοηθήσετε τους μαθητές σας να φτάσουν στη γνώση με λιγότερο άγχος και περισσότερη διασκέδαση. Υπάρχουν αρκετοί τρόποι για να επιτύχετε το στόχο σας. Μερικοί από εσάς θα καταφέρετε να αναπτύξετε τους δικούς σας τρόπους για να φτάσετε στη δημιουργικότητα που ανταποκρίνεται καλύτερα στους ξεχωριστούς, ιδιαίτερους, μοναδικούς χαρακτήρες των μαθητών σας. Εδώ θα σας δώσω τους δύο πιο βασικούς τρόπους και την ευχή να αφήσετε τη φαντασία σας να καλπάζει ώστε να ανακαλύψετε και άλλους!

1^{ος} Τρόπος: Από το δάσος στο δέντρο

Βρίσκεστε στο σπίτι σας, μακριά από το σχολικό περιβάλλον και σκέφτεστε με ποιο τρόπο θα σχεδιάσετε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την Ευρωπαϊκή Ένωση ενόψει της Ημέρας της Ευρώπης που εορτάζεται κάθε χρόνο στις 9 Μαΐου καθώς την ημέρα αυτή το 1950 έγινε το πρώτο βήμα προς τη δημιουργία της οντότητας που είναι σήμερα γνωστή ως Ευρωπαϊκή Ένωση. Εκείνη την ημέρα στο Παρίσι, ενώ πλανιόταν η απειλή ενός τρίτου

παγκοσμίου πολέμου στον οποίο θα βυθιζόταν όλη η Ευρώπη, ο Γάλλος υπουργός εξωτερικών, Robert Schuman, διάβασε στο διεθνή τύπο μια δήλωση με την οποία καλούσε τη Γαλλία, τη Γερμανία και άλλες ευρωπαϊκές χώρες να ενώσουν την παραγωγή τους άνθρακα και χάλυβα ως «το πρώτο συγκεκριμένο θεμέλιο μιας ευρωπαϊκής ομοσπονδίας».

Με το πρόγραμμα αυτό θέλετε οι μαθητές σας να γνωρίσουν:

- την πολυμορφία της Ένωσης αυτής, τα σύμβολά της, το κοινό νόμισμα
- τις χώρες που την αποτελούν, τα γεωγραφικά και δημογραφικά τους στοιχεία
- τον πολιτισμό, την κουλτούρα, διάσημες προσωπικότητες των χωρών
- τη χλωρίδα και πανίδα της κάθε χώρας
- μερικά ιστορικά στοιχεία για τις χώρες
- τα δικαιώματα των ευρωπαίων πολιτών και προγράμματα που αφορούν τους μαθητές σας
- πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις για το μέλλον της Ευρώπης, δηλαδή πώς λειτουργούν τα Θεσμικά Όργανα και οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Έχετε ήδη διαπιστώσει ότι πρόκειται για ένα πρόγραμμα που συνδυάζει πολλά μαθήματα στο οποίο θα μπορούσατε να το εντάξετε: Ιστορία, Ιστορία της Τέχνης, Γεωγραφία, Περιβάλλον, Μουσική κτλ. Τώρα που αποσαφηνίσατε το θέμα του εκπαιδευτικού σας προγράμματος και τους στόχους που θέλετε να πετύχετε, θα πρέπει να ακολουθήσετε τη φαντασία σας σ' ένα μαγευτικό ταξίδι στο οποίο σας φέρνει εκείνη την ημέρα μπροστά από τους μαθητές σας. Πώς θα θέλατε να γίνει το μάθημα; Τι πιστεύετε ότι θα κινούσε το ενδιαφέρον των μαθητών σας; Σκεφτείτε σαν να γράφετε ένα πλάνο εκείνης της ημέρας κάπως έτσι...

Για το ταξίδι σας θα χρειαστείτε μια σχολική τσάντα γεμάτη χαρτιά, ξυλομπογιές, χάρακες, σβήστρες, στυλούς, ψαλίδια, ξύλινα ραβδάκια και σπάγκο. Δεν θα χρειαστείτε καθόλου έμπνευση διότι τα δικαιώματά σας ως Ευρωπαίου πολίτη βρίσκονται παντού γύρω σας - πρέπει μόνο να ανοίξετε τα μάτια σας. Τότε, μπορείτε να διαλέξετε το αγαπημένο σας μέρος στο Σχολείο και να σχεδιάσετε το δικαίωμα που πιστεύετε ότι είναι το πιο σημαντικό για εσάς.

Εάν μια ομάδα μαθητών σας ρωτήσουν για τα δικαιώματά σας, μη φοβηθείτε· πιθανόν να κάνουν μια έρευνα για το συγκεκριμένο θέμα και χρειάζεται να ακούσουν τη γνώμη σας.

Παρακαλώ μην ντραπείτε όταν θα κάνετε τις ερωτήσεις σας και θα μοιραστείτε τις σκέψεις σας με έναν Επίτροπο ή με υπαλλήλους των Θεσμικών Οργάνων και των Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα βάλουν τα δυνατά τους για να σας δώσουν ακριβείς απαντήσεις χρησιμοποιώντας απλή και κατανοητή γλώσσα.

Επειδή τα χρώματα δεν είναι ποτέ αρκετά, μπορείτε πάλι να ανοίξετε τη τσάντα σας και να ξεκινήσετε να ζωγραφίζετε το πρόσωπό σας, τα ρούχα σας, τα παπούτσια σας, ακόμη και το πεζοδρόμιο ή τα παγκάκια! Εξαρτάται από εσάς αν θα θελήσετε να εμπνευστείτε από τους διάφορους πολιτισμούς!

Αν είστε λάτρης της τεχνολογίας, τότε μπορείτε να τσεκάρετε τις γνώσεις σας γύρω από την Ευρώπη και την Ευρωπαϊκή Ένωση παίζοντας πολλά διαδραστικά παιχνίδια! Καλή τύχη! Και να θυμάστε: η γνώση είναι δύναμη!

Ναι, μπορώ να αισθανθώ ότι θέλετε να χαλαρώσετε, γι' αυτό απολαύστε μια πολυπολιτισμική συναυλία και προσπαθήστε να τραγουδήσετε και να χορέψετε! Αξίζει να προσπαθήσετε! Είναι απίστευτο πόσα πολλά κοινά στοιχεία πρόκειται να βρείτε στους ήχους – είναι μαγικό!

Και σχετικά με την Ευρωπαϊκή σημαία; Έχετε προσπαθήσει ποτέ να δημιουργήσετε τη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή σημαία; Λοιπόν, οι μαθητές σας θα σας δείξουν τον τρόπο!

Και από το δάσος καταλήξατε στο δέντρο, συγκεκριμένα σε 7 δέντρα-δράσεις που χαρακτηρίζονται από δημιουργικότητα αφού ξεφεύγουν από τα συνηθισμένα! Ας δούμε τι δράση κρύβεται πίσω από κάθε δέντρο και πώς συνεχίζετε να χρησιμοποιείτε τη φαντασία σας μέχρι και το τέλος του σχεδιασμού του προγράμματος.

1^η Δράση: Για το ταξίδι σας θα χρειαστείτε μια σχολική τσάντα γεμάτη χαρτιά, ξυλομπογιές, χάρακες, σβήστρες, στυλούς, ψαλίδια, ξύλινα ραβδάκια και σπάγκο.

Δεν θα χρειαστείτε καθόλου έμπνευση διότι τα δικαιώματά σας ως Ευρωπαίου πολίτη βρίσκονται παντού γύρω σας – πρέπει μόνο να ανοίξετε τα μάτια σας. Τότε, μπορείτε να διαλέξετε το αγαπημένο σας μέρος στο Σχολείο και να σχεδιάσετε το δικαίωμα που πιστεύετε ότι είναι το πιο σημαντικό για εσάς.

Με αφορμή μια σύντομη παρουσίαση που μπορείτε να κάνετε είτε συγκεντρώνοντας και φωτοτυπώντας εικόνες από το Διαδίκτυο, είτε ακόμη καλύτερα μια παρουσίαση PowerPoint σχετικά με τα δικαιώματα που έχει ο κάθε ευρωπαίος πολίτης με εστίαση κυρίως στους νεαρούς πολίτες (προστασία-από κάθε μορφής εκμετάλλευση, κακοποίηση, διάκριση, ρατσισμό, παροχές-δικαίωμα στην εκπαίδευση, την υγεία, την πρόνοια, την ψυχαγωγία, συμμετοχή-δικαίωμα στην έκφραση γνώμης, την πληροφόρηση, τον ελεύθερο χρόνο κα.), μπορείτε να εισάγετε τους μαθητές σας στον κόσμο της Ενωμένης Ευρώπης και στα οφέλη που προκύπτουν από αυτήν για τους πολίτες της. Αφού τους έχετε δώσει το ερέθισμα, τους παρακινείτε να σχεδιάσουν ένα δικαίωμα που αισθάνονται ως το πιο σημαντικό γι' αυτούς πάνω σε ένα κομμάτι χαρτί. Αν θέλετε να δώσετε ακόμη μεγαλύτερη χαρά στους μαθητές σας, μπορείτε να τους πείτε από την προηγούμενη ημέρα να φέρουν μαζί τους σπάγκο ή κλωστή και μικρά ξυλάκια-κλαδιά χωρίς να τους πείτε για ποιο λόγο. Αφήστε την περιέργειά τους να δώσει το έναυσμα στη φαντασία τους ώστε να αρχίζει να δουλεύει για να βρει το λόγο. Αφού τους κάνετε την παρουσίαση των δικαιωμάτων τους, μπορείτε να τους πείτε να ζωγραφίσουν το πιο σημαντικό γι' αυτούς σε ένα χαρτί σε σχήμα ρόμβο ή ό,τι σχήμα θέλουν και να το προσαρμόσουν σε έναν χαρούμενο χαρταετό που θα διακοσμήσει τους τοίχους της τάξης τους ή ακόμη καλύτερα το άχαρο ταβάνι της τάξης! Και γιατί να περιοριστούν μέσα στη σχολική τάξη και να μην κάνουν μια βόλτα με όλα όσα χρειάζονται για να ζωγραφίσουν στην αυλή του Σχολείου, έχοντας παράλληλα έμπνευση από τη φύση; Σκεφτείτε για λίγο πόσα οφέλη έχουν προκύψει για τους μαθητές σας από αυτήν την πρώτη, απλή δράση!

2^η δράση: Εάν μια ομάδα μαθητών σας ρωτήσουν για τα δικαιώματά σας, μη φοβηθείτε· πιθανόν να κάνουν μια έρευνα για το συγκεκριμένο θέμα και χρειάζεται να ακούσουν τη γνώμη σας.

Για τους μεγαλύτερους σε ηλικία μαθητές σας, μετά την παρουσίαση μπορεί να ακολουθήσει μια παρότρυνση να αναζητήσουν στο Διαδίκτυο περισσότερες

πληροφορίες για τα δικαιώματά τους και να συντάξουν ένα ερωτηματολόγιο το οποίο θα χρησιμοποιήσουν τόσο για να μάθουν αν οι συμμαθητές τους γνωρίζουν τα δικαιώματά τους όσο και για να τους ευαισθητοποιήσουν σχετικά με αυτά. Μπορούν να σχεδιάσουν ειδικό ερωτηματολόγιο για κάθε τάξη λαμβάνοντας υπόψη τα ενδιαφέροντα και τις προσδοκίες των συμμαθητών τους ή ακόμη να σχεδιάσουν ειδικό ερωτηματολόγιο για τους γονείς τους, αναζητώντας το βαθμό γνώσης των δικαιωμάτων τους.

3^η δράση: Παρακαλώ μην ντραπείτε όταν θα κάνετε τις ερωτήσεις σας και θα μοιραστείτε τις σκέψεις σας με έναν Επίτροπο ή με υπαλλήλους των Θεσμικών Οργάνων και των Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θα βάλουν τα δυνατά τους για να σας δώσουν ακριβείς απαντήσεις χρησιμοποιώντας απλή και κατανοητή γλώσσα.

Μήπως οι μαθητές σας φαντάζονται την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως οι περισσότεροι από εσάς, σαν μια ομάδα τεχνοκρατών, βυθισμένων στα γραφεία τους στις Βρυξέλλες και στο Λουξεμβούργο; Έχετε σκεφτεί ποτέ να γνωρίσετε μερικούς από αυτούς και να διαπιστώσετε για το τι ακριβώς συμβαίνει στους μηχανισμούς λήψης αποφάσεων που αφορούν περίπου 500 εκατομμύρια πολίτες σε 27 χώρες της Ευρώπης; Γιατί λοιπόν να μην τους καλέσετε να επισκεφτούν το Σχολείο σας και να συνομιλήσουν με τους μαθητές σας διαδικτυακά, απαντώντας στις ερωτήσεις τους; Η τεχνολογία είναι θαυματουργή και έτοιμη να σας υπηρετήσει. Ελάτε σε επαφή με Ευρωβουλευτές, υπαλλήλους των Θεσμικών Οργάνων και Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δώστε την ευκαιρία στους μαθητές σας να θέσουν άμεσα τα ερωτήματά τους σ' αυτούς. Θα εκπλαγείτε από τις ερωτήσεις τους και το περιεχόμενο της συζήτησης που θα προκύψει από τη διαδικτυακή αυτή συνάντηση.

4^η δράση: Επειδή τα χρώματα δεν είναι ποτέ αρκετά, μπορείτε πάλι να ανοίξετε τη τσάντα σας και να ξεκινήσετε να ζωγραφίζετε το πρόσωπό σας, τα ρούχα σας, τα παπούτσια σας, ακόμη και το πεζοδρόμιο ή τα παγκάκια! Εξαρτάται από εσάς αν θα θελήσετε να εμπνευστείτε από τους διάφορους πολιτισμούς!

Προχωρήστε ένα βήμα παραπέρα από τη ζωγραφική του πιο σημαντικού δικαιώματος για τους μαθητές σας με το να τους παρακινήσετε να φέρουν

παλιά μπλουζάκια ή αντικείμενα και να τους δώσουν μια νέα μορφή ή όψη, εμπνευσμένοι από στοιχεία των διάφορων Ευρωπαϊκών πολιτισμών. Μπορείτε να τους δώσετε χρωματιστές κιμωλίες και να ζωγραφίσουν την αυλή του Σχολείου σας. Μπορείτε να τους παραχωρήσετε κάποιον άχαρο τοίχο του Σχολείου σας και να τον διακοσμήσουν με graffiti που να σχετίζονται με την πολυμορφία των Ευρωπαϊκών πολιτισμών.

5^η δράση: Αν είστε λάτρης της τεχνολογίας, τότε μπορείτε να τσεκάρετε τις γνώσεις σας γύρω από την Ευρώπη και την Ευρωπαϊκή Ένωση παίζοντας πολλά διαδραστικά παιχνίδια! Καλή τύχη! Και να θυμάστε: η γνώση είναι δύναμη!

Είμαι σίγουρος ότι οι περισσότεροι μαθητές σας λατρεύουν τα παιχνίδια στον Η/Υ και μπορούν να αφιερώνουν ολόκληρες ώρες απολαμβάνοντάς τα. Γιατί να μην ικανοποιήσετε την επιθυμία τους να παίζουν διαδραστικά παιχνίδια ανακαλύπτοντας την ιστορία της Ευρώπης, τη σημαία της, το κοινό νόμισμα, στοιχεία του πολιτισμού της και της γεωγραφίας της; Υπάρχουν πολλές ιστοσελίδες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που μπορείτε να βρείτε για να συνδυάσετε παιχνίδι και γνώση για τους μαθητές σας. Απλά σας περιμένουν να τα ανακαλύψετε.

6^η δράση: Ναι, μπορώ να αισθανθώ ότι θέλετε να χαλαρώσετε, γι' αυτό απολαύστε μια πολυπολιτισμική συναυλία και προσπαθήστε να τραγουδήσετε και να χορέψετε! Αξίζει να προσπαθήσετε! Είναι απίστευτο πόσα πολλά κοινά στοιχεία πρόκειται να βρείτε στους ήχους – είναι μαγικό!

Η μουσική μας ηρεμεί, μας γαληνεύει και ταξιδεύει μακριά τη σκέψη μας, αφήνοντας πίσω ό,τι μας ενοχλεί και δεν μας αφήνει να χαρούμε. Δοκιμάστε να οργανώσετε με τους μαθητές σας μια συναυλία με νότες, ήχους και μουσικές από διάφορα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αν οι μαθητές του Σχολείου σας δεν είναι ακόμη έτοιμοι για τη διοργάνωση μιας τέτοιας συναυλίας, μπορείτε να τους παροτρύνετε να συγκεντρώσουν τα αγαπημένα τους τραγούδια (που μπορούν να προκύψουν μέσα από ψηφοφορία μεταξύ τους-τι πιο δημοκρατικό) από διάφορες χώρες της Ευρώπης και να δημιουργήσουν ένα μουσικό ψηφιακό δίσκο, αυτόν της Ευρώπης!

7^η δράση: Και σχετικά με την Ευρωπαϊκή σημαία; Έχετε προσπαθήσει ποτέ να δημιουργήσετε τη μεγαλύτερη ευρωπαϊκή σημαία; Λοιπόν, οι μαθητές σας θα σας δείξουν τον τρόπο!

Όσο φιλόδοξη και μεγάλη σας φαίνεται μια ιδέα σας, να γνωρίζετε πως υπάρχουν τρόποι για να ξεπεράσετε τα εμπόδια και να την υλοποιήσετε με επιτυχία. Γιατί λοιπόν να μην αφήσετε τους μαθητές σας να προσπαθήσουν να σχεδιάσουν με τα σώματά τους στην αυλή του Σχολείου σας, με όποιο τρόπο εκείνοι επιλέξουν, τη σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Έτσι θα κατανοήσουν βιωματικά ότι ο αριθμός των αστεριών της σημαίας αυτής, ο αριθμός 12 αντιπροσωπεύει συμβολικά την πληρότητα, την ολοκλήρωση και, βέβαια, ότι τον συναντούμε πολύ συχνά στο ρολόι μας, στους μήνες, στους Αποστόλους και αλλού. Και φυσικά δεν πρέπει να ξεχνάμε τον κύκλο τον οποίο σχηματίζουν τα αστερία της σημαίας που είναι, μεταξύ άλλων, σύμβολο ενότητας.

Μπορείτε να εμπλουτίσετε το πρόγραμμά σας με δράσεις οι οποίες ενδεχομένως να προκύψουν αργότερα, όπως έναν Διαγωνισμό φωτογραφίας με ευρωπαϊκό θέμα, αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων με ερωτήσεις των μαθητών σε Ευρωπαίους Υπαλλήλους, ένα σύντομο παραμύθι για τις χώρες της Ευρώπης το οποίο μπορεί να συνδυάζει μοναδικά στοιχεία της κάθε χώρας ή να δώσετε την αρχή του παραμυθιού εξάπτοντας τη φαντασία των μαθητών σας οι οποίοι θα αναλάβουν να γράψουν τη συνέχεια, όπως το παρακάτω:

Μετά την εξερεύνηση μερικών κάστρων στη Σλοβακία, σκεφτόμαστε να κάνουμε μια πτήση στο Βέλγιο για να γευτούμε μερικές λαχταριστές βάφλες με σοκολάτα και φράουλες. Μετά, μπορούμε να διαβάσουμε ένα από τα υπέροχα παραμύθια του Hans Christian-Andersen στη Δανία και τέλος μπορούμε να έχουμε υπέροχες διακοπές στις Ελληνικές παραλίες, όπου μπορούμε να απολαύσουμε τον ήλιο και τα κρυστάλλινα νερά.

Τόσο κατά το σχεδιασμό των δράσεών σας όσο και κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους μην αφήσετε ούτε λεπτό τη φαντασία σας να σταματήσει. Μπορεί να σας φέρει μπροστά σε μια συναρπαστική ιδέα ή να σας βοηθήσει να σχεδιάσετε τις μελλοντικές σας δράσεις με ακόμη μεγαλύτερη δημιουργικότητα, άρα και επιτυχία! Η φαντασία δεν λειτουργεί με κουμπιά

ούτε λειτουργεί σε προκαθορισμένους χρόνους. Μπορεί να σας ξεδιπλώσει τα μυστικά σας όπου κι αν βρίσκεστε και σε οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας. Να θυμάστε να έχετε ανοικτές τις κεραίες σας και να έχετε μαζί σας τετραδιάκι και στυλό.

Για όσους δυσκολεύονται να ακολουθήσουν τον πρώτο δρόμο, μπορούν να δοκιμάσουν να φτάσουν στη δημιουργικότητα μέσα από τον δεύτερο δρόμο, αυτόν που ξεκινάμε έχοντας στο νου μας μία μόνο δράση και προσθέτουμε κι άλλες καθώς συνεχίζουμε την αναζήτησή μας με σταθερό βοηθό και σύμβουλο τη φαντασία μας.

2^{ος} Τρόπος: Από το δέντρο στο δάσος

Αυτή τη φορά σκοπός σας είναι να σχεδιάσετε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την κλιματική αλλαγή. Θέλετε να διδάξετε στους μαθητές σας πώς δημιουργείται η κλιματική αλλαγή, αν είναι φυσιολογικό να συμβαίνει αυτή η αλλαγή στις κλιματολογικές συνθήκες του πλανήτη μας, τι επιπτώσεις έχει στο περιβάλλον και τι μπορούν να κάνουν οι μαθητές σας είτε μόνοι τους, είτε με τη βοήθεια των γονέων τους για να μειώσουν το ενεργειακό τους αποτύπωμα.

Αν και πρόκειται για ένα θέμα που παρατηρούμε όλοι να συμβαίνει γύρω μας, αντιμετωπίζουμε ορισμένα προβλήματα στο να το περιγράψουμε, να το παρουσιάσουμε στους μαθητές μας και αυτοί να το αφομοιώσουν. Ίσως και να τρομάζουν όταν ακούνε για την κλιματική αλλαγή γιατί αισθάνονται ότι καθόλου ευχάριστη δεν είναι αυτή η αλλαγή για το μέλλον του πλανήτη.

Έχετε μπροστά σας το τετραδιάκι σας κι ένα στυλό και ψάχνετε να βρείτε έναν τρόπο με τον οποίο θα παρουσιάσετε στους μαθητές σας όλα όσα σκέφτεστε για την κλιματική αλλαγή. Περιμένετε λίγη ώρα, ρίχνετε και μια ματιά στις σελίδες του βιβλίου σας μήπως βρείτε κάποια έμπνευση, προσπαθείτε να ελευθερώσετε τη φαντασία σας και το αποτέλεσμα είναι το τετραδιάκι να παραμένει άδειο. Ίσως δεν έχετε σκεφτεί με απλό τρόπο τον τρόπο.

Ξεκινήστε να σχεδιάζετε μια παρουσίαση γράφοντας πρώτα τους τίτλους με μια λογική σειρά, κάπως έτσι:

- Κλιματική αλλαγή: Τι είναι;
- Τι καιρό κάνει σήμερα;

- Δεν είναι φυσιολογικό να αλλάζει το κλίμα;
- Ποιες είναι οι επιπτώσεις των κλιματικών μεταβολών;
- Αυτό είναι ένα μεγάλο πρόβλημα! Τι μπορούμε να κάνουμε;

Μετά αρχίστε να γράφετε μερικές σημειώσεις για την κάθε ενότητα της παρουσιάσής σας με απλά, κατανοητά λόγια ώστε όλοι οι μαθητές να μπορούν να σας παρακολουθούν και να συμμετέχουν. Μην απορείτε καθόλου. Θα κάνετε μαζί με τους μαθητές σας τη συγκεκριμένη παρουσίαση. Μπορείτε να τους γράψετε μερικές λέξεις ή να τους δείξετε μερικές εικόνες που να αποτελούν ερεθίσματα και να σας οδηγούν στην επόμενη διαφάνεια ή ενότητα της παρουσιάσής σας. Ορίστε ένα παράδειγμα:

«Και τι συμβαίνει στον πλανήτη με την κλιματική αλλαγή; Τι σημαίνει η άνοδος της θερμοκρασίας; Μπορεί κάτι να αλλάξει σε κάποιο μέρος του πλανήτη μας;» ρωτάτε στην ενότητα «Ποιες είναι οι επιπτώσεις των κλιματικών μεταβολών;». Και ακούτε ένα βουητό: «Κύριε, κύριε, εγώ, εγώ!» και μόλις δώσετε το λόγο: «Ναι! Και βέβαια αλλάζει κάτι στον πλανήτη μας εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής: θα λιώσουν οι πάγοι, οι πολικές αρκούδες θα χάσουν το σπίτι τους, θα ανέβει η στάθμη της θάλασσας» και μπορεί να σας πούνε κι άλλα. Απλά βοηθήστε να βρουν και τα υπόλοιπα συνδέοντας κομμάτια του πάζλ: «Θα αυξηθεί αρκετά η θερμοκρασία, οπότε τι θα συμβεί στα δάση;» και οι μαθητές ενθουσιασμένοι που μπόρεσαν μόνοι τους να βρουν την απάντηση: «Θα έχουμε καταστροφικές πυρκαγιές και πολλά ζωάκια θα χάσουν το σπίτι τους», και συνεχίστε: «Ενώ σε άλλα μέρη του πλανήτη λόγω έλλειψης βροχοπτώσεων τι θα έχουμε;» με την απάντηση των μαθητών να ακολουθεί: «Ξηρασία!» ενώ αντίθετα σε άλλα μέρη του πλανήτη: «Πλημμύρες!».

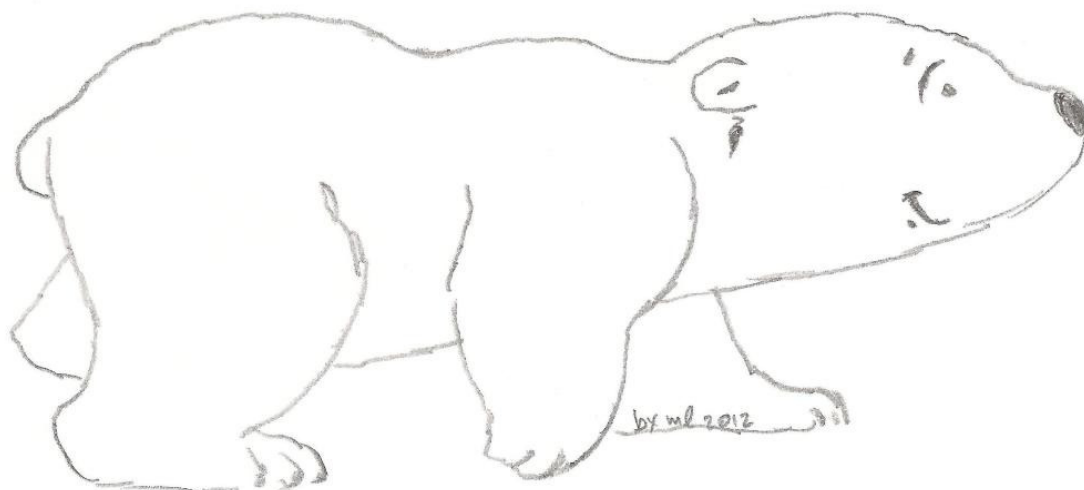
Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές θα περιμένουν την επόμενη ερώτησή σας, την επόμενη διαφάνεια και δεν θα μπορέσει τίποτα να αποσπάσει την προσοχή τους μέχρι το τέλος της παρουσιάσής σας. Επίσης θα τολμούν να απαντούν χωρίς το φόβο του λάθους-που δυστυχώς είναι μια πραγματικότητα που θα πρέπει να εξαλείψουμε στις σχολικές αίθουσες διότι μόνο καταστροφικά αποτελέσματα έχει.

Μα θέλετε να κάνετε ακόμη πιο ενδιαφέρουσα την παρουσίασή σας και να κεντρίσετε ακόμη περισσότερο το ενδιαφέρον των μαθητών σας. Κατά τη

διάρκεια λοιπόν της παρουσιάσής σας μπορείτε να σκεφτείτε έναν τρόπο για να τη διακόψετε ξαφνικά! Επιτρέψτε μου να μοιραστώ μαζί σας έναν τέτοιο τρόπο:

Έχετε εντοπίσει και περιγράψει με τους μαθητές όλες τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και θέλετε να περάσετε στην επόμενη ενότητα της παρουσιάσής σας που είναι οι τρόποι για την αντιμετώπιση του μεγάλου και σημαντικού αυτού προβλήματος. Ακριβώς σ' αυτό το σημείο βάζετε μια ενότητα που θα μπορούσε να έχει τίτλο: «Μήνυμα από το Βόρειο Πόλο» το οποίο φέρνει μια πολική αρκουδίτσα. Εσείς κάνετε σαν να αγνοείτε την ύπαρξη αυτής της ενότητας και ξαφνιάζεστε. Αφήνετε τους μαθητές να μεταφέρουν αυτό το μήνυμα, διαβάζοντας τα συννεφάκια πάνω από το κεφαλάκι της αρκουδίτσας:

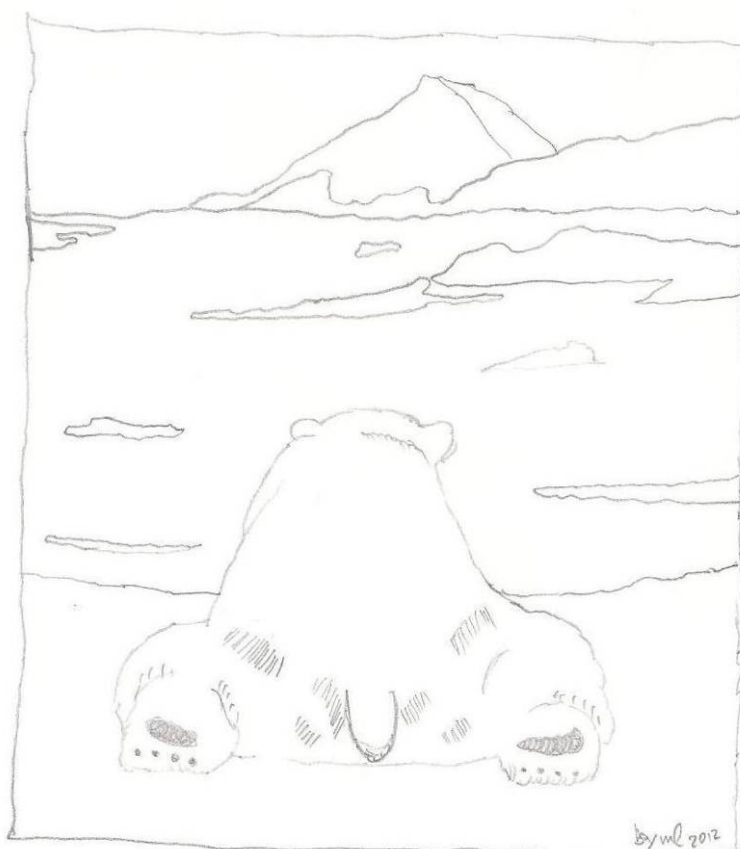
1^η Διαφάνεια: μια πολική αρκουδίτσα τρέχει και το συννεφάκι γράφει «Συγγνώμη που διακόπτω την παρουσιάσή σας αλλά έχω επείγον μήνυμα από τον Βόρειο Πόλο! Οι αρκούδες και οι φίλοι μας βρίσκονται σε κίνδυνο λόγω της κλιματικής αλλαγής!»



2^η Διαφάνεια: μια πολική αρκούδα να κοιμάται και ένας πιγκουίνος να προσπαθεί να την ξυπνήσει με κύμβαλα και το συννεφάκι γράφει «Ενώ χουζούρευα πάνω στο αφράτο χιόνι, οι φίλοι μου ήρθαν και με ξύπνησαν για να μου πουν το πρόβλημά τους...»



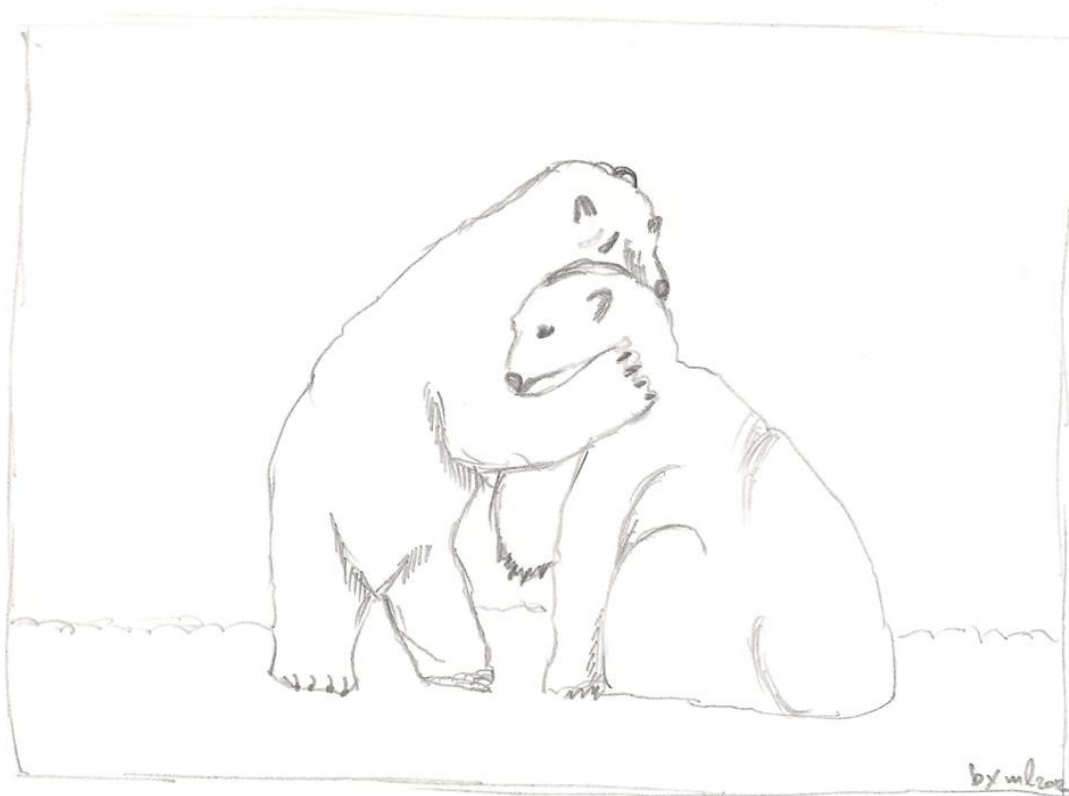
3^η Διαφάνεια: μια πολική αρκούδα μας έχει πλάτη και χαζεύει μικρά παγόβουνα να κάνουν βόλτες στη θάλασσα και το συννεφάκι να γράφει «Μου έδειξαν τους πάγους που έλιωναν σιγά-σιγά κάθε μέρα...»



4^η Διαφάνεια: μια αρκούδα να κάθεται με το μισό μέρος του σώματός της σ' ένα παγόβουνο και το άλλο μέρος της να βρίσκεται στον αέρα και το συννεφάκι να γράφει «Και το κομμάτι που έλειπε από το αγαπημένο μου παγόβουνο...»



5^η Διαφάνεια: δύο αρκούδες αγκαλιάζονται και φαίνεται να μιλάνε ψιθυριστά και το συννεφάκι γράφει «Αφού κατάλαβα ότι το πρόβλημα αυτό μας αφορά όλους εδώ στο Βόρειο Πόλο, άρχισα να ενημερώνω όποιον έβρισκα μπροστά μου μέχρι που τους ενημέρωσα όλους!»



6^η Διαφάνεια: μια αρκουδίτσα μας κλείνει το μάτι και το συνεφάκι γράφει «Χρειαζόμαστε τη βοήθειά σας!»



Και τότε ξαναπαίρνετε το λόγο και ρωτάτε τους μαθητές σας: «Θα δώσουμε τη βοήθειά μας στις αρκουδίτσες και τους φίλους τους στο Βόρειο Πόλο;» και μετά τη ζωηρή απάντηση με δυνατή φωνή από όλους τους μαθητές: «ΝΑΙ!», συνεχίζετε στην επόμενη ενότητα λέγοντας: «Ας δούμε λοιπόν με ποιο τρόπο μπορούμε να τους τη δώσουμε».

Έχετε καταλήξει λοιπόν στο σχεδιασμό μιας δημιουργικής παρουσίασης και έχετε κρατήσει αμείωτο το ενδιαφέρον των μαθητών σας, οι οποίοι έχουν μάθει αρκετά για την κλιματική αλλαγή. Πώς θα φτάσετε να δημιουργήσετε ένα δάσος από το δέντρο στο οποίο βρίσκεστε τώρα; Το δάσος αποτελείται από πολλά δέντρα και σε όλους αρέσει το δάσος περισσότερο από ένα δέντρο. Οπότε φυτέψτε κι άλλα δέντρα-σκεφτείτε κι άλλες δημιουργικές δράσεις ώστε να ολοκληρώσετε το εκπαιδευτικό σας πρόγραμμα γύρω από την κλιματική αλλαγή!

Τα επόμενα δέντρα που θα μπορούσατε να φυτέψετε είναι, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- παραγωγή αυτοκόλλητων από τους μαθητές με μηνύματα όπως «Μη μ' αφήνεις να καίω άδικα», «Δεν με χρειάζεσαι; Σβήσε με!» τα οποία θα μπορούσαν να κολλήσουν στους διακόπτες της τάξης τους ή άλλων τάξεων, στις οθόνες των Η/Υ του εργαστηρίου της Πληροφορικής καθώς και σε άλλα σημεία
- φύλλα ζωγραφικής που να απεικονίζουν αντικείμενα που να σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή και κυρίως με τους τρόπους αντιμετώπισής της (π.χ. λαμπτήρες εξοικονόμησης ενέργειας, ανεμογεννήτρια, ποδήλατο κτλ.)
- «Το Λεύκωμα της κλιματικής αλλαγής»: μπορείτε να γράψετε μερικές ερωτήσεις που να σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή σε χρωματιστές κόλλες Α4 (π.χ. «Ποιες οι σκέψεις μιας αρκουδίτσας στο Βόρειο Πόλο;», «Αν γινόσουν υπερ-ήρωας για μία ημέρα τι θα έκανες για το περιβάλλον;», «Πώς φαντάζεσαι τον πλανήτη μας μετά από 50 χρόνια;», «Τι θα συμβούλευες έναν φίλο σου να κάνει καθημερινά για να προστατεύσει το περιβάλλον;», «Αν σου μιλούσε ένα δέντρο τι νομίζεις ότι θα σου έλεγε;») και οι μαθητές να τις απαντούσαν ή να διακοσμούσαν με τις ζωγραφιές τους και μετά να συγκεντρώνατε όλες αυτές τις κόλλες και να δημιουργούσατε ένα μοναδικό Λεύκωμα με τους μαθητές σας.

- «Το παραμύθι της κλιματικής αλλαγής»: μπορείτε να καθοδηγήσετε τους μαθητές σας ώστε να συγκροτήσουν ομάδες και να ασχοληθούν με τη συγγραφή, την εικονογράφηση και την έκδοση ενός πρωτότυπου παραμυθιού με θέμα την κλιματική αλλαγή.
- εκπαιδευτικά βίντεο που υπάρχουν άφθονα στο Διαδίκτυο σχετικά με την κλιματική αλλαγή, τη βιοποικιλότητα, την ανακύκλωση, την ενέργεια, τους λαμπτήρες εξοικονόμησης ενέργειας
- διαδραστικά παιχνίδια από διάφορες ιστοσελίδες σχετικά με την κλιματική αλλαγή, την εξοικονόμηση ενέργειας στο σπίτι, κ.ά.

Με τον απλό αυτό τρόπο απολαμβάνετε πλέον μαζί με τους μαθητές σας το όμορφο δάσος σας, κάθεστε κάτω από τη σκιά των δέντρων που έχετε φυτέψει και απολαμβάνετε τη χαρά της δημιουργίας, της πρωτοτυπίας και της μετάδοσης των γνώσεων στους μαθητές σας με τρόπο αξέχαστο και μοναδικό.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΑΠΟΣΤΟΛΗ: ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΓΛΩΣΣΩΝ

Ποιο μάθημα άραγε διεκδικεί το σκήπτρο του πιο απαιτητικού ως προς τη διδασκαλία και την κατανόηση από τους μαθητές αν όχι αυτό της διδασκαλίας γλωσσών; Με μια σχετική ευκολία όσον αφορά τη μητρική γλώσσα η αποστολή της διδασκαλίας γλωσσών είναι αρκετά δύσκολη. Ακόμη και επικίνδυνη σε περίπτωση που οι μαθητές αντιμετωπίσουν δυσκολίες και παραιτηθούν από τη διαδικασία της μάθησης με το γνωστό, αβάσιμο επιχείρημα «Δεν είμαι καλός σ' αυτό επομένως γιατί να προσπαθήσω άρα το παρατάω»· μια λαθεμένη διαπίστωση που κάνουν συχνά οι μαθητές.

Αυτό ακριβώς θα πρέπει πρωτίστως ο εκπαιδευτικός να αποφύγει: να καταλήξουν οι μαθητές του σ' αυτό το επιχείρημα. Και πώς μπορεί να πείσει τους μαθητές του και να τους αποδείξει ότι η εκμάθηση ξένων γλωσσών είναι ένα συναρπαστικό παιχνίδι με πολλαπλά οφέλη για αυτούς; Ακριβώς! Με τη φαντασία, τη δημιουργικότητα, την πρωτοτυπία και την τεχνολογία: τις βασικές λέξεις-κλειδιά κάθε σύγχρονου εκπαιδευτικού!

Ας δούμε πώς μπορούμε να συνδυάσουμε αυτές τις λέξεις-κλειδιά με τη διδασκαλία γλωσσών ώστε να δημιουργήσουμε ένα ξεχωριστό εκπαιδευτικό πρόγραμμα προσαρμοσμένο στις ανάγκες των μαθητών μας.

Τι αρέσει σε μικρά και μεγάλα παιδιά; Το παραμύθι, φυσικά! Το να διαβάζουν για ήρωες που μπορούν και κάνουν απίστευτα πράγματα, για ιστορίες που συμβαίνουν εκτός του κόσμου στον οποίο ζούνε και μεγαλώνουν καθημερινά, για αστεία μπερδέματα, για ανατροπές, για εκπλήξεις, για περιπέτειες μαγικές. Από αυτό ακριβώς το παραμύθι μπορείτε να ξεκινήσετε και με αφορμή αυτό το παραμύθι να συνεχίσετε καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς να διδάσκετε στους μαθητές σας γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα, λεξιλόγιο και ό,τι άλλο θέλετε. Όχι ως κείμενο ανάγνωσης αλλά ως κείμενο αναφοράς, ακολουθώντας τα βιβλία που σας υποδεικνύει το Υπουργείο. Βάλτε τους ήρωες του παραμυθιού να διδάξουν στα παιδιά με τη βοήθεια και την καθοδήγησή σας! Ορίστε ένα πρόχειρο παραμύθι που έγραψα με σκοπό να σας βοηθήσει να πετύχετε το στόχο σας και να το χρησιμοποιήσετε με τους μαθητές σας:

*Σ' αυτήν την ιστορία, ήρωας ο καθένας θα γινόταν,
όσο καλός ή κακός κι αν φαινόταν.*

*Θα μπορούσε να γινόταν ένας ιππότης, που πολεμάει για να κερδίσει αυτή την
όμορφη κοπέλα, που κάθεται εκεί πάνω ψηλά στον πύργο του κάστρου και χτενίζει
τα μακριά της μαλλιά,
η οποία του έχει κλέψει την καρδιά.*

*Θα μπορούσε ακόμη να γινόταν μια πονηρή αλεπού
που δεν χάνει ευκαιρία να κυνηγήσει καμιά κότα που και που.*

*Θα μπορούσε να γινόταν ένας αόρατος άνθρωπος, πολύ αγαπητός,
αφού δεν θα τον έβλεπε ούτε ο αετός.*

*Αυτή η ιστορία θα μπορούσε να έχει ήδη γίνει
και τη γνώση με χαμόγελο να δίνει.*

*Ή μήπως τώρα που διαβάζεις το κουβάρι ξαναβγάζεις
και από την αρχή όλα τα αλλάζεις;*

*Άραγε να βρίσκεται εκεί μακριά στο μέλλον
που όλοι το φαντάζονται όπως θέλουν;*

*Μα λίγη σημασία έχει,
αφού ο καθένας όπου θέλει τρέχει.*

Κι αν αντέχει,

μ' ένα βήμα στην κορυφή θα ανέλθει.

Κι αν δεν προσέχει,

τότε άσχημα την έχει.

Να, σ' εκείνο το κάστρο το ψηλό
ή σε κάποιον πλανήτη μαγικό
θα μπορούσε να είναι το σκηνικό.
Ακόμη και σ' ένα νησί φανταστικό,
γνωστό πολύ
από κάποιον πειρατή.
Ή σε μια θάλασσα ανοικτή
όπου μια γοργόνα καλεί τους ναύτες χαμογελαστή.
Ίσως και σ' ένα αστέρι φωτεινό
που ομορφαίνει τον ουρανό
και έχει όψη λαμπερή
και πολύ γοητευτική.

Μα, επιτέλους η ιστορία ας ξεκινήσει
και το ενδιαφέρον να ξυπνήσει.
Οι ήρωες να πάρουν θέση,
ενώ τα ρούχα τους ήδη έχουν φορέσει
και τα αντικείμενα με μιας τη γλώσσα τους έχουν ξεδέσει.
Οδηγίες δεν έχουν από πριν, ούτε ξέρουν πως έχει η πλοκή.
Γι' αυτόν το λόγο τον απλό
έχουν το λόγο τους αληθινό
και τη σκέψη τους καθαρή
ήδη από την αρχή.
Να διαβάσεις περιμένουν με αγωνία τρομερή
γιατί θέλουν γρήγορα να μάθουν τι τους ξημερώνει η πλοκή.
Είναι δύσκολο πολύ
αλλά πρέπει να χωρέσει στο χαρτί.

Η ιστορία αυτή,
όπως έχει ήδη μαθευτεί,
ήρωα τον καθένα θα μπορούσε να δεχτεί.
Στο χρόνο δεν έχει περιορισμό
αλλά όποτε θέλει δίνει το ρυθμό.
Και το σκηνικό της το εντυπωσιακό

όπου του κάνει κέφι βρίσκεται αυτό.
Μη κοιτάς τις σειρές τις παρακάτω
για να έχεις την απάντηση στο πιάτο.
Σκέψου τι μπορεί να συμβαίνει
και η απάντηση γρήγορα σε περιμένει.

Γιατί ήρωα τον καθένα θα δεχόταν,
οπουδήποτε στο χρόνο θα γινόταν
και σκηνικό
οπουδήποτε είναι αυτό;

Ναι! Την απάντηση τη σωστή
σίγουρα την έχεις βρει!

Τα γράμματα (α, β, γ, δ, ε, ζ, η, θ, ι, κ, λ, μ, ν, ξ, ο, π, ρ, σ, τ, υ, φ, χ, ψ, ω)
απολαμβάνουν τη θέση την τιμητική
στην ιστορία μας αυτή.
Είκοσι τέσσερα μονάχα είναι αλλά με λίγα μαγικά,
άπειρες λέξεις δίνουν στη σειρά,
με νοήματα ελκυστικά
και συναισθήματα πολλά.
Όλοι οι ήρωες οι γνωστοί,
αλλά και οι λιγότερο γνωστοί,
από γράμματα φτιαγμένοι είναι και φαντασία πολλή.
Ο χρόνος μπορεί να τρέχει
αλλά τα γράμματα στην κορυφή τα έχει.
Τα γράμματα είναι εκεί ψηλά,
πάντοτε διαχρονικά.
Τα σκηνικά τα φοβερά,
μερικά στολισμένα υπερβολικά,
τα γράμματα τα φτιάχνουν και η πολλή δουλειά.

Ας πάρουμε λοιπόν μαζί μία δήλωση απλή
από τον κάθε πρωταγωνιστή:

Α, α: «Το πρώτο γράμμα είμαι στη γραμμή

στην αλφαβήτα την ελληνική,
είμαι διάσημο πολύ
και μ' αγαπούν ακόμη πιο πολύ,
γιατί μαζί με το Ωμέγα κάνω μία φράση φοβερή».

Β, β: «Είμαι λίγο παχουλό,
δίαιτα να κάνω δεν μπορώ,
ούτε έχω ανάγκη να χάσω κανένα κιλό».

Γ, γ: «Είμαι αρκετά γοητευτικό
αλλά όχι τόσο όσο ο ξάδερφός μου, το κεφαλαίο Ταυ, που είναι περισσότερο
συμμετρικό».

Δ, δ: «Είμαι λίγο διαφορετικό αλλά γιατί το Άλφα να είναι ο αρχηγός;
Δύο γραμμούλες τόσες δα
και κάνουν τη διαφορά!».

Ε, ε: «Με το κεφαλαίο Γάμα θα μπορούσα να μπερδευτώ
αλλά δύο παραπάνω γραμμούλες έχω εγώ».

Ζ, ζ: «Λίγο αν γυρνούσα αριστερά
από το κεφαλαίο Νι δεν θα ξεκολλούσα εύκολα».

Η, η: «Περήφανο γράμμα, δυνατό
σε δύο γερά πόδια πατώ,
το πρώτο από τα η
που μπερδεύουν στην ορθογραφία πολύ».

Θ, θ: «Μία ζώνη φορώ
που αν τη βγάλω αλίμονο,
μαντάρα θα τα κάνω στο ελληνικό αλφάβητο».

Ι, ι: «Είμαι αγαπητό πολύ από τη Γραμματική,
γιατί τις διφθόγγους συνθέτω στο χαρτί
και στη φωνή».

Κ, κ: «Είμαι απ' τα λίγα γράμματα που μοιάζουν κεφαλαίο-μικρό
και σε αρκετές λέξεις θα βρεθώ».

Λ, λ: «Αυτή την κλίση αν δεν είχα την αρκετή,
τότε άλλου γράμματος θα είχα το σκαρί».

Μ, μ: «Κάθε μωράκι μικρό πρώτο-πρώτο με χρησιμοποιεί γιατί είμαι εύκολο και
απλό
και κρύβω ένα πρόσωπο πολύ γλυκό».

Ν, ν: «Ήδη από την αρχή μ' ακούει
κάθε παιδί όταν πρέπει να κοιμηθεί».

Ξ, ξ: «Φίλους πολλούς δεν έχω
αλλά το αντέχω.
Είμαι λιγάκι μοναχικό
αλλά πολύ ηχηρό».

Ο, ο: «Το πιο στρογγυλό γράμμα είμαι και θα μπορούσα εύκολα να μπερδευτώ με το
μηδενικό.
Γι' αυτό προσπάθησε καλά
να με γράφεις προσεκτικά».

Π, π: «Στα μαθηματικά κρύβω έναν αριθμό.
Για σκέψου για ποιον μιλώ.
Το παγωτό μου αρέσει πολύ,
πάντα πρώτο στη σχολή
και με τον φίλο μου μαζί
τα διαβάζω όλα στο πι και φι».

Ρ, ρ: «Κυλάω σαν το νερό
και σ' όποια λέξη κι αν 'μπω,
γαργαλάω το λαιμό».

Σ, σ: «Όλη τη φήμη την κακή
την πήρα από ένα ζώο που έχει δάγκωμα σαν αστραπή».

Και όταν ησυχία θέλεις να 'ρθει,
εμένα φώναξε στη στιγμή».

Τ, τ: «Τρέχω συνεχώς και προσπαθώ
μα τα υπόλοιπα γράμματα να πλησιάσω δεν μπορώ.
Έμεινα λιγάκι πίσω αλλά δεν τα παρατώ».

Υ, υ: «Το τελευταίο είμαι υ
που ταλαιπωρεί πολύ
αλλά εύκολα θα με θυμάσαι γιατί είμαι σαν δύο ι
ή μήπως έχω μπερδευτεί;».

Φ, φ: «Με τον ξάδερφό μου το Ο μοιάζω εγώ
γι' αυτό και μια μακριά γραβάτα φορώ
για να ξεχωρίζω στο λεπτό».

Χ, χ: «Σκέψου χιόνι πυκνό να πέφτει στη στιγμή
και το επόμενο πρωί
χιονάνθρωπο να φτιάχνεις στην αυλή».

Ψ, ψ: «Είμαι το γράμμα που θα πρέπει να σκεφτείς
αν μια ψιψίνα στα πόδια σου θέλεις να βρεις».

Ω, ω: «Αν και τελευταίο γράμμα και πολύ επιβλητικό,
σε αρκετές λεξούλες μπαίνω και τις ομορφαίνω με το γοητευτικό μου
παρουσιαστικό».

Μα, όλα τα γράμματα αυτά έχουν έναν αρχηγό
ή σε μία ομάδα δυνατή διασκεδάζουν από το πρωί όλα μαζί;

Είναι όλα μαζί αγαπημένα
και στον κόσμο ξακουσμένα,
πάντα λειτουργούν ομαδικά
και δημιουργούν αριστουργήματα.
Όμως σε δύο ομάδες θα μπορούσαν να χωριστούν
αν δεν ήθελαν να μπερδευτούν.

Αλλιώς οι λέξεις δεν θα υπήρχαν,
 οι άνθρωποι δεν θα συνεννοούνταν
 και μεγάλη σύγχυση θα προκαλούνταν.

Η μία ομάδα έχει όνομα από φ
 και παίζει πάντα χαμογελαστή.
 Για μέλη της τα γράμματα α, ε, η, ι, ο, υ, ω έχει
 που είναι διάστημα τόσο πολύ όσο απέχει το διάστημα από τη γη.
 Μήπως ακόμη ψάχνεις να βρεις το όνομα της ομάδας αυτής;
 «Φωνήεντα» είναι το όνομά της για να το θυμηθείς.

Έχεις καμιά ιδέα για την άλλη ομάδα που έμεινε μοναχιά;
 Το όνομά της έχει για πρώτο γράμμα το σίγμα και για μέλη της έχει όλα τα
 υπόλοιπα εκτός απ' τα φωνήεντα.
 Σ' όλα τα λεξικά είναι τα περισσότερα μα δίχως τα φωνήεντα, νόημα να βγάλουν
 αδυνατούν.

Στην ορθογραφία σπάνια σε ταλαιπωρούν
 και εύκολα να μαθευτούν μπορούν.
 Τα γράμματα αυτά λοιπόν «σύμφωνα» τα λένε και πολλοί τα αγαπούν.

Και η απόδειξη είναι απλή
 για το τι θα συνέβαινε αν έφευγε μια ομάδα στη στιγμή.
 Αν με κάποιο τρόπο μαγικό, με μια κίνηση απλή
 τα φωνήεντα είχαν εξαφανιστεί,
 κάπως έτσι θα έμοιαζαν οι λέξεις στο χαρτί...

Π_, π_ κ_τ_στρ_φ_!
 Τ_ φ_ν_ντ_ _χ_ν _ξ_φ_ν_στ_.
 Μπ_ρδ_μ_ _π_κρ_τ_
 κ_ _μ_χ_ν_ _ρκ_τ_.
 Τ_ τ_ θ_ σ_μβ_ κ_ν_ς
 δ_ν μπ_ρ_ ν_ π_
 ν τ φ_ν_ντ_ γρ_γ_ρ_ δ_ν _π_στρ_ψ_ν στ_ν π_ρ_γρ_φ_ _τ_.

(Πω, πω καταστροφή!
 Τα φωνήεντα έχουν εξαφανιστεί.

Μπέρδεμα επικρατεί
και αμηχανία αρκετή.
Το τι θα συμβεί κανείς
δεν μπορεί να πει
αν τα φωνήεντα γρήγορα δεν επιστρέψουν στην παράγραφο αυτή).

Αν τα σύμφωνα είχαν εξαφανιστεί,
οι λέξεις θα έμοιαζαν με ήχους από άγρια φυλή.
Επιφωνήματα μονάχα θα είχαμε και φασαρία αρκετή.
Κάθε ομάδα δηλαδή
από μόνη της δεν είναι αρκετή.
Πρέπει να συνεργαστούν αν θέλουν να δημιουργηθεί λέξη εντυπωσιακή
με νόημα βαθύ.
Αυτό ακριβώς το μυστικό
το 'πιασε ένα λαγωνικό,
που παρακολουθούσε τα γράμματα από καιρό
και μια μέρα ηλιόλουστη και λαμπερή,
που όλα τα γράμματα κάθονταν μαζί,
καινούριες λέξεις για να φτιάξουν με σκέψη πολύ,
μήκε στη συζήτηση
(δίχως πρόσκληση)
και άρχισε να δολοπλοκεί,
μαζί του για να πάρει όσα περισσότερα γράμματα μπορεί.
Με μια φωνή γλυκιά και μελωδική,
πρώτα με το 'Αλφα κάνει την αρχή:

«Αν εσύ δεν έμπαινες εδώ κι εκεί,
πολλοί θα σ' ακολουθούσαν, αφού δεν θα είχαν θέση ούτε σε μια λέξη απλή».

Και το 'Αλφα απαντά
χαρούμενα και δυνατά:

«Αυτό με χαροποιεί
αλλά έτσι είναι οι φίλοι οι πραγματικοί.
Πάντα στα εύκολα και στα δύσκολα
αχώριστοι και δυνατοί.

Την αξία μου αναγνωρίζουν
όλοι στην παρέα αυτή.
Ίσως γι' αυτό για την πρώτη θέση να έχω επιλεγεί».

«Αυτοί εδώ είναι αγαπημένοι,
μονιασμένοι και καλοί
σαν δύο ερωτευμένοι πιγκουΐνοι στην Ανταρκτική»,
σκέφτηκε το λαγωνικό γρήγορα σαν αστραπή.
Αλλιώς τα είχε φανταστεί.
Φαίνεται πως είχε πέσει στην περίπτωση.
Τι να κάνει συνεχίζει στο επόμενο επιχείρημα και ώρα του καλή...

«Ναι, αλλά μήπως το πάνω χέρι έχεις στην παρέα αυτή;
Μόνο βάλε το μυαλό σου να σκεφτεί
πόσες λέξεις σ' έχουν στην αρχή: ανόητος, άκεφος, ανυπολόγιστος, αβοήθητος,
ατρόμητος, απίστευτος, ακαταμάχητος, αδιαμφισβήτητος...
Και δεν είναι μόνο αυτό αλλά σαν με τρόπο μαγικό,
άλλο νόημα δίνεις, τελείως διαφορετικό
(σημείωση γι' αυτούς που έχουν τη γνώση τους μικρή για το Άλφα που ονομάζεται
εδώ «στερητικό»... ανόητος: αυτός που δεν έχει μυαλό, άκεφος: αυτός που δεν έχει
κέφια, ανυπολόγιστος: αυτός που δεν μπορεί να υπολογιστεί, αβοήθητος: αυτός που
δεν μπορεί να βοηθηθεί, ατρόμητος: αυτός που δεν τρομάζει, απίστευτος: αυτός που
δεν μπορεί να γίνει πιστευτός, ακαταμάχητος: αυτός που δεν μπορεί να
καταπολεμηθεί, αδιαμφισβήτητος: αυτός που δεν μπορεί να αμφισβητηθεί)».

«Πολύ σωστά
αλλά μήπως έχεις τα αφτιά σου κλειστά;
Σε κάθε λέξη μόνο μου δεν κατοικώ
αλλά μ' άλλα γράμματα μαζί χορεύω
πάνω στο χαρτί
και στη φωνή.
Μόνο μου δεν θα μπορούσα να κάνω και πολλά πέρα από ένα επιφώνημα
(θαυμασμού) απλό, βαρετό, κουραστικό και πολύ μονότονο».

«Μήπως να εγκαταλείψω τώρα που είμαι ακόμη στην αρχή;
Μα, να τα παρατήσω δεν μπορώ,

τι θα πουν στο χωριό;
Απόφαση να το πάρω πρέπει κι ας μη βιαστώ.
Ακόμη και το βράδυ θα περάσω εδώ»,
σκέφτηκε το λαγωνικό,
όχι και τόσο χαμογελαστό.

«Ε, εσύ Έψιλον εντυπωσιακό,
έλα εδώ!
Εσύ πως επιτρέπεις στο Άλφα να έχει τον έλεγχο;
Δεν φοβάσαι μήπως κάποτε τα γράμματα αυτά
σε κάνουν πέρα ξαφνικά;
Πολύ χαλαρά
την έχεις πάρει τη δουλειά».

Και το Έψιλον που ήταν σιωπηλό,
πήρε το λόγο χαρωπό-τραγουδιστό:

«Μα, αφού όλοι εμείς μαζί
κάνουμε την αλλαγή.
Όλοι μαζί
χωρίς να μπαίνουν διαχωρισμοί,
χωρίς ματαιοδοξία γεμιστοί,
από προκαταλήψεις ελεύθεροι
αποτελούμε μία ομάδα δυνατή και αήττητη.
Όσο για το Άλφα, σκέψου λίγο μόνο αυτή τη λέξη τη μικρή
που είπες πριν λίγο σ' όλους μας μαζί:
έλεγχος.
Υπάρχει κανένα Άλφα σε καμιά συλλαβή
που εμείς ακόμη να μην έχουμε δει;
Το κάθε γράμμα το δικό του ρόλο έχει,
τη δική του θέση κατέχει
και κανένα άλλο γράμμα σαν κι εμάς το ελληνικό αλφάβητο δεν έχει.
Κι αν δεν το ξέρεις, μάθε το κι αυτό: όλοι εμείς μαζί
παίκτες είμαστε απλοί
που παίρνουμε θέση στην κορυφή
κάθε μέρα, κάθε πρωί

και με μαεστρία αρκετή
το παιχνίδι «επικοινωνία» παίζουμε κάθε λεπτό, κάθε στιγμή.
Φτιάχνουμε λέξεις στο χαρτί,
δίνουμε χρώμα στη φωνή,
συνθέτουμε τραγούδια ζωντανά,
δίνουμε λάμψη στα σκοτεινά,
χαμογελάμε δυνατά,
παίρνουμε τον πόνο απ' την καρδιά,
δίνουμε φτερά,
ταξιδεύουμε νοερά,
χορεύουμε στα τυφλά,
ερωτευόμαστε κάθε φορά
πιο έντονα και πιο τρελά».

«Πω, πω τι συμφορά!»,
σκέφτηκε το λαγωνικό με κατεβασμένα αυτιά.
Όμως και πάλι δεν τα παρατά.
Πιο δυνατά και κάπως επιβλητικά,
λέει στο Όμικρον που το κρυφοκοιτά:

«Εσύ που είσαι μικρό,
μ' ένα σχήμα τόσο απλό,
με ποιο τρόπο βοηθάς
σε μια λέξη όταν κολλάς;
Γιατί είσαι ακόμη εδώ
και δεν έχεις πάρει δρόμο από καιρό;».

«Ωραία τα αστεία σου, μου αρέσουν πράγματι πολύ
αλλά είναι γεμάτα υπερβολή.
Μπορεί ένα γράμμα να είναι μικρό
αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν είναι σημαντικό.
Το κάθε γράμμα είναι μοναδικό,
αυτό το ξέρουν όλοι ακόμη και στον ωκεανό,
και το έργο του ουσιαστικό για το γλωσσικό μωσαϊκό.
Και για να στο αποδείξω τώρα αυτό,
το όνομά σου φέρνω στο μυαλό:

λαγωνικό.

Τον εαυτό μου έξω βγάζω από το σκηνικό
και για να δούμε τι έγινε εδώ: λαγωνίκ.

Η λέξη αυτή

σίγουρα δεν είναι ελληνική,
μάλλον μοιάζει με γαλλική.

Έτσι, τόσο απλά

αλλάζει μια λέξη γεωγραφικά.

Ας πούμε τώρα πως εγώ

μόνος αισθάνομαι εδώ

και θέλω έναν αδερφό.

Τι θα 'χουμε; Λαγονικό.

Μα αυτός είναι ο Νίκος ο λαγός,

ο γοργοπόδαρος,

πάντα καμαρωτός

και πολύ κομψός.

Ένα γράμμα μικρό

αλλά τόσο δυνατό

για πολλά είναι ικανό.

Μην υποτιμάς ούτε στιγμή

τη μαγεία των γραμμάτων στο χαρτί

και στη φωνή»,

απάντησε το Όμικρον στο λαγωνικό

κάνοντάς το κόκκινο από θυμό.

Έβραζε για ακόμη μια φορά

μέσα στη συμφορά.

Τα λόγια του δεν χάνει

και στο Ωμέγα μια παρατήρηση κάνει:

«Ω, Ωμέγα είσαι

και πολύ μέγα!

Τι γυρεύει, λοιπόν, ένα γράμμα, όπως εσύ,

σε μια παρέα τόσο διαφορετική;

Εσύ είσαι γι' άλλα,

για μεγαλεία και αστεία

και όχι για να κάθεσαι μ' αυτά τα γράμματα τα είκοσι τρία.

Σκέψου καλά πριν την απάντηση την πεις,
γιατί με δύο φωνήεντα ισοδυναμείς.
Μ' αυτό το σχήμα που διαθέτεις,
το Έψιλον και το Έτα συνθέτεις.
Γιατί λοιπόν δεν κάνεις την αρχή
και να φύγεις απ' την παρέα αυτή;».

«Ο τρόπος σκέψης σου είναι λιγάκι διαφορετικός
και κάπως απογοητευτικός.
Μπορεί το σχήμα μου το απλό,
δύο άλλα γράμματα να φτιάξει στο λεπτό
αλλά τι θα συμβεί
όταν στην ίδια λέξη τοποθετηθεί;
Μόνο το ένα θα μπορούσε να διατηρηθεί.
Ας σκεφτώ, λοιπόν, μια λέξη
η οποία δεν θα μπορούσε πάνω από μια φορά να με χωρέσει.
Ωραία, τη βρήκα νομίζω
και γρήγορα στην ψιθυρίζω:
ωκεανός.
Αν τον εαυτό μου διατηρούσα,
τη λέξη «ωκανός» θα δημιουργούσα.
Τι σημαίνει τώρα αυτό;
Μια φράση θα σου πω
και θα καταλάβεις στο λεπτό:
«ω, κανός», δηλαδή: «ω, άνδρα εσύ με το κανό».
Αν ήθελα γυναίκα να φωνάξω:
«ω, κανή» θα έπρεπε να κράξω.
Αν πάλι τη θέση του Έψιλον κρατούσα,
κάπως έτσι θα ήταν η λέξη που θα συναντούσα:
«κεανός».
Αυτός δηλαδή που έχει χρώμα κεανί
και τα παιδιά στη ζωγραφική
το χρησιμοποιούν πολύ.
Κατάλαβες τώρα το «γιατί»
κάθε γράμμα έχει μια θέση μοναδική
και δεν μπορεί να αντικατασταθεί

ή να αποχωρεί;».

«Αυτή η ιστορία τράβηξε πολύ.

Μια ευκαιρία ακόμη με τα ι

και μετά αέρας έγινε στη στιγμή»,

σκέφτηκε το λαγωνικό με θλίψη αρκετή.

«Ωραία όλα αυτά αλλά υπάρχει εξήγηση καμιά

για τα ι που είναι πολυπληθή;

Αλλά δεν είναι μόνο αυτό.

Στην ορθογραφία απαιτούν καλό μνημονικό

αν δεν θέλεις απ' τον δάσκαλο μικρό βαθμό.

Γιατί λοιπόν είναι τόσα πολλά

και κουράζουν τα παιδιά;

Μήπως έγινε καμιά σκανταλιά;».

«Όλα στη Γραμματική

όσο και στην Ορθογραφία την προσεκτική,

έχουν τους κανόνες τους και πάνω απ' όλα τη λογική.

Έτσι και με τα ι,

είναι όσα ακριβώς χρειάζονται για να μην υπάρχει σύγχυση και ταραχή. Βασική μας αποστολή

να εξυπηρετούμε την επικοινωνία τη μαγική

και όχι να ταλαιπωρούμε τα παιδιά στο χαρτί.

Αν υπήρχε μόνο ένα ι,

οι μαθητές και οι δάσκαλοι θα είχαν τρελαθεί.

Όλες οι λέξεις μεταξύ τους θα είχαν μπερδευτεί

και αλίμονο σ' όποιον θα ζούσε τη στιγμή αυτή.

Άρθρα, Ρήματα, Ουσιαστικά, Επίθετα, Αριθμητικά

και άλλα πολλά

μεταξύ τους μπλεγμένα

θα ήταν και δεν θα υπήρχε σειρά καμιά.

Ελπίζουμε να κατάλαβες τώρα γιατί είμαστε τόσα πολλά

και κάνουμε κι εμείς τη διαφορά»,

απάντησαν με μία φωνή

όλα τα ι

που αντήχησε σε κάθε κλαδί.

Απογοητευμένο το λαγωνικό και από την απάντηση αυτή που πήρε από τα ι,
ακολουθεί το δρόμο τον μακρύ
που τον οδηγεί μακριά απ' την παρέα τη διασκεδαστική.
Λίγο πριν την τελευταία τη στροφή,
φωνάζει στα γράμματα που έφτιαχναν και πάλι λέξεις όλα μαζί:

«Είστε πολλά, έξυπνα και τυχερά αρκετά,
γιατί καθημερινά όλα μαζί δουλεύετε και συνεργάζεστε αρμονικά,
δίχως κόντρες και μυστικά.
Αυτά φαίνεται πως είναι τα κλειδιά τα μαγικά
που σας ανοίγουν πόρτες και όνειρα πολλά.
Η ευτυχία για σας είναι τόσο κοντά
που μπορείτε να τη γευτείτε με μία μόνο αγκαλιά».

Τα γράμματα, που άκουσαν προσεκτικά τα λόγια αυτά,
αισθάνθηκαν στενοχώρια μέσα στην καρδιά,
γιατί ένα παράπονο έκρυβαν και μια μοναξιά.
Αφού πέρασαν λίγα λεπτά
και συζήτησαν ζωηρά
για εκείνα τα λόγια τα σημαντικά,
κατάλαβαν τι ήταν αυτό που έλειπε από το λαγωνικό
και το έκανε τόσο στενάχωρο και τόσο μοναχό.
Ένας φίλος αληθινός, πραγματικός,
να μοιράζεται μαζί του συναισθήματα, σκέψεις, παιχνίδια και λέξεις ήταν αυτός
που θα άλλαζε στο λεπτό
τη ζωή στο λαγωνικό,
δίνοντας χρώμα και χαρά,
όπως μια ζωγραφιά.

Προσπαθήστε να σκεφτείτε μερικές εικόνες του παραμυθιού αυτού και
τα συναισθήματα που σας δημιουργούνται όταν τις φέρνετε στο μυαλό σας.
Ακολουθήστε την ίδια διαδικασία από την πλευρά του μαθητή. Πόσα είναι τα
θετικά μηνύματα που μπορεί να αντλήσει μέσα από το παραπάνω παραμύθι,
μεταξύ άλλων, για τη συνεργασία, την ομαδικότητα, τη φιλία.

Μπορείτε λοιπόν είτε να γράψετε το δικό σας παραμύθι είτε να επεξεργαστείτε αυτό που έγραψα, το οποίο σίγουρα χρειάζεται προσαρμογή ανάλογα με την τάξη για την οποία θέλετε να το χρησιμοποιήσετε, και να παίζετε με τους μαθητές σας καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

Για παράδειγμα, όσοι από εσάς διδάσκετε στις μικρότερες τάξεις, μπορείτε να πάρετε τις δηλώσεις των γραμμάτων και να φτιάξετε με τη βοήθεια των μαθητών σας στολίδια, ζωγραφιές ή ό,τι άλλο βάζει ο νους τους και να στολίσετε την τάξη σας μαθαίνοντας παράλληλα το ελληνικό αλφάβητο. Άλλοι μπορείτε να επιλέξετε ορισμένες παραγράφους του παραμυθιού και να προσπαθήσουν οι μαθητές σας να ζωγραφίσουν τις εικόνες γράφοντας πάνω τους τις λεξούλες που απεικονίζουν (π.χ. από την πρώτη παράγραφο: ιππότης, κοπέλα, πύργος, μαλλιά, καρδιά, αλεπού, κότα, αετός). Άλλοι που έχετε μεγαλύτερους ηλικιακά μαθητές μπορείτε να τους ζητήσετε να συνεχίσουν την ιστορία ή να προσπαθήσουν να συμπληρώσουν μία παράγραφο από την οποία λείπουν όλα ή μερικά φωνήεντα ή σύμφωνα την οποία θα επιμεληθείτε εσείς. Υπάρχουν τόσες πολλές δραστηριότητες και παιχνίδια που μπορείτε να σκεφτείτε, αρκεί να αφήσετε τη φαντασία σας ελεύθερη και να έχετε στο μυαλό σας αυτό που θέλουν οι μαθητές σας.

Για όσους από εσάς διδάσκετε μια ξένη γλώσσα, μπορείτε να ακολουθήσετε τη διδασκαλία της με τη βοήθεια ενός παραμυθιού αλλά μπορείτε να δοκιμάσετε και το εξής: να συνδυάσετε τη δημιουργικότητα και την πρωτοτυπία με την τεχνολογία! Το αποτέλεσμα; Ένα διαδικτυακό εκπαιδευτικό πρόγραμμα που έχει σαν στόχο οι μαθητές:

- να μάθουν ή να βελτιώσουν τις γνώσεις τους στην ξένη γλώσσα
- να ευαισθητοποιηθούν για διάφορα ζητήματα όπως το περιβάλλον, την κλιματική αλλαγή, την αναπτυξιακή βοήθεια, τη διατροφή κ.ά.
- να αναπτύξουν περαιτέρω τις γνώσεις τους στην Πληροφορική
- να αναπτύξουν τη φιλιαναγνωσία
- να μειώσουν και το δικό τους ενεργειακό αποτύπωμα και του Σχολείου

Μπορείτε να βρείτε ψηφιακές εκδόσεις μέσω Διαδικτύου ή να σκανάρετε και να ανεβάσετε μικρές ιστορίες (ιδιαίτερη προσοχή όσον αφορά τα πνευματικά δικαιώματα!) στη γλώσσα που διδάσκετε και να δημιουργήσετε ένα ιστολόγιο το οποίο θα αποτελείται από τις εξής ενότητες:

«Ας διαβάσουμε!»

Στην ενότητα αυτή μπορείτε να ανεβάσετε όλες τις ιστορίες που έχετε συγκεντρώσει ή θα συνεχίσετε να συγκεντρώνετε κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς και να τις χωρίσετε σε θέματα ανάλογα με το περιεχόμενό τους. Μπορείτε να διαβάζετε μαζί με τους μαθητές σας τις ιστορίες αυτές στην τάξη ή να τις διαβάζουν μόνοι τους οι μαθητές στο σπίτι ώστε να προετοιμάζονται κατάλληλα.

«Ας δούμε!»

Μπορείτε να δημιουργήσετε παρουσιάσεις PowerPoint για κάθε μία από τις ιστορίες σας ώστε να είναι πιο εύκολο να τις διαβάσουν οι μαθητές σας (δύο σελίδες αντί για μία που συνήθως καλύπτει μία οθόνη υπολογιστή) αλλά και εσείς οι ίδιοι όταν βρίσκεστε μέσα στην τάξη.

«Ας ακούσουμε!»

Μπορείτε μόνοι σας ή καλύτερα με άλλους συναδέλφους να ηχογραφήσετε τους διαλόγους των ιστοριών που έχετε τηλεφορτώσει στο ιστολόγιο ώστε να μπορούν οι μαθητές να βελτιώσουν την προφορά τους και την ακουστική τους ικανότητα στη γλώσσα την οποία τους διδάσκετε.

«Λεξιλόγιο»

Το γνωστό σας Companion. Μπορείτε να επιλέξετε μερικές λέξεις από τις ιστορίες οι οποίες θεωρείτε ότι θα δυσκολέψουν την κατανόηση του κειμένου από τους μαθητές σας και να γράψετε τη μετάφρασή τους. Αν συνεργαστείτε με κάποιον συνάδελφό σας ο οποίος διδάσκει μια άλλη ξένη γλώσσα στους μαθητές, μπορείτε να του ζητήσετε να σας μεταφράσει τις λέξεις αυτές και σ' αυτή τη γλώσσα ώστε οι μαθητές σας να εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους και στη γλώσσα την οποία διδάσκει ο συνάδελφός σας.

«Ας παίξουμε!»

Αφού οι μαθητές σας διαβάσουν μια ιστορία, την ακούσουν και μάθουν τις επιλεγμένες από εσάς άγνωστες λέξεις, μπορούν να παίξουν με παιχνίδια κατανόησης κειμένου που θα τους έχετε ετοιμάσει, συνδυάζοντας τη γνώση με το παιχνίδι που τόσο αγαπούν! Αφήστε τη φαντασία σας ελεύθερη και δημιουργήστε ό,τι ασκήσεις θέλετε από πολλαπλή επιλογή και συμπλήρωση κενών μέχρι κάρτες taboo και σκισσομαχίες! Ας σας δώσω τους κανόνες των

δύο τελευταίων παιχνιδιών τους οποίους ίσως να αγνοείτε οι περισσότεροι ή να μην έτυχε να παίξετε ποτέ:

Παιχνίδι taboo: επιλέγετε μία ενδιαφέρουσα λέξη μέσα από την ιστορία και τη γράφετε σ' ένα χαρτί. Από κάτω γράφετε λέξεις τις οποίες δεν θα πρέπει να χρησιμοποιήσει ο μαθητής που παίζει για να την περιγράψει στους συμμαθητές του οι οποίοι ψάχνουν να βρουν ποια λέξη είναι αυτή που τους περιγράφεται. Ο μαθητής που παίζει έχει στη διάθεσή του συνήθως ένα λεπτό για να περιγράψει τη λέξη στους συμμαθητές του. Αν περάσει αυτό το χρονικό όριο και οι συμμαθητές του δεν έχουν βρει τη λέξη, ο μαθητής χάνει αλλά είναι ήδη κερδισμένος αφού προσπάθησε να περιγράψει τη λέξη συνδυάζοντας τη μη χρήση των απαγορευμένων λέξεων στη γλώσσα που μαθαίνει!

Σκιτσομαχίες: επιλέγετε έναν συνδυασμό από ενδιαφέρουσες λέξεις ή και μία πρόταση που εμφανίζεται στην ιστορία και τη δίνετε στους μαθητές. Νικητής είναι αυτός που θα τη ζωγραφίσει πιο γρήγορα, έχοντας συμπεριλάβει στη ζωγραφιά του όλες τις λέξεις της πρότασης.

«Ηλεκτρονική τάξη (e-class)»

Στην ενότητα αυτή μπορείτε να προσθέσετε ασκήσεις που δεν αφορούν τις ιστορίες που έχετε τηλεφορτώσει στην ενότητα «Ας διαβάσουμε!». Οι ασκήσεις αυτές μπορεί να είναι αυτές του βιβλίου, δικές σας ή από άλλες πηγές.

«Ιστοσελίδες προς ανακάλυψη!»

Μπορείτε να προσθέσετε μια λίστα με χρήσιμες ηλεκτρονικές σελίδες για τους μαθητές σας, οι οποίες να σχετίζονται με τη γλώσσα την οποία διδάσκετε. Επικεντρωθείτε κυρίως σ' αυτές που έχουν διδακτικό υλικό για τους μαθητές σας και θα τους κινούσαν το ενδιαφέρον για μια μακρά επίσκεψη και όχι αστραπιαία.

Σκεφτείτε τώρα τρόπους με τους οποίους θα μπορούσατε να κάνετε κάποια ή κάποιες από τις παραπάνω ενότητες ακόμη πιο ενδιαφέρουσες και ελκυστικές για τους μαθητές σας. Ας σας δώσω ένα παράδειγμα: στην ενότητα «Ας παίζουμε!» θα μπορούσατε να δημιουργήσετε ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες καταχώρησης των απαντήσεων από τους μαθητές αντί να γράφουν τις

απαντήσεις των ασκήσεων στο τετράδιό τους. Σκεφτείτε πόση χαρά θα τους δώσετε με την απλή αυτή παρέμβασή σας. Οι απαντήσεις των μαθητών μπορούν να αποθηκεύονται σε ειδικό αρχείο στο οποίο έχετε πρόσβαση μόνο εσείς και μπορείτε εύκολα, γρήγορα και απλά να τις διορθώνετε και να στέλνετε τα αποτελέσματα στους μαθητές σας με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Μπορείτε ακόμη και να γράφετε λίγα σχόλια σχετικά με τις απαντήσεις τους ώστε να τους βοηθήσετε να κατανοήσουν τα λάθη τους και να βελτιωθούν. Όπως μπορείτε να βελτιωθείτε κι εσείς αν λαμβάνετε υπόψη σας την ανάδραση των μαθητών σας. Αν είστε καχύποπτοι και πιστεύετε ότι οι μαθητές θα μοιράζονται μεταξύ τους τις σωστές απαντήσεις, μπορείτε να τις στέλνετε αφού έχουν απαντήσει όλοι οι μαθητές. Θυμηθείτε: λύσεις υπάρχουν, αρκεί να έχετε την υπομονή να τις βρείτε!



ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΕΝΑΣ ΒΟΗΘΟΣ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ

Πιστεύω ο καθένας θα συμφωνούσε ότι ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι αναντίρρητα απαιτητικός και κρύβει πολλές δυσκολίες και εμπόδια που θα πρέπει να ξεπερασθούν για να επιτευχθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο η αποστολή του. Μια αποστολή που θα ήταν πιο εύκολη αν υπήρχε ένας βοηθός, έτοιμος να συνδράμει σε οποιοδήποτε κομμάτι της εκπαιδευτικής διαδικασίας! Γιατί λοιπόν να μην έχετε κι εσείς τον βοηθό σας;

Ήδη από το προηγούμενο κεφάλαιο έκανα μια σύντομη αναφορά στον βοηθό αυτόν: κάποιον από τους ήρωες του παραμυθιού που θα επιλέξετε για τους μαθητές σας. Για παράδειγμα, το λαγωνικό του παραμυθιού θα μπορούσε να σας βοηθήσει στη διδασκαλία μερικών ενοτήτων από τη γραμματική, το συντακτικό, το λεξιλόγιο, ακόμη και τα γαλλικά και όποια άλλη ενότητα σας υποδείξει η φαντασία σας.

Αφού επιλέξετε τον βοηθό σας, αφήνετε στη φαντασία των παιδιών να του δώσουν μορφή και να τον σχεδιάσουν όλα μαζί. Έτσι δίνετε ζωή στον βοηθό σας και έναν φίλο στους μαθητές πρόθυμο να τους βοηθήσει να φτάσουν στη γνώση. Ο βοηθός μπορεί να εμφανίζεται σε ασκήσεις, φύλλα δραστηριοτήτων, παιχνίδια και όπου αλλού σκεφτείτε.

Ακόμη πιο δημιουργικό και πρωτότυπο θα ήταν οι μαθητές σας να σκεφτούν και να ζωγραφίσουν τον βοηθό σας! Ας δώσω ένα σύντομο παράδειγμα:

Αντικείμενο του μαθήματός σας είναι η διατροφή και θέλετε να μάθουν οι μαθητές σας, μεταξύ άλλων, για το πώς μπορούν να τρέφονται σωστά, να καταναλώνουν περισσότερα φρούτα και λαχανικά, να πίνουν κάθε πρωί γάλα και να τρώνε τουλάχιστον μία φορά την ημέρα γιαούρτι ή τυρί. Με άλλα λόγια να μάθουν πώς θα μπορούν να τρώνε έξυπνα, παρέχοντας στο σώμα τους ό,τι είναι σημαντικό γι' αυτό και ό,τι πραγματικά χρειάζεται. Το σημαντικότερο που καλούνται να μάθουν είναι ότι κάθε μία από τις διατροφικές μας συνήθειες έχει έναν αντίκτυπο στο σώμα μας και στην υγεία μας, ακόμη και στην ψυχολογία μας και να έχουν πάντα στο μυαλό τους ότι αν τρώνε έξυπνα από τώρα που είναι νεαροί σε ηλικία, θα συνεχίσουν έτσι και στην υπόλοιπη ζωή τους.

Πρόκειται για ένα εύκολο σχετικά αντικείμενο αφού αναφέρεται σε πράγματα που ο κάθε μαθητής συναντά στην καθημερινότητά του αλλά έχει κάποια δυσκολία καθώς αφορά διατροφικές συνήθειες που επηρεάζονται και από τις αντίστοιχες των γονέων των μαθητών, των συμμαθητών, των φίλων τους.

Καθώς εισάγετε το θέμα αυτό στην τάξη σας, έχετε μαζί σας μερικές άδειες συσκευασίες από διάφορα τρόφιμα, όπως γάλα, γιαούρτι, φακές, δημητριακά, μακαρόνια κτλ. Ζητήστε από τους μαθητές να σκεφτούν τρόφιμα τα οποία προσφέρουν πολλά θρεπτικά και άλλα χρήσιμα συστατικά στο σώμα τους και τρόφιμα που προσφέρουν λιγότερα ή και καθόλου. Αφού τα εντοπίσουν και κάνετε δύο λίστες στον πίνακα (ή μία με χαμογελάκι και η άλλη με ανάποδο χαμογελάκι), ζητήστε από τους μαθητές να φανταστούν ένα τρόφιμο στο οποίο θα έδιναν ζωή, θα το ζωγράφιζαν και θα τους μιλούσε για όλα τα υπόλοιπα τρόφιμα.

Ας υποθέσουμε ότι έχουν επιλέξει το γάλα. Ακολουθεί επιβράβευση από εσάς γιατί έχουν επιλέξει ένα τρόφιμο που τους προσφέρει πολλά οφέλη στην υγεία τους. Αν επιλέξουν ένα τρόφιμο με λιγότερα ή και καθόλου οφέλη για την υγεία τους (π.χ. αναψυκτικό), απλά δεν αναφέρετε τίποτα. Να θυμάστε ότι είναι επιλογή τους ποιο τρόφιμο θα ζωντανέψουν και θα φέρουν στην τάξη και δεν έχετε κανένα δικαίωμα να παρέμβετε στην κρίση τους.

Αφού έχουν επιλέξει το τρόφιμο, θα πρέπει να το σχεδιάσουν όπως ακριβώς θα ήθελαν να το δουν να πρωταγωνιστεί σε κάποιο βιβλίο κόμικ. Το βαφτίζουν και με ένα ωραίο όνομα και μετά αρχίζουν να σκέφτονται για τα μηνύματα που έχει να τους μεταφέρει σχετικά με τη διατροφή. Τα καταγράφουν με τη βοήθειά σας και έχετε καταφέρει με διασκεδαστικό τρόπο να εξάψετε τη φαντασία τους και να μάθουν για τις υγιεινές διατροφικές επιλογές! Και μην σταματάτε εδώ: συνδυάστε αντικείμενα (διαθεματικότητα) και βοηθήστε ακόμη περισσότερο τους μαθητές σας!

Φτιάξτε μια σελίδα στο Facebook για τον ήρωά σας και αφήστε τους μαθητές να γράψουν τα μηνύματά του για τους συμμαθητές τους με σκοπό να τους ευαισθητοποιήσουν γύρω από τη διατροφή ή τα δικά τους μηνύματα ή ερωτήσεις στον ήρωα και να απαντήσετε εσείς δια στόματος του ήρωα των μαθητών. Μπορείτε ακόμη να σχεδιάσετε μία αφίσα με τους μαθητές σας και να την κολλήσετε στην είσοδο του Σχολείου ή στις τάξεις για να ενημερώσετε τους μαθητές για τα οφέλη του γάλακτος για παράδειγμα ή για το πώς μπορούν να τρέφονται σωστά. Γιατί όχι και ένα τρίπτυχο φυλλαδιάκι σε μέγεθος A4 με σύντομες και χρήσιμες συμβουλές για μια ισορροπημένη, υγιεινή διατροφή. Μπορείτε ακόμη να βάλετε τον ήρωα-γάλα των μαθητών σας να τους παρουσιάσει πώς παράγονται οι φίλοι του: το βούτυρο, το γιαούρτι, το τυρί, η κρέμα, το παγωτό ή πιο μακρινοί του φίλοι: το αυγό, το μήλο, η φράουλα και πολλοί άλλοι!

Στο μάθημα των Αγγλικών μπορείτε να συνδυάσετε το περιεχόμενο του φυλλαδίου αυτού με τη διδασκαλία των βοηθητικών ρημάτων (modal verbs): «Πρέπει να τρώμε λαχανικά διότι κάνουν πολύ καλό στον οργανισμό μας και περιέχουν πολλές θρεπτικές ουσίες, όπως βιταμίνες, μεταλλικά στοιχεία, ίνες και πολλά άλλα καλά συστατικά». Αφού δημιουργηθεί μια λίστα με αυτές τις συμβουλές, οι μαθητές σας μπορούν να της δώσουν έναν τίτλο και να τη διανείμουν στους συμμαθητές τους.

Οι μαθητές σας μπορούν ακόμη να ανοίξουν, με τη βοήθειά σας πάντα, το δικό τους εστιατόριο! Να σκεφτούν την επωνυμία, να δημιουργήσουν τον κατάλογο ανάλογα με το αντικείμενο του μαθήματος που θέλετε να τους διδάξετε (φαγητά ή απλά τα συστατικά τους), και να αρχίσουν τις παραγγελίες μεταξύ τους:

Μαθητής Α: «Τι θα θέλατε να σας φέρω;» ή και κάτι πιο απλό «Τι φαγητό σας αρέσει;»

Μαθητής Β: αφού ρίχνει μια ματιά στον κατάλογο που οι ίδιοι οι μαθητές σχεδίασαν απαντά «Θα ήθελα μακαρόνια με τριμμένο τυρί» ή «Μου αρέσουν τα μακαρόνια με τριμμένο τυρί»

Μαθητής Α: «Πολύ ωραία. Θα θέλατε να πιείτε κάτι» ή «Θα θέλατε ένα αναψυκτικό ή νερό; Θα θέλατε μία σαλάτα;»

Μαθητής Β: «Ναι, μία πορτοκαλάδα παρακαλώ» ή «Δεν πίνω αναψυκτικά γιατί είναι βλαβερά για τον οργανισμό αλλά θα ήθελα μία σαλάτα με ντομάτα, αγγούρι και κρεμμύδι»

Ο διάλογος μπορεί να συνεχιστεί με τους ρόλους να αλλάζουν.

Ή ακόμη και τη δική τους φάρμα! Αφού φέρετε μερικές φωτογραφίες από φάρμες στην τάξη για να αρχίσει να δουλεύει η φαντασία τους γύρω από το θέμα αυτό, παροτρύνετε τους μαθητές σας να σκεφτούν και να σχεδιάσουν μία φάρμα όσο μεγάλη ή μικρή θέλουν, με πολλά ή λίγα ζώακια, με πολλά ή λίγα μηχανήματα. Αν έχετε μεγαλύτερους σε ηλικία μαθητές, μπορείτε να τους μιλήσετε για την οργανική γεωργία και κατ' επέκταση για τις οργανικές φάρμες, δίνοντάς τους έτσι τη δυνατότητα να επιλέξουν ανάμεσα σε μια οργανική ή συμβατική φάρμα.

Την επόμενη μέρα ή όποιο χρονικό σημείο επιλέξετε, οι μαθητές μπορούν να στολίσουν με τα σχέδια από τις φάρμες τους την τάξη και να τα παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους περιγράφοντας όλα τα ζώα, τα μηχανήματα, τους υπαλλήλους, τη διαδικασία παραγωγής των προϊόντων τους, των συσκευασιών αυτών των προϊόντων, του λογοτύπου τους, ακόμη και τους τρόπους διαφήμισης και μάρκετινγκ για το πώς θα μπορέσουν να προωθήσουν τα προϊόντα τους!

Απλά αφήστε το βοηθό σας να μοιραστεί μαζί σας και με τους μαθητές σας τα ταλέντα του δίνοντας μια ευχάριστη νότα στην τάξη σας.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΜΜΑΧΟΣ Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Είτε είστε δάσκαλος πληροφορικής, είτε οποιουδήποτε άλλου μαθήματος θα έχετε αντιληφθεί ότι οι νέες τεχνολογίες και η χρήση τους από τους μαθητές είναι ένα πολύ σημαντικό ζήτημα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Γιατί λοιπόν να μην χρησιμοποιήσετε το μεγάλο ενδιαφέρον των μαθητών σας για την τεχνολογία, τους υπολογιστές και το Διαδίκτυο προς όφελος της διδασκαλίας του αντικειμένου σας;

Αρχικά προσπαθήστε να εμβαθύνετε τις γνώσεις σας στη χρήση των υπολογιστών αλλά ακόμη κι αν δεν έχετε τον απαραίτητο χρόνο για κάτι τέτοιο, φροντίστε να μάθετε περισσότερα για τη χρήση του Διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης όπως το Facebook, το twitter, το LinkedIn. Με τον τρόπο αυτό θα μπορέσετε να αφουγκραστείτε καλύτερα τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών σας και να μπορέσετε να σχεδιάσετε τα εκπαιδευτικά σας προγράμματα με μεγαλύτερη επιτυχία.

Αν έχετε μαθητές που ξεκινούν τώρα για πρώτη φορά να μαθαίνουν στην τάξη γύρω από το Διαδίκτυο και την ηλεκτρονική αλληλογραφία, ενώ προηγουμένως έχουν αποκτήσει μερικές γνώσεις ως προς την επεξεργασία κειμένου (πρόγραμμα όπως το Microsoft Word), μπορείτε να οργανώσετε ένα

σεμινάριο εκμάθησης χρήσης ιστολογίου σ' ένα μέρος του διδακτικού σας χρόνου. Θα μπορέσετε έτσι να συνδυάσετε δύο, τρία ή και περισσότερα αντικείμενα ανάλογα με τη φαντασία σας. Θα μπορέσετε να κεντρίσετε ακόμη περισσότερο το ενδιαφέρον των μαθητών σας γύρω από θέματα που άπτονται της τεχνολογίας. Καταγράψτε τις ιδέες σας στο τετραδιάκι και υλοποιήστε τες!

Ας πάρουμε την ιδέα περί οργάνωσης σεμιναρίων διάρκειας 10 λεπτών στο τέλος ή στην αρχή κάθε σας μαθήματος: μπορείτε να χωρίσετε το υλικό που έχετε ετοιμάσει για το σεμινάριο που αφορά τη δημιουργία και τη διαχείριση ενός προσωπικού ιστολογίου σε θεματικές και να τις παρουσιάζετε στους μαθητές, απαντώντας παράλληλα και σε ερωτήσεις τους. Ελάτε στη θέση των μαθητών σας και σκεφτείτε τι θα σας άρεσε να μάθετε από το δάσκαλό σας ώστε να το χρησιμοποιούσατε άμεσα για να φτιάξετε το δικό σας ιστολόγιο. Καταγράψτε τις πιθανές ερωτήσεις των μαθητών σας:

Πώς μπορώ να δημιουργήσω ένα ιστολόγιο;
Πώς μπορώ να οργανώσω ένα ιστολόγιο;
Πώς μπορώ να αλλάξω το template του ιστολογίου μου;
Πώς μπορώ να προωθήσω το ιστολόγιό μου;
Πώς μπορώ να γράψω δημιουργικές ανακοινώσεις στο ιστολόγιό μου;
Πώς μπορώ να δημοσιεύσω εικόνα, ήχο, βίντεο στο ιστολόγιό μου;
Πώς μπορώ να προστατέψω τον εαυτό μου;
Πώς μπορώ να δημοσιεύω με ασφάλεια;
Πώς μπορώ να δημοσιεύω με επιτυχία;
Πώς μπορώ να δημοσιεύω με αποτελεσματικότητα;
Πώς μπορώ να αυξήσω τους επισκέπτες;
Πώς μπορώ να εισάγω φόρμες;

και προσπαθήστε να δώσετε πολύ σύντομες απαντήσεις. Μετά πάτε στην τάξη και διασκεδάστε με τους μαθητές σας!

Με τον τρόπο αυτό έχετε καταφέρει να δημιουργήσετε ένα μάθημα που συνδυάζει την ύλη που ορίζει το Υπουργείο, την ύλη που έχετε ήδη διδάξει και τώρα κάνετε επανάληψη, την ασφαλέστερη και πιο υπεύθυνη πλοήγηση των μαθητών στο Διαδίκτυο καθώς και το πραγματικό ενδιαφέρον, τη φαντασία και τη δημιουργικότητα των μαθητών σας.

Όπως αναφέρθηκε ήδη, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την τεχνολογία προς όφελος της διδασκαλίας άλλων μαθημάτων, όπως των ξένων γλωσσών.

Συνειδητοποιήστε ότι κάθε μάθημα σας καλεί να φανταστείτε τρόπους με τους οποίους μπορείτε να το διδάξετε στους μαθητές σας. Ας πάρουμε για παράδειγμα το μάθημα της Ιστορίας.

Αφού συγκεντρώσετε το υλικό και σκεφτείτε έναν τρόπο παρουσίασής του στους μαθητές το τηλεφορτώνετε σ' ένα ιστολόγιο που έχετε δημιουργήσει ή σ' ένα μέρος της ιστοσελίδας του Σχολείου σας, δημιουργώντας μια ηλεκτρονική τάξη για τους μαθητές σας η οποία διακρίνεται από διαθεματικότητα και πρωτοτυπία. Οι μαθητές έχουν αποκτήσει έτσι έναν πιο ενδιαφέροντα τρόπο μάθησης και μπορούν να δημοσιεύουν τις εργασίες τους στη σελίδα αυτή, ως μικροί ερευνητές-ιστορικοί. Για να δούμε τι δομή θα μπορούσατε να σκεφτείτε για το ιστολόγιο αυτό της ιστορίας και συγκεκριμένα για τους Βαλκανικούς Πολέμους (1912-1913).

Τα γεγονότα: στην ενότητα αυτή υπάρχουν τα πιο βασικά σημεία από το βιβλίο του μαθητή που αφορούν τους Βαλκανικούς Πολέμους (αίτια, βαλκανικές συμμαχίες, Α' Βαλκανικός Πόλεμος, Η συνθήκη του Λονδίνου, Η δολοφονία του Βασιλιά Γεώργιου, Ο Β' Βαλκανικός Πόλεμος). Με δύο-τρεις σειρές μπορείτε να αναπτύξετε τα πιο βασικά σημεία του μαθήματος, δίνοντας έναν κορμό στους μαθητές σας. Έτσι θα γνωρίζουν τι να προσέξουν και τη σειρά των γεγονότων που ακολουθείται στο μάθημα.

Οι φωτογραφίες: το βιβλίο του μαθητή συνήθως περιλαμβάνει φωτογραφίες οι οποίες οπτικοποιούν ορισμένα γεγονότα και βοηθούν τον μαθητή να κατανοήσει καλύτερα το μάθημα. Δυστυχώς οι φωτογραφίες αυτές είναι ελάχιστες και γι' αυτό μπορείτε να αναζητήσετε κι άλλες μέσω Διαδικτύου ή να σαρώσετε από σχετικά βιβλία και να τηλεφορτώσετε στο ιστολόγιό σας. Μην ξεχάσετε να γράψετε λεζάντες για τις φωτογραφίες αυτές.

Οι ιστορικές πηγές: είναι πολύ σημαντικός ο ρόλος τους για τη διαφώτιση πτυχών των γεγονότων αλλά κι αυτές είναι ελάχιστες στο βιβλίο του μαθητή. Αναζητήστε και συγκεντρώστε περισσότερες ώστε να βοηθήσετε τους μαθητές σας να κατανοήσουν και να εμπεδώσουν καλύτερα τα γεγονότα του μαθήματος.

Το ημερολόγιο: είτε τοποθετώντας σημαντικές ημερομηνίες πάνω σε μια γραμμή, αυτή του χρόνου, είτε γράφοντας τις ημερομηνίες αυτές τη μία κάτω από την άλλη, μπορείτε να δημιουργήσετε ένα χρήσιμο εκπαιδευτικό βοήθημα για τους μαθητές σας. Παράδειγμα:

1911: Ο Βενιζέλος υιοθετεί τη τακτική της βαλκανικής συνεννόησης, κρίνοντας ότι μια πολεμική σύγκρουση δεν είναι μακριά

1912: (άνοιξη) υπογραφή συνθηκών συμμαχίας ανάμεσα στη Σερβία, τη Βουλγαρία, την Ελλάδα και το Μαυροβούνιο, (Οκτώβριος) έναρξη του Α' Βαλκανικού Πολέμου, κατάληψη Θεσσαλονίκης

1913: (Φεβρουάριος) κατάληψη των Ιωαννίνων, (Μάιος) Συνθήκη του Λονδίνου, (Ιούλιος) αναγνώριση Αλβανίας ως ανεξάρτητου κράτους, δολοφονία του βασιλιά Γεωργίου, (Ιούνιος-Ιούλιος) Β' Βαλκανικός Πόλεμος

Οι δραστηριότητες: στην ενότητα αυτή μπορείτε να σκεφτείτε ορισμένες δραστηριότητες για τους μαθητές σας, οι οποίοι μπορούν να τις αναρτούν διαδικτυακά και να μην τις γράφουν στο τετράδιό τους. Μπορούν να δημιουργήσουν και μια εφημερίδα της εποχής εκείνης. Τι θα έγραφε το πρωτοσέλιδο, ποιοι θα ήταν οι σημαντικότεροι τίτλοι, με ποιο ύφος θα μπορούσαν να γραφούν τα κείμενα ανάλογα με τα γεγονότα;

Μην σταματάτε στη δική μου πρόταση, προχωρήστε στην αλλαγή της, στην τροποποίησή της, στη διαμόρφωση της δικής σας ξεχωριστής ιδέας! Οι μαθητές θα απολαύσουν το νέο διδακτικό τρόπο προσέγγισης της ιστορίας, του μαθήματος που πολλοί από αυτούς δεν αντιμετωπίζουν με ευχάριστο τρόπο. «Μα, αφού αυτά έχουν ήδη γίνει και δεν μπορούν να αλλάξουν τι μας νοιάζουν;» είναι συχνά η αντίδρασή τους όταν ζορίζονται με την κατανόηση των γεγονότων της ιστορίας. Δεν είναι το περιεχόμενο αλλά και ο τρόπος με τον οποίο θα διδάξετε κάτι στους μαθητές σας. Δεν υπάρχουν εύκολα, δύσκολα ή μέτριας δυσκολίας μαθήματα. Όλα είναι εύκολα, αρκεί να έχετε βρει τον τρόπο με τον οποίο διασκεδάζουν οι μαθητές σας μαθαίνοντας.

Ακόμη θυμάμαι πόσο πολύ μας είχε βοηθήσει ένας δάσκαλος όταν ήμουν στο Γυμνάσιο να μάθουμε τα μετεωρολογικά φαινόμενα. Οι περισσότεροι από μας αντιμετωπίζαμε μια ανεξήγητη δυσκολία στο να μάθουμε το συγκεκριμένο αντικείμενο και τη χρησιμότητά του στην καθημερινότητά μας. «Αφού έτσι θα είναι αύριο ο καιρός και δεν μπορεί να αλλάξει, χρειάζεται να ξέρουμε, να ασχοληθούμε και με αυτό; Φτάνουν όλα τα

άλλα μαθήματα που έχουμε» θυμάμαι να αναρωτιόμαστε. Όσπου ο δάσκαλος αφού μας εξήγησε τη θεωρία μιλώντας μας για βορειοδυτικούς ανέμους, θερμοκρασίες που κυμαίνονται από 5 έως 9 βαθμούς Κελσίου, νεφώσεις και ισχυρές καταιγίδες, μας έβαλε μια πολύ ενδιαφέρουσα εργασία: να παρουσιάσουμε την επόμενη ημέρα στους συμμαθητές μας τον καιρό όπως ακριβώς ένας μετεωρολόγος στο δελτίο καιρού!

Ο ενθουσιασμός μας ήταν πολύ μεγάλος και ανυπομονούσαμε να γυρίσουμε στο σπίτι, να αναζητήσουμε πληροφορίες, να παρακολουθήσουμε προσεκτικά το δελτίο καιρού στην τηλεόραση και να ετοιμάσουμε το δικό μας. Πόσο όμορφα είχαμε περάσει σ' εκείνα τα δελτία καιρού μέσα στην τάξη με φόντο τον γεωγραφικό χάρτη της Ελλάδας. Παιχνιδάκι μας είχαν φανεί τα μετεωρολογικά φαινόμενα και καταλαβαίναμε επιτέλους αυτά τα περίεργα που λένε γρήγορα-γρήγορα οι μετεωρολόγοι στα δελτία τους. Φανταστείτε ο δάσκαλος να χρησιμοποιούσε αντί για τον χάρτινο έναν ηλεκτρονικό χάρτη (στην οθόνη ενός υπολογιστή ή στην επιφάνεια μιας οθόνης προβολής) με συμβολάκια που θα άλλαζαν στην παρουσίαση του κάθε μαθητή. Ίσως μερικοί από μας να αλλάζαμε κατεύθυνση στις σπουδές μας και να μας παρακολουθούσατε μετά από τα κεντρικά δελτία ειδήσεων να σας ενημερώνουμε για τον καιρό της επόμενης μέρας.

Ας προχωρήσουμε και λίγο παραπέρα με τη φαντασία πάντα αρωγό και στο πλευρό μας. Θέλετε να ορίσετε μια ομαδική εργασία στους μαθητές σας αλλά δεν μπορείτε να διαθέσετε τον αναγκαίο χρόνο από το μάθημά σας για να επιβλέπετε την πορεία τους στην αναζήτηση των στοιχείων με τα οποία θα συνθέσουν την εργασία που τους έχετε αναθέσει. Θέλετε παράλληλα να τους βοηθήσετε να τονώσουν την αυτοπεποίθησή τους με το να αποφύγουν λάθη και παρερμηνείες του θέματος της εργασίας τους. Πώς θα μπορέσετε λοιπόν να ορίσετε μια τέτοια εργασία στους μαθητές σας αφού δεν πληρούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις; Με την τεχνολογία!

Δημιουργήστε ένα ιστολόγιο στο οποίο οι μαθητές θα μπορούν να συναντιούνται διαδικτυακά, να αναζητούν πληροφορίες ευκολότερα και γρηγορότερα μέσω Διαδικτύου ή από επιλεγμένες ιστοσελίδες που έχετε αναρτήσει στο ιστολόγιο, να συζητούν, να αποφασίζουν από κοινού τα επόμενα βήματα που θα ακολουθήσουν για την επιτυχή ολοκλήρωση της εργασίας τους. Παράλληλα θα μπορείτε να μοιράζεστε μαζί τους συμβουλές και να τους καθοδηγείτε όπως ακριβώς θα κάνατε μέσα στην τάξη περνώντας από τα θρανία τους. Και όλα αυτά χωρίς να χρειάζεται να χρησιμοποιήσετε

χρόνο από αυτό που σας ορίζει το Σχολικό ωράριο. Απλά, γρήγορα και δωρεάν έχετε καταφέρει να δημιουργήσετε μία διαδικτυακή τάξη την οποία μπορείτε εύκολα να παρακολουθείτε και να αλληλεπιδράτε.

Στην τάξη αυτή μπορείτε ακόμη να δοκιμάσετε και κάποια πιο τολμηρή ιδέα την οποία ποτέ δεν θα μπορούσατε να υλοποιήσετε στην τάξη σας. Διδάσκετε για παράδειγμα τη σημασία που έχει ένα τροπικό δάσος ή τις καταστροφικές συνέπειες της υλοτομίας, ιδιαίτερα της παράνομης, ή την εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου ορισμένων φυλών του πλανήτη. Θέλετε να εξάψετε τη φαντασία των μαθητών σας και να διασκεδάσουν μαθαίνοντας για κάποιο ή κάποια από τα παραπάνω θέματα.

Καταλήγεται μετά από διάφορες σκέψεις που καταγράψατε στο τετραδιάκι σας να κάνετε ένα debate χωρίζοντας τους μαθητές σας σε δύο ομάδες: μία φυλή του Αμαζονίου και μία ομάδα γεωργών που θέλουν να εκμεταλλευτούν τόσο τα δέντρα μια τεράστιας έκτασης που ανήκει στη φυλή του Αμαζονίου, όσο και τη γη αυτή για καλλιέργεια. Θέλετε οι δύο ομάδες να γράψουν τα επιχειρήματά τους και να αντικρούσουν τα επιχειρήματα της αντίπαλης ομάδας. Σίγουρα μέσα στην τάξη μια τέτοια συζήτηση θα ήταν εξαιρετικά έντονη, η φασαρία θα ήταν μεγάλη και ίσως σε κάποιο σημείο να χάνατε και τον έλεγχο του συντονισμού της συζήτησης. Οπότε σκέφτεστε να δημιουργήσετε ένα ιστολόγιο το οποίο θα φιλοξενήσει την έντονη αυτή συζήτηση. Οι μαθητές καταγράφουν τα επιχειρήματά τους σε ξεχωριστές αναρτήσεις, τα οποία το κάθε μέλος μπορεί να δει, να διαβάσει και να αντικρούσει. Έχετε έναν ηλεκτρονικό δομημένο διάλογο με επιχειρήματα και των δύο ομάδων και όχι μόνο των μαθητών με τη δυνατότερη φωνή, τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών και την αντιπαράθεση των επιχειρημάτων.

Μπορείτε αν θέλετε να εμπλουτίσετε τη δημιουργική αυτή δραστηριότητα με στάδια. Για παράδειγμα:

1^ο στάδιο: ο κάθε μαθητής γράφει τα επιχειρήματά του ανάλογα με την ομάδα στην οποία ανήκει

2^ο στάδιο: οι μαθητές της κάθε ομάδας επιλέγουν 10 επιχειρήματα που θεωρούν ως τα πιο ισχυρά και αυτά που συνδυάζουν δύο ή τρία επιχειρήματα μαζί

3^ο στάδιο: οι μαθητές διαβάζουν τα επιχειρήματα της αντίπαλης ομάδας και προσπαθούν να τα αντικρούσουν με ένα κοινό αντεπιχείρημα στο οποίο θα καταλήξουν με πλειοψηφία

4° στάδιο: μοιράζεστε τις συμβουλές σας με τους μαθητές και δίνετε οδηγίες για μελλοντικές παρόμοιες δραστηριότητες

Για ακόμη μία φορά συνδυάσατε την τεχνολογία με τη διασκέδαση και την μάθηση. Καταφέρατε να δώσετε σάρκα και οστά σε μια δραστηριότητα που θα ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθεί εντός του Σχολείου.

Τα βήματα που καλείστε να ακολουθήσετε είναι πολύ απλά:

Προσθέστε την τεχνολογία στη φαντασία και τη δημιουργικότητα, αφαιρέστε τα εμπόδια που συχνά βάζετε στον εαυτό σας, πολλαπλασιάστε τη γνώση για τους μαθητές σας και διαιρέστε αναχρονιστικές μεθόδους διδασκαλίας.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Η ΠΑΓΙΔΑ ΤΗΣ ΠΑΠΑΓΑΛΙΑΣ

“Play”: Οι δημοσιογράφοι απεμπολώντας συχνά την αντικειμενικότητα και τον πλουραλισμό των απόψεων, μετατρέπονται σε “pause”, “play”: φερέφωνα πολιτικών και άλλων ισχυρών παραγόντων με οικονομικά ανταλλάγματα “stop”. Κάπως έτσι λειτουργεί η παπαγαλία στο μυαλό των μαθητών οι οποίοι αφιερώνουν αρκετό από το χρόνο και την ενέργειά τους για να αποστηθίσουν ολόκληρες σελίδες από διάφορα μαθήματα, κυρίως των θεωρητικών με εξέχοντα την Ιστορία και την Έκθεση, αδυνατώντας να κατανοήσουν το περιεχόμενο και τη σύνδεση όσων απομνημονεύουν μηχανικά για περιορισμένο σαφώς χρονικό διάστημα.

Το ζητούμενο πλέον για τον μαθητή που έχει επιλέξει αυτό το δρόμο δεν είναι να κατανοήσει τα όσα διαβάζει, να σκεφτεί τυχόν ερωτήσεις που θα ήθελε να θέσει στο δάσκαλο, να συνδέσει γεγονότα και να αναπτύξει την κριτική σκέψη του αλλά ο ρυθμός με τον οποίο μπορεί να απομνημονεύσει μία παράγραφο, μία σελίδα, ένα κεφάλαιο. Η χαρά του προέρχεται μέσω του αποτελέσματος της ικανότητάς του για μηχανική εγγραφή στη μνήμη του κειμένων και όχι η γνώση και η κατανόηση των όσων περιέχονται στο σχολικό του βιβλίο. Από την άλλη ο δάσκαλος είναι χαρούμενος καθώς ο

μαθητής αποδίδει στα κριτήρια αξιολόγησης και τα διαγωνίσματα και φροντίζει να μην κάνει το λάθος και βάλει κάποια ερώτηση κρίσης, καταστρέφοντας με την αστοχία του αυτή τη μαγική συνταγή.

Κάπως έτσι όμως έχουμε φτάσει στο σημείο να γιορτάζουν μερικοί μαθητές την επανάσταση του 1821 την 28^η Οκτωβρίου και το τελεσίγραφο του Ιωάννη Μεταξά προς την Ιταλία την 25^η Μαρτίου αν δεν έχουν διαγράψει τελείως από τη μνήμη τους τα δύο αυτά σημαντικότερα γεγονότα που άλλαξαν καθοριστικά την ιστορική πορεία της χώρας μας και όλα τελειώνουν με ένα απλό «δεν θυμάμαι»... Μα, γιατί να εκνευριζόμαστε ή ίσως και να απορούμε με τις απαντήσεις των μαθητών που ακούμε στους δέκτες μας λίγο πριν ξεκινήσει η παρέλαση; Είναι απολύτως λογικό καθώς όταν δεν υπάρχουν ερωτήσεις που απαιτούν από τον μαθητή να χρησιμοποιήσει συνδυαστικά τις γνώσεις του και κυρίως την κρίση του για να καταλήξει στην διατύπωση της απάντησής του, τότε λειτουργεί ως ένας μηχανισμός που απλά αποθηκεύει κομμάτια της γνώσης για ένα συγκεκριμένο, μικρό εκ προοιμίου, χρονικό διάστημα.

Η παπαγαλία φαινομενικά βοηθάει το μαθητή να φτάσει κοντά σε μια καλή βαθμολογία και το δάσκαλο να έχει αποδείξεις για την καλή ποιότητα του εκπαιδευτικού του έργου, αφού οι μαθητές του βαθμολογούνται υψηλά, αλλά δημιουργεί πολλά προβλήματα που επηρεάζουν την πορεία του ατόμου μέσα στην κοινωνία και την ικανότητα αντίληψης σε προβλήματα που θέτει η ίδια η καθημερινότητα. Σαφώς, η παπαγαλία θα πρέπει να αποφεύγεται και όχι να επιβραβεύεται.

Πώς θα μπορέσει ο εκπαιδευτικός να εντοπίσει και να αντιμετωπίσει φαινόμενα παπαγαλίας από τους μαθητές του;

Ο εντοπισμός της παπαγαλίας μπορεί να γίνει τόσο από τις προφορικές όσο και από τις γραπτές απαντήσεις του μαθητή. Ο μαθητής που ασκείται στην παπαγαλία θεωρεί πανεύκολες τις ερωτήσεις που μπορούν να απαντηθούν με αυτούσιες παραγράφους του σχολικού βιβλίου, χωρίς την παραμικρή παρεμβολή της κρίσης του. Μερικές φορές κάνει μικρές διακοπές στον προφορικό του λόγο καθώς ψάχνει να θυμηθεί μια συγκεκριμένη λέξη του βιβλίου η οποία θα τον οδηγήσει στην επόμενη πρόταση ή στην επόμενη παράγραφο του κειμένου του βιβλίου. Δίνει λοιπόν άμεσα την απάντηση όπως ακριβώς παρατίθεται από το βιβλίο. Μάλιστα στις γραπτές απαντήσεις του ακολουθεί πιστά ακόμη και τη στίξη του κειμένου, δίνοντας την αίσθηση της αντιγραφής με σκονάκι.

Είναι απρόθυμος να συμμετέχει σε ερωτήσεις που απαιτούν το συνδυασμό διαφορετικών τμημάτων του κειμένου και δεν προσέχει κατά τη διάρκεια της παράδοσης καθώς μόνος του επιστρέφοντας στο σπίτι θα απομνημονεύσει όλο το κείμενο και θα είναι πανέτοιμος για τις ερωτήσεις του δασκάλου την επόμενη ημέρα ή στο προσεχές διαγώνισμα. Επισκέπτεται το σχολείο μόνο για τις απουσίες και για τα μαθήματα τα οποία δεν μπορεί να παπαγαλίσει καθώς απαιτούν την ενεργό συμμετοχή του, αυτά είναι κυρίως τα θετικά. Το μόνο του πρόβλημα είναι το πώς θα βελτιώσει τις τεχνικές απομνημόνευσης και θα καταφέρει σε λιγότερο χρόνο να καταχωρεί στη μνήμη του περισσότερες σειρές του κειμένου.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί και οφείλει να αντιμετωπίσει την παπαγαλία με αλλαγή του τρόπου διδασκαλίας και αξιολόγησης των μαθητών. Στο μάθημά του, κατά τη διάρκεια της παράδοσης, θα πρέπει να κινητοποιεί τις αισθήσεις όλων των μαθητών με ερωτήσεις που συνδυάζουν διάφορα μέρη της διδαχθείσας ύλης. Δεν θα πρέπει να αρκείται σε ερωτήσεις που επιδέχονται μια απάντηση από ένα και μόνο κεφάλαιο της ύλης αλλά από διάφορα κεφάλαια της ύλης. Η απάντηση σε μια τέτοια ερώτηση προϋποθέτει κατανόηση και εμπέδωση της γνώσης από τους μαθητές την οποία δεν μπορεί να εξασφαλίσει η παπαγαλία. Επίσης, ο εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια της απάντησης του μαθητή, καλό θα ήταν να τον διακόψει και να τον ρωτήσει κάτι σχετικό με τα όσα λέει, διαπιστώνοντας έτσι αν όντως κατανοεί τα όσα αναφέρει ή απλά θυμάται το κείμενο του βιβλίου και το διαβάζει από μνήμης.

Στις γραπτές δοκιμασίες, ο εκπαιδευτικός οφείλει να σκεφτεί ερωτήσεις οι οποίες θα απαιτούσαν την κρίση του μαθητή και την ικανότητά του να συνδυάζει γνώσεις, ακόμη και από άλλα μαθήματα. Δεν θα πρέπει να μας προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι σε μερικά Πανεπιστήμια, οι φοιτητές καλούνται να απαντήσουν σε γραπτές δοκιμασίες με ανοικτό το βιβλίο. Ένα ανοικτό βιβλίο προϋποθέτει ότι ο σπουδαστής κατανοεί τα όσα έχει διαβάσει και ακόμη και αν έχει ασκηθεί στην παπαγαλία, δεν είναι σε θέση να δώσει σωστές απαντήσεις καθώς οι ερωτήσεις έχουν επιλεγεί πολύ προσεκτικά και προϋποθέτουν πολλά από τον εξεταζόμενο: εις βάθος κατανόηση του αντικειμένου, κρίση, σύνθετη σκέψη, ικανότητα αντίληψης.

Ένα πρόβλημα που ίσως φαντάζει ανυπέρβλητο όσον αφορά τις γραπτές δοκιμασίες είναι η εξέταση του μαθήματος της Έκθεσης και οι τρομακτικές διαστάσεις της παπαγαλίας από την πλευρά των μαθητών στην εξέταση του συγκεκριμένου μαθήματος. Οι μαθητές γνωρίζουν τα αντικείμενα

στα οποία θα κληθούν να γράψουν τις απόψεις τους, επομένως τι πιο εύκολο, απλό και ξεκούραστο από το να υιοθετήσουν τη γνώμη άλλων, απομνημονεύοντας αίτια, συνέπειες και τρόπους αντιμετώπισης για μια ευρεία γκάμα θεμάτων. Δεν είναι λίγες οι εκθέσεις εκείνες οι οποίες έχουν ελάχιστες διαφορές μεταξύ τους ως προς τις ιδέες-μα τέτοια απίστευτη ταύτιση απόψεων για τόσο ιδιαίτερα θέματα; Όλη τη χρονιά λοιπόν, οι μαθητές αποθηκεύουν στη μνήμη τους όσα περισσότερα θέματα μπορούν και περιμένουν μέχρι τις Πανελλήνιες για να ξεδιπλώσουν το ταλέντο τους και να αποκτήσουν έναν υψηλό βαθμό που θα τους βοηθήσει να έρθουν πιο κοντά στο όνειρο για την εισαγωγή στο Πανεπιστήμιο της επιλογής τους. Ψεκάστε, σκουπίστε, τελειώσατε λοιπόν και η γνώση πάει περίπατο! Τι μας ενδιαφέρει άλλωστε; Ένα μάθημα είναι που κι αν παπαγαλίσουμε δεν τρέχει και κάτι. Τόσοι και τόσοι έχουν επιλέξει αυτό το δρόμο...

Κι όμως η αληθινή ζωή απαιτεί από μας να σκεπτόμαστε ορθά, να παίρνουμε αποφάσεις σοβαρές, να ελέγχουμε τα όσα βλέπουμε στην τηλεόραση, να είμαστε κριτικοί απέναντι στα όσα ακούμε στο ραδιόφωνο, να επιλέγουμε με σωστά κριτήρια τι θα διαβάσουμε στο Διαδίκτυο, να συνεργαζόμαστε στο χώρο εργασίας μας με τους συναδέλφους μας, να συνδυάζουμε το λόγο με τις πράξεις των πολιτικών, να ψηφίζουμε με κρίση και ήθος, να μην πέφτουμε θύματα επιπόλαιων επιλογών.

Όλα αυτά η παπαγαλία δεν μπορεί να τα προσφέρει και όσο αθώα κι αν φαίνεται η χρήση της στο μάθημα της Έκθεσης και στα υπόλοιπα μαθήματα, τόσο ένοχη είναι για την πορεία του κοινωνικού συνόλου, την αδυναμία πολιτών να κρίνουν, να αποφασίσουν, να επιλέξουν, να διεκδικήσουν, να τολμήσουν, να σκεφτούν.

Ο κάθε εκπαιδευτικός έχει υποχρέωση να πολεμήσει την παπαγαλία και να αποθαρρύνει τους μαθητές του από τη χρήση της. Η δημιουργικότητα, η φαντασία, η πρωτοτυπία μπορούν να καλλιεργήσουν την κρίση των μαθητών και την ικανότητα να αντιλαμβάνονται τα πράγματα που τους περιβάλλουν και τα μηνύματα με τα οποία βομβαρδίζονται από τις σύγχρονες σειρήνες.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ



Επώνυμο: Κούκου

Όνομα: Βάγια

Τάξη: Δ'

Σχολικό έτος: 2012-2013



ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Ένα θέμα ταμπού για τους περισσότερους από εσάς. Ένα θέμα για το οποίο έχει χυθεί ποτάμι το μελάνι από ειδικούς και λιγότερο ειδικούς. Η αξιολόγηση του μαθητή και κατ' επέκταση η δική σας αξιολόγηση.

Έχει περάσει μία ολόκληρη χρονιά, οι μαθητές έχουν ολοκληρώσει όλους τους κύκλους διαγωνισμάτων, εργασιών, ασκήσεων και ήρθε η ώρα να τους δοθεί ο έλεγχος. Καλείστε λοιπόν, να βαθμολογήσετε τη συνολική τους επίδοση στο μάθημα ή τα μαθήματα τα οποία διδάξατε, διαδικασία που δεν είναι καθόλου εύκολη και απλή. Μπορεί από μία λαθεμένη εκτίμησή σας να απογοητεύσετε κάποιον μαθητή σας, να του δημιουργήσετε το αίσθημα της αδικίας και να μειώσετε το ενδιαφέρον του για το συγκεκριμένο μάθημα. Εύλογα αναρωτιέστε πώς θα αποφύγετε τις δυσάρεστες αυτές καταστάσεις και θα μπορέσετε να βαθμολογήσετε τους μαθητές σας όσο πιο δίκαια και ορθά μπορείτε.

Πράγματι δεν είναι καθόλου εύκολο αλλά η φαντασία θα σας βοηθήσει για ακόμη μία φορά. Σκεφτείτε τους ελέγχους που παίρνατε εσείς όταν ήσασταν μαθητές. Ήταν δίκαιοι οι βαθμοί που βλέπατε; Αισθανθήκατε ποτέ ότι η βαθμολογία που πήρατε σε κάποιο μάθημα ήταν χαμηλότερη από αυτήν

που αξίζατε για την προσπάθεια που κάνατε; Τι πιστεύετε ότι αξιολόγησαν λάθος ή δεν έλαβαν υπόψη τους οι δάσκαλοί σας; Οι απαντήσεις που θα δώσετε στις ερωτήσεις αυτές θα σας βοηθήσουν πολύ με την αξιολόγηση των δικών σας μαθητών. Μπορεί αρκετά να έχουν αλλάξει στο πέρασμα του χρόνου μέσα στη σχολική τάξη αλλά υπάρχουν ορισμένα αναλλοίωτα στοιχεία.

Έπειτα, προσπαθήστε να βρείτε τρόπους ώστε κατά τη διάρκεια της χρονιάς να αξιολογείτε την προσπάθεια των μαθητών, χωρίς να λαμβάνετε υπόψη σας μόνο τη βαθμολογία τους στα τεστ ή στα διαγωνίσματα. Ίσως οι παρακάτω τρόποι αποτελέσουν μια μικρή βοήθεια για σας:

- φτιάξτε το προφίλ των μαθητών σας

Ο καθένας από εσάς μπορεί να γράψει σε ένα χαρτί τα δυνατά και τα λιγότερο δυνατά σημεία για κάθε έναν από τους μαθητές του και να το ανανεώνει προσθέτοντας κι άλλα σημεία με την πάροδο του χρόνου. Για παράδειγμα: Ο Γιάννης είναι περισσότερο καλός στα θεωρητικά μαθήματα και λιγότερο στα θετικά. Προτιμά τις ασκήσεις ανοικτού τύπου παρά τις ερωτήσεις κλειστού τύπου. Η Μαρία έχει μεγάλο ενδιαφέρον για τα μαθηματικά ενώ δυσκολεύεται πολύ στην απομνημόνευση γεγονότων από το μάθημα της Ιστορίας. Της αρέσει να διαβάζει λογοτεχνικά κείμενα και είναι πολύ καλή στην ανάγνωση και την ορθογραφία. Προσοχή! Μην κάνετε ποτέ συγκρίσεις μεταξύ των μαθητών σας (Ο Γιάννης είναι καλύτερος από την Μαρία στην Ιστορία αλλά λιγότερο καλός στα μαθηματικά). Η σύγκριση δεν σας βοηθά καθόλου και είναι μια βλαβερή συνήθεια μερικών εκπαιδευτικών στη διαδικασία της αξιολόγησης (Η Μαρία είναι η καλύτερη στα Μαθηματικά επομένως όλοι θα βαθμολογηθούν σε σχέση με τις επιδόσεις της Μαρίας). Αφού γνωρίζετε το προφίλ του κάθε μαθητή θα γνωρίσετε και τρόπους με τους οποίους θα αξιολογήσετε καλύτερα τις επιδόσεις του.

- ασκήσεις προσαρμοσμένες στα μέτρα του κάθε μαθητή

Δοκιμάστε να φτιάξετε για μερικά από τα μαθήματά σας ασκήσεις προσαρμοσμένες στα ενδιαφέροντα του κάθε μαθητή. Είναι αρκετά δύσκολο και εξαιρετικά χρονοβόρο αλλά θα δείτε ότι έχετε πολλούς καλούς μαθητές. Έχοντας ως σημείο αναφοράς το προφίλ του κάθε μαθητή, σκεφτείτε στην κατανόηση ενός αρχαίου κειμένου ποια πτυχή του θα του άρεσε περισσότερο και θα του έκανε εντύπωση. Συνήθως, οι μαθητές αγαπούν τα κομμάτια που

αναφέρονται σε πολεμικές προετοιμασίες, συγκρούσεις, όπλα και εξοπλισμούς ενώ οι μαθήτριες προτιμούν κομμάτια του κειμένου που έχουν να κάνουν με τον καλλωπισμό των γυναικών, τα ήθη και έθιμα των Αρχαίων, τη συναισθηματική κατάσταση των ηρώων και δη των ηρωίδων. Γιατί λοιπόν να μην ετοιμάσετε ξεχωριστές ερωτήσεις για τους μαθητές και τις μαθήτρίες σας; Αν δεν μπορείτε για τον κάθε έναν μαθητή σας, αρκεί να χωρίσετε ερωτήσεις για το αρσενικό και το θηλυκό φύλο.

- συνδυαστικές ασκήσεις με βάση το αντικείμενο

Σκεφτείτε ασκήσεις για το σπίτι οι οποίες θα απαιτούν το συνδυασμό διαφόρων πτυχών του αντικειμένου της διδασκαλίας σας. Δώστε τη δυνατότητα στους μαθητές σας να κατανοήσουν καλύτερα το σύνολο του μαθήματος και όχι μέρος ή μέρη του μαθήματος. Θα μπορέσετε να αντιληφθείτε με τον τρόπο αυτό και να προλάβετε να εξηγήσετε ξανά στους μαθητές σας τα σημεία στα οποία δυσκολεύονται ή δεν κατανοούν αρκετά πολύ πριν το διαγώνισμα.

- συνδυαστικές ασκήσεις με βάση τη γνώση

Προτιμήστε ασκήσεις που να συνδυάζουν τη γνώση του σημερινού σας μαθήματος με του χθεςινού σας. Με τον τρόπο αυτό θα ακολουθείτε βήμα-βήμα τη γνώση που έχουν καταφέρει να αποκτήσουν οι μαθητές σας, βοηθώντας όσους αντιμετωπίζουν ορισμένα κενά ή ντρέπονται να σας ρωτήσουν.

- αφήστε να σας κρίνουν οι ίδιοι οι μαθητές

Δημιουργήστε ένα παιχνίδι με τους μαθητές σας με σκοπό να μάθετε ποια σημεία της διδασκαλίας σας θέλουν βελτίωση και πού χρειάζεται να επιμείνετε. Για παράδειγμα, έχετε μαζί σας ένα κουτάκι στο οποίο οι μαθητές, ανώνυμα, στο τέλος κάθε μαθήματος αφού γράψουν τις εντυπώσεις τους και γενικά ό,τι έχουν να μοιραστούν μαζί σας γύρω από το συγκεκριμένο μάθημα σ' ένα χαρτάκι θα το ρίχνουν μέσα σ' αυτό. Έτσι θα έχετε μια πρώτης τάξεως αληθινή ανάδραση των μαθητών σας η οποία θα βοηθήσει να αλλάξετε προς το καλύτερο το μάθημά σας και να βελτιώσετε μερικά σημεία που θα το φέρουν πιο κοντά στις ανάγκες των μαθητών σας. Είναι μια εξαιρετική ευκαιρία για να φέρετε τους μαθητές στη θέση του αξιολογητή για να

αντιληφθούν τι πρέπει να προσέξουν και πώς γίνεται, εν μέρει, και η δική τους αξιολόγηση από εσάς.

- αυτοαξιολόγηση του μαθητή

Σχεδιάστε δραστηριότητες μέσα από τις οποίες να δίνεται στον μαθητή η δυνατότητα αυτοαξιολόγησης, όπως είναι για παράδειγμα οι δημιουργικές εργασίες, η συμμετοχή και η υλοποίηση ενός σχεδίου στο πλαίσιο μιας ομάδας. Βοηθήστε τον μέσα από τη συστηματική παρατήρηση της πορείας του και δείξτε του τρόπους βελτίωσης.

- η λίστα των κριτηρίων αξιολόγησης

Ετοιμάστε και μοιράστε μία λίστα στους μαθητές με τα κριτήρια με τα οποία θα τους αξιολογήσετε. Ενδεικτικά σας αναφέρω τα εξής:

- η συμμετοχή του μαθητή στην τάξη
- η συνέπεια και η υπευθυνότητά του ως προς τις ασκήσεις για το σπίτι και τις λοιπές εργασίες
- η ατομική του προσπάθεια να κατανοήσει το αντικείμενο του μαθήματος
- ο τρόπος συνεργασίας με τους συμμαθητές του
- η συνεισφορά του μαθητή στις ομαδικές εργασίες
- η ικανότητα συνδυασμού διαφόρων αντικειμένων για την επίλυση μιας άσκησης
- η χρήση ευφάνταστων και δημιουργικών τρόπων για τη σύνταξη μιας εργασίας (όπως η χρήση νέων τεχνολογιών)

Συζητήστε μαζί με τους μαθητές σας τα κριτήρια αυτά και ενημερώστε τους γιατί τα θεωρείτε σημαντικά και τι ακριβώς περιμένετε από αυτούς. Εξηγήστε τους ότι η αξιολόγησή σας δεν θα περιοριστεί μονάχα στις βαθμολογίες των τεστ και διαγωνισμάτων αλλά πρωτίστως στη συνολική εικόνα του μαθητή, στην προσπάθεια που κάνει καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς και στις ιδιαίτερες κλίσεις και τα ξεχωριστά ενδιαφέροντά του.

Στόχος της αξιολόγησης δεν είναι να κατανείμει τους μαθητές στη βαθμολογική κλίμακα αλλά να αναγνωρίσει το βαθμό κατανόησης και εμπέδωσης της γνώσης από τους μαθητές και να βοηθήσει τον εκπαιδευτικό

να συμπληρώσει τα όποια κενά, βελτιώνοντας παράλληλα τις διδακτικές του μεθόδους. Οι μαθητές πρέπει να είναι ενήμεροι γι' αυτό και θα πρέπει να τους τονιστεί ιδιαίτερα στην αρχή της σχολικής χρονιάς.

Ο εκπαιδευτικός οφείλει επίσης να καλλιεργήσει ένα κλίμα εμπιστοσύνης με τους μαθητές του, το οποίο θα τους βοηθήσει να τον προσεγγίσουν και να τον ρωτήσουν με ποιο τρόπο θα βελτιωθούν και θα γίνουν καλύτεροι από ότι είναι. Μπορούν ακόμη να συζητήσουν μαζί του προβλήματα που τους απασχολούν και πιστεύουν ότι επηρεάζουν τις επιδόσεις τους στο Σχολείο. Και πώς θα το πετύχετε αυτό;

- Συμπεριφερθείτε με φυσικό τρόπο και ειλικρίνεια – μιλήστε όπως ακριβώς θα μιλούσατε στα δικά σας παιδιά και θυμηθείτε ότι είστε δάσκαλος και όχι πολιτικός.

- Μην υποκρίνεστε ότι τα γνωρίζετε όλα – αν βρεθείτε αντιμέτωποι με ένα ερώτημα που το αγνοείτε ή δεν είστε σίγουροι για την απάντηση, δεσμευτείτε ότι θα το ψάξετε και θα απαντήσετε στο επόμενο μάθημα. Οι μαθητές σας θα το εκτιμήσουν ιδιαίτερα.

- Μην χρησιμοποιείτε λέξεις που αγνοούν οι μαθητές σας για να τους εντυπωσιάσετε – θεωρούν ότι εκπέμπετε σε διαφορετικό μήκος κύματος από το δικό τους και δημιουργείτε απόσταση μεταξύ σας.

- Μην βάζετε υπερβολικά πολλές ασκήσεις – οι μαθητές θα πιστέψουν ότι δεν καταλαβαίνετε το βαρύ πρόγραμμά τους και την ύπαρξη κι άλλων μαθημάτων και υποχρεώσεων στη ζωή τους με αποτέλεσμα να μην σας θεωρούν κοντά τους

- Συζητήστε ανοικτά και ψύχραιμα με τους μαθητές σας – κάντε τους να πιστέψουν ότι μπορούν να σας εκμυστηρευτούν τα προβλήματά τους και θα τους βοηθήσετε αν σας το ζητήσουν

- Μην προδώσετε τους μαθητές σας ή μην κάνετε κάτι που θα το θεωρήσουν ως αλλαγή που δεν έπρεπε να συμβεί

- Μην αλλάζετε τη συμπεριφορά σας – θα το αντιληφθούν αμέσως και θα αρχίσουν να έχουν αμφιβολίες για εσάς

Γενικά, σκεφτείτε ποια χαρακτηριστικά δεν θα σας ενέπνεαν εμπιστοσύνη σε έναν άνθρωπο. Με ποιον δεν θα μοιραζόσασταν τις σκέψεις σας και από ποιον δεν θα ζητούσατε βοήθεια. Ακριβώς αυτά τα χαρακτηριστικά είναι που θα πρέπει να αποφύγετε. Προσέξτε όμως γιατί οι μαθητές μπορούν να αναγνωρίσουν την αλήθεια από το ψέμα, το γνήσιο

ενδιαφέρον σας από το πλαστό. Επίσης μπορούν να αναγνωρίσουν τη διάρκεια από την παροδικότητα στη διάθεσή σας να τους βοηθήσετε και να τους κερδίσετε με την εμπιστοσύνη και την ειλικρίνειά σας. Θα θέλατε ποτέ να είχατε φίλο για μία εβδομάδα ή για ένα μόνο μήνα; Ούτε και οι μαθητές σας.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

ΕΘΕΛΟΝΤΕΣ ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ

Είναι πολύ σημαντικές οι πρωτοβουλίες ορισμένων εκπαιδευτικών να παρακινούν τους μαθητές να παίρνουν μέρος σε εθελοντικές δράσεις καθαρισμού των αυλών των σχολείων τους, της ακτής της πόλης τους, της γειτονιάς τους, του αλσουλλίου στο οποίο πηγαίνουν κάθε μήνα εκδρομή. Είναι αξιέπαινες οι συγκεκριμένες προσπάθειες και τυχεροί οι μαθητές που συμμετέχουν σ' αυτές. Κατανοούν από πολύ μικρή ηλικία την αξία του εθελοντισμού και του ρόλου του ενεργού πολίτη στη σύγχρονη κοινωνία.

Η επαφή όμως των μαθητών με τον εθελοντισμό και η συμμετοχή τους σε εθελοντικές δράσεις δεν θα πρέπει να περιορίζονται μονάχα σε μερικές, συμβολικές, τις περισσότερες φορές, δράσεις. Αντίθετα, καθ' όλη τη διάρκεια της Σχολικής χρονιάς οφείλουν οι εκπαιδευτικοί να φροντίζουν ώστε οι μαθητές να έχουν πάντα στο μυαλό τους ως γνώμονα τον εθελοντισμό και την αλτρουιστική συμπεριφορά.

Σκεφτείτε λοιπόν τρόπους με τους οποίους μπορείτε να πετύχετε αυτόν τον στόχο. Δεν είναι καθόλου εύκολο επειδή αφ' ενός ένα από τα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχει είναι η διάρκεια, αρκετά μεγάλη, και αφ' ετέρου η δέσμευση και το ενδιαφέρον των μαθητών, που πρέπει να

παραμένει αμείωτο και ζωηρό. Αφήστε για ακόμη μία φορά τη φαντασία σας ελεύθερη και σκεφτείτε τρόπους με τους οποίους να συνδυάζεται η μακρά διάρκεια, το ενδιαφέρον των μαθητών και τα αντικείμενα τα οποία διδάσκετε. Γράψτε στο τετραδιάκι σας τις ιδέες σας, συζητήστε τις με την οικογένειά σας, με τους συναδέλφους σας, με φίλους σας και θα μεγαλουργήσετε για ακόμη μία φορά. Παρακάτω μοιράζομαι μαζί σας μερικά ελάχιστα παραδείγματα:

Τράπεζα παιχνιδιών/ ρούχων: οι μαθητές σας μπορούν να αρχίσουν τη δημιουργία μιας ειδικής «τράπεζας» στο Σχολείο όπου θα συγκεντρώνουν όλα τα πράγματα τα οποία δεν χρειάζονται πλέον, όπως παιχνίδια και ρούχα και να τα διανείμουν σε φτωχούς συνομηλίκους της τοπικής κοινωνίας.

Βήματα για την υλοποίηση της δράσης:

1. επιλογή του μέρους/ δωματίου στο οποίο όλα τα πράγματα θα αποθηκεύονται
2. αφίσες και προσκλήσεις για τη δράση αυτή με σκοπό να ευαισθητοποιηθούν οι συμμαθητές τους από άλλα Σχολεία, οι γονείς, η τοπική κοινωνία
3. 2 μαθητές από κάθε τάξη που συμμετέχει στη δράση ορίζονται ως υπεύθυνοι για τη συλλογή και την καταγραφή των πραγμάτων που υπάρχουν στην τράπεζα

Βοηθώντας παιδιά να μάθουν να διαβάζουν και να γράφουν: οι μαθητές μπορούν να βοηθήσουν άλλα παιδιά, κυρίως μικρότερης ηλικίας, να μάθουν να διαβάζουν και να γράφουν χρησιμοποιώντας τα βιβλία τους και παρέχοντάς τους όλα τα απαραίτητα (βιβλία ασκήσεων, μολύβια, στυλό, σβήστρες, χάρακες κτλ.).

Βήματα για την υλοποίηση της δράσης:

1. οι μαθητές μπορούν να βρουν ή να σχεδιάσουν ένα σύμβολο-λογότυπο (π.χ. μια κορδέλα, ένα αυτοκόλλητο κτλ.) για κάθε έναν εθελοντή-μαθητή που θα πάρει μέρος στη συγκεκριμένη δράση ώστε να μπορούν να τον διακρίνουν οι συμμαθητές του και να τον προσεγγίζουν για να του ζητήσουν τη βοήθειά του
2. οι εθελοντές-μαθητές βοηθούν άλλους μαθητές κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων ή στο τέλος του σχολικού ωραρίου για τόσο χρονικό διάστημα όσο επιθυμεί ο εκπαιδευτικός να καθίσει και να επιβλέψει τη διαδικασία ή/και να βοηθήσει κι αυτός

Φυτεύοντας λαχανικά: οι μαθητές θα φυτέψουν μερικά λαχανικά (ντομάτες, καρότα κτλ.) στην αυλή του Σχολείου. Όταν αυτά τα λαχανικά μεγαλώσουν, οι μαθητές θα τα διανείμουν σε μέλη της τοπικής κοινωνίας που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη ή σε Ιδρύματα.

Βήματα για την υλοποίηση της δράσης:

1. οι μαθητές μπορούν να αγοράσουν σπόρους ή να ζητήσουν από τους γονείς τους
2. το Σχολείο θα πρέπει να εφοδιάσει τους μαθητές με όλα τα απαραίτητα για το φύτεμα των σπόρων (γάντια, φτυάρια, τσάπες κτλ.)
3. Το Σχολείο θα πρέπει να παρέχει ένα μέρος της αυλής με χώμα ή ειδικές δεξαμενές με χώμα όπου θα φυτευτούν οι σπόροι από τους μαθητές

Ενσωματώνοντας μαθητές με ειδικές ανάγκες: οι μαθητές μπορούν να κάνουν την πρώτη τους επίσκεψη σ' ένα Σχολείο για μαθητές με ειδικές ανάγκες και να κάνουν μαζί μερικές δραστηριότητες (να παίξουν, να διαβάσουν, να γράψουν κάποιο σύντομο γράμμα, να βγάλουν φωτογραφίες, να κάνουν πάζλ κτλ.). Οι μαθητές συνεχίζουν τις επισκέψεις στο Σχολείο αυτό της πόλης μας μία ή δύο φορές κάθε εβδομάδα μέχρι το τέλος της Σχολικής χρονιάς.

Βήματα για την υλοποίηση της δράσης:

1. οι μαθητές θα πρέπει να σκεφτούν ενδιαφέροντα παιχνίδια/δραστηριότητες τις οποίες θα παίξουν με τους μαθητές με ειδικές ανάγκες
2. οι μαθητές μπορούν να αγοράσουν ορισμένα χρήσιμα δωράκια για αυτούς τους μαθητές (ξυλομπογιές, μαρκαδόρους, μολύβια κτλ.)

Μοιράζοντας γνώσεις πληροφορικής σε ηλικιωμένους: οι μαθητές μπορούν να παρέχουν μαθήματα σε συνταξιοδοτημένους ή ηλικιωμένους δασκάλους ή άλλους ανθρώπους που έχουν ελάχιστες ή και καθόλου γνώσεις πληροφορικής και κυρίως χρήσης του Διαδικτύου, του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και των ιστολογίων.

Βήματα για την υλοποίηση της δράσης:

1. οι μαθητές θα πρέπει να σκεφτούν σχετικά με τα πλάνα μαθημάτων σε συνεννόηση και με τον δάσκαλο της πληροφορικής
2. Το Σχολείο θα πρέπει να παρέχει μια τάξη και όλο τον απαραίτητο εξοπλισμό (πίνακες, laptop, projector, netbooks)

Βοηθώντας σ' ένα κυνοκομείο: οι μαθητές μπορούν να υιοθετήσουν κάποια ζώα του κυνοκομείου της πόλης τους. Η υιοθεσία αυτή σημαίνει ότι όχι μόνο θα συγκεντρώσουν μερικές τροφές αλλά θα επισκέπτονται τα ζώα, θα τα ταΐζουν, θα παίζουν μαζί τους και θα περνούν ένα μέρος του χρόνου τους.

Βήματα για την υλοποίηση της δράσης:

1. οι μαθητές θα πρέπει να συγκεντρώσουν σ' ένα μέρος της τάξης τους ή του Σχολείου τους τρόφιμα (κυρίως συσκευασμένα) για τους τετράποδους φίλους τους και, αν θέλουν, παιχνίδια

2. στη συνέχεια οι μαθητές επισκέπτονται το κυνοκομείο και κάνουν ερωτήσεις στον Υπεύθυνο σχετικά με το πόσες φορές την εβδομάδα μπορούν να επισκέπτονται τα ζώα, αν μπορούν να τα πηγαίνουν σύντομες βόλτες κτλ.

Μπορείτε να φανταστείτε πώς θα είναι αυτή πρώτη μέρα των μαθητών σας στο κυνοκομείο...

15:00 – Οι μαθητές ήρθαν στο σημείο συνάντησης, το οποίο ήταν η κεντρική είσοδος του Σχολείου και έβαλαν σε σακούλες τα τρόφιμα και τα παιχνίδια που συγκεντρώσαν για τα ζωάκια του κυνοκομείου.

15:20 – Ο Υπεύθυνος του κυνοκομείου απαντά σε ερωτήσεις των μαθητών και τους δίνει συμβουλές σχετικά με το τάισμα των σκύλων, τα σημεία που τους αρέσει να τους χαϊδεύουν, την ασφαλή βόλτα. Οι μαθητές πρόσφεραν τα δωράκια τους και πήραν τα λουριά για τη βόλτα. Ήταν ενθουσιασμένοι στην ιδέα να πάνε βόλτα με τους σκύλους!

15:30 – Όλα τα λουριά τοποθετήθηκαν στα περιλαίμια των σκύλων και οι μαθητές πήγαν μαζί τους μία βόλτα στο βουνό κοντά στο κυνοκομείο. Κατά τη διάρκεια αυτής της βόλτας χαϊδεύαν τα σκυλιά και έπαιζαν μαζί τους. Ήταν μια ξεχωριστή βόλτα τόσο για τους μαθητές όσο και για τα σκυλιά.

17:00 – Μετά τη βόλτα με δύο στάσεις σε μέρη από τα οποία η θέα είναι εκπληκτική, οι μαθητές επέστρεψαν μαζί με τα σκυλιά στο κυνοκομείο και τα τάισαν.

Ήταν μια μοναδική, αξέχαστη εμπειρία! Όπως σε κάθε δραστηριότητα στην οποία ο χρόνος και οι ικανότητες δίνονται δωρεάν για να ωφελήσουν την κοινωνία.

Ένας άλλος τρόπος με τον οποίο μπορείτε να συνδυάσετε τη μακρά διάρκεια του εθελοντικού σας προγράμματος με την ενεργό συμμετοχή και το ενδιαφέρον των μαθητών σας είναι η διοργάνωση μιας μεγάλης δράσης που απαιτεί το συντονισμό πολλών ατόμων για να υλοποιηθεί. Ο καθαρισμός ενός λόφου ή μέρος ενός δάσους στην πόλη σας θα μπορούσε να είναι μια τέτοια δράση. Ρίξτε μια ματιά στο σχετικό ημερολόγιο...

60 ημέρες πριν τη δράση: οι μαθητές συγκεντρώνονται και συζητούν αναζητώντας μέρη με πολλά σκουπίδια σε σημεία της πόλης τους εστιάζοντας το ενδιαφέρον τους κυρίως στο κοντινό δάσος.

50 ημέρες πριν: οι μαθητές συντάσσουν έναν κατάλογο με περιοχές του δάσους στις οποίες συγκεντρώνονται μεγάλες ποσότητες σκουπιδιών και παραθέτουν μερικές φωτογραφίες που έχουν οι ίδιοι πάρει.

45 ημέρες πριν: επικοινωνούν με τα αρμόδια τμήματα του Δήμου και τους ενημερώνουν για την πρωτοβουλία τους, το συγκεκριμένο μέρος που θα καθαρίσουν από τα σκουπίδια και τι χρειάζονται για να καταφέρουν το στόχο τους (μεγάλες πλαστικές σακούλες, γάντια, όχημα περισυλλογής των σκουπιδιών που θα μαζέψουν).

35 ημέρες πριν: ενημερώνουν με αφίσες, προσκλήσεις, αναρτήσεις στα κοινωνικά δίκτυα συμμαθητές, γονείς, εκπαιδευτικούς και τοπικούς παράγοντες για την πρωτοβουλία τους. Προσπαθούν να συγκεντρώσουν όλα τα υλικά που θα χρειαστούν για την ημέρα υλοποίησης της δράσης.

20 ημέρες πριν: γίνεται μία συνάντηση με τους γονείς των μαθητών που θα συμμετέχουν στη δράση για να τους ενημερώσουν οι ίδιοι οι μαθητές και ο δάσκαλος για το τα επόμενα βήματα και για το πώς θα εξασφαλιστεί η ασφάλεια των μαθητών κατά τη διάρκεια της δράσης. Τονίζονται τα οφέλη που προκύπτουν από την ενασχόληση με τον εθελοντισμό και την ενεργό συμμετοχή.

8 ημέρες πριν: ο υπεύθυνος εκπαιδευτικός πηγαίνει ξανά με τους μαθητές που θα συμμετέχουν στη δράση στο μέρος που έχει επιλεγεί από τους ίδιους τους μαθητές και παίρνουν τις τελευταίες φωτογραφίες. Λαμβάνουν υπόψη τους τον τρόπο

συλλογής των σκουπιδιών και ασφαλή πορεία που θα πρέπει να ακολουθήσουν για να μην υπάρξει κανένας τραυματισμός.

2 ημέρες πριν: γίνεται έλεγχος από τους μαθητές των υλικών που έχουν συγκεντρωθεί και μοιράζεται λίστα με το τι πρέπει να έχουν μαζί τους οι συμμετέχοντες (νερό, καπέλο, κινητό κτλ.)

Ημέρα της δράσης:

Στις 15:00, οι μαθητές συγκεντρώνονται στην είσοδο του Σχολείου, διανείμουν τα υλικά για τη συλλογή των σκουπιδιών και συγκροτούν μικρές ομάδες για κάθε υλικό που θα μαζέψουν (ομάδα για το αλουμίνιο, για το πλαστικό, για το γυαλί κτλ.).

Στις 15:40, η αποστολή των μαθητών ξεκινάει! Οι μαθητές φορώντας γάντια και κρατώντας πλαστικές σακούλες συλλέγουν τα σκουπίδια με ασφάλεια.

Στις 17:00, ένα μικρό φορτηγό από το Δήμο έρχεται στο χώρο της δράσης και μαζεύει τις μεγάλες πλαστικές σακούλες με τα σκουπίδια κατανεμημένα ανάλογα με το υλικό τους.

Επόμενη αποστολή: οι μαθητές να οργανώσουν μια παρόμοια δράση με περισσότερους συμμετέχοντες - όλους τους μαθητές του Σχολείου τους ή, ακόμη πιο φιλόδοξο, όλους τους μαθητές των Σχολείων της πόλης τους!

Δώστε θάρρος στους μαθητές σας και κυρίως αφήστε τους να σκέφτονται κριτικά, να εκφράζονται αληθινά, να συζητούν ελεύθερα, να ονειρεύονται συχνά και να ταξιδεύουν νοερά. Βοηθήστε τους και καθοδηγήστε τους όταν το ζητήσουν οι ίδιοι ή όταν βλέπετε ότι χρειάζονται ένα μικρό σπρώξιμο για να φτάσουν ψηλά και να δημιουργήσουν πράγματα φοβερά. Βοηθήστε τους να το καταλάβουν αυτό και να το καλλιεργήσουν όσο περισσότερο μπορούν με όλες τους τις δυνάμεις. Βοηθήστε τους να πιστέψουν στους εαυτούς τους, στα όνειρά τους, στα σχέδιά τους και να σταθούν στα πόδια τους για να δώσουν τη μάχη για την κατάκτησή τους. Όλα είναι δυνατά και εφικτά για τους μαθητές σας, αρκεί να τους το υπενθυμίζετε συχνά και να τους το αποδεικνύεται μέσω της διδασκαλίας σας.



ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Η ΤΑΞΗ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΞΗ

Η μάθηση δεν περιορίζεται στη σχολική αίθουσα, στα εκπαιδευτικά προγράμματα και τις λοιπές δραστηριότητες. Είναι δια βίου και συνεχίζεται σε πολλούς και διάφορους χώρους όπως το σπίτι, το μουσείο, τον αρχαιολογικό χώρο, το ποδοσφαιρικό γήπεδο, την πλατεία της πόλης, ακόμη και το σούπερ μάρκετ ή το μπακάλικο της γειτονιάς. Η μάθηση εκτός τάξης έρχεται και συμπληρώνει τη μάθηση που κατακτάται εντός τάξης, τη διαφωτίζει, την υποστηρίζει και την κάνει πιο προσιτή στον μαθητή.

Η πιο σημαντική από αυτές τις τάξεις είναι το σπίτι, η ζωή μέσα στην οικογένεια, οι γονείς οι οποίοι συμβάλουν στην ανάπτυξη και διάπλαση των παιδιών. Ο ρόλος των γονέων είναι εξίσου σημαντικός με το ρόλο του δασκάλου και η συνεργασία τους έχει πολλαπλά οφέλη για το παιδί. Ο καθένας τους έχει ένα κομμάτι του πάζλ της εκπαίδευσης του παιδιού· ο δάσκαλος έχει το κομμάτι της τυπικής εκπαίδευσης ενώ ο γονέας το κομμάτι της μη τυπικής εκπαίδευσης. Αν τα ενώσουν θα καταφέρουν να διαπαιδαγωγήσουν και να μορφώσουν το παιδί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Για να μπορέσετε ως γονείς να βοηθήσετε τα παιδιά σας να καλλιεργήσουν τη σκέψη και τη δημιουργικότητά τους θα πρέπει να θέσετε το απλό μα τόσο ουσιαστικό ερώτημα: «Τι είναι αυτό που θέλουν από μένα;». Όλα τα παιδιά του κόσμου ένα πράγμα θέλουν τόσο μα τόσο πολύ από τους γονείς τους: χρόνο. Αν σκεφτείτε για λίγο, θα διαπιστώσετε ότι πράγματι χωρίς χρόνο δεν μπορείτε να κάνετε τίποτα στη ζωή σας, πόσο μάλλον να ασχοληθείτε με την καλλιέργεια και την ανάπτυξη του παιδιού σας, του πιο σημαντικού ανθρώπου για εσάς. Και αν τους δώσετε χρόνο, τότε δώστε τους κι άλλο χρόνο.

Γράφοντας αυτό το βιβλίο έχω πλήρη επίγνωση της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης και των δεδομένων που επικρατούν και επηρεάζουν την καθημερινότητα όλων μας και όχι μόνο των γονέων. Είμαι κι εγώ μέρος αυτής της κοινωνίας και καλούμαι να επιβιώσω στην ίδια ακριβώς κοινωνία μ' εσάς, τους αναγνώστες αυτού του βιβλίου. Αυτή τη σύντομη παρατήρηση τη γράφω για όσους από εσάς αναρωτιέστε αν απευθύνομαι σε γονείς ιδανικούς οι οποίοι δεν έχουν να αντιμετωπίσουν σκληρά προβλήματα και έχουν άπλετο χρόνο στη διάθεσή τους για να ασχοληθούν με την ανάπτυξη των παιδιών τους. Αν αποφασίσατε συνειδητά να κάνετε το καθήκον σας ως γονείς, τότε θα πρέπει να αναθεωρήσετε τη στάση και τη συμπεριφορά σας και να αφιερώσετε όσο περισσότερο χρόνο μπορείτε παίζοντας και μαθαίνοντας με τα παιδιά σας.

Όπως ο δάσκαλος έχει να κάνει το μεγάλο βήμα προς τη φαντασία και τη δημιουργικότητα, έτσι κι ο γονιός πρέπει να κάνει το μεγάλο βήμα να αλλάξει το πρόγραμμά του και να αφιερώσει τις περισσότερες ώρες από αυτό στα παιδιά του. Λοιπόν, είστε έτοιμοι; Για να συνεχίζετε την ανάγνωση μάλλον η απάντηση είναι θετική επομένως ας μοιραστώ μαζί σας τα επόμενα βήματα και μερικές συμβουλές, άμεσα υλοποιήσιμες.

Το παιδί σας επιστρέφει μετά από ακόμη ένα κουραστικό πρωινό στο Σχολείο, φορτωμένο με ασκήσεις, προβλήματα, εργασίες και άγχος για το αν θα καταφέρει –για ακόμη μία φορά– να είναι συνεπής και να ολοκληρώσει με επιτυχία όλες του τις υποχρεώσεις για το πρόγραμμα της επόμενης ημέρας. Τι περιμένει λοιπόν από το γονιό του; Ένα απλό χαμόγελο φυσικά! Ποια θα μπορούσε να είναι η καλύτερη υποδοχή για κάποιον πέρα από ένα ζεστό, χαρούμενο χαμόγελο; Αμέσως νιώθει μια ανακούφιση, ξεχνώντας ό,τι άσχημο πιθανόν έγινε στο Σχολείο και αισθάνεται έτοιμο να μοιραστεί μαζί σας ό,τι το απασχόλησε μέχρι στιγμής.

Σερβίρετε το φαγητό του και του υπενθυμίζετε τους απαραίτητους κανόνες υγιεινής (όχι με τη μορφή διαταγής: «πλύνε τα χέρια σου» αλλά με προσεκτικά διαμορφωμένη ερώτηση: «έχεις πλύνει τα χέρια σου;», που υπενθυμίζει παρά διατάζει το παιδί), προσκαλώντας το στο τραπέζι. Τρώτε μαζί του και δεν αγχώνετε το παιδί σας με το να κοιτάτε το ρολόι σας ή να του κάνετε υποδείξεις ότι πρέπει να βιαστεί αλλιώς δεν θα προλάβει να κάνει τα μαθήματά του. Η στιγμή του φαγητού είναι ιερή και θα πρέπει να τη σεβαστείτε. Κάντε του μερικές ερωτήσεις για τη μέρα που πέρασε στο Σχολείο, ποια ήταν η σημαντικότερη στιγμή, τι δεν του άρεσε, αν έγραψε κάποιο τεστ, αν έκανε κάποιον καινούριο φίλο. Προσέξτε μην το βομβαρδίζετε με τις ερωτήσεις σας και μην πάρετε τη θέση του δικαστή σε όσα θα σας πει. Είστε ο γονιός του και εκ προοιμίου δεν έχετε αντικειμενική κρίση, όσες προσπάθειες κι αν κάνετε.

Έπειτα, αφήστε του λίγο χρόνο για να ξεκουραστεί και να χωνέψει και μετά από μια ώρα που καλό είναι να καθορίσετε μαζί (συνήθως 1 -1,5 ώρα μετά το φαγητό, να παραμένει η ίδια κάθε μέρα), καθίστε στον ίδιο χώρο στον οποίο κάνει τα μαθήματά του, ο οποίος είναι προτιμότερο να μην αλλάζει γιατί αποσυντονίζει το παιδί σας. Προσπαθήστε να κάνετε πιο φωτεινό το χώρο αυτό και να απομονώσετε θορύβους που πιθανόν να αποσπάσουν την προσοχή του από τη μελέτη. Έχετε καταφέρει να γεμίσετε το παιδί σας με σιγουριά, καθώς γνωρίζει ότι είστε εκεί για να του λύσετε όποια απορία τυχόν του δημιουργηθεί, να βελτιώσετε τη ψυχολογία του, καθώς έχετε φροντίσει για τη φωτεινότητα του χώρου και να διατηρήσετε την προσοχή του, καθώς έχετε φροντίσει για την εμπόδιση κάθε ήχου ή θορύβου.

Για τους γονείς παιδιών που παρακολουθούν τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού (Α-Γ Δημοτικού) είναι προτιμότερο να κάθεστε σε μια καρέκλα δίπλα τους και να τους δείχνετε με ποιο τρόπο να κάνουν τα μαθήματά τους. Για τους γονείς των μεγαλύτερων μαθητών (Δ-ΣΤ Δημοτικού) αρκεί να βρίσκεστε στο χώρο και να ασχολείστε κι εσείς με κάτι, όπως με το διάβασμα ενός βιβλίου, με το πλέξιμο, με ζωγραφική, ακόμη και με έγγραφα και υποθέσεις της δουλειάς σας, αφού δεν λέτε στιγμή να ξεκολλήσετε και αγχώνετε για το παραμικρό που αφορά το εργασιακό σας προφίλ. Σκεφτείτε μια στρατηγική, παρουσιάστε τη στο παιδί σας, βοηθήστε το να την εφαρμόσει και καθώς περνούν οι μέρες επιβλέπετε την ορθή υλοποίησή της. Ορίστε ένα παράδειγμα στρατηγικής μελέτης για μαθητές των πρώτων τάξεων του Δημοτικού:

- Γράψτε σε μορφή λίστας τους τίτλους των μαθημάτων και δίπλα τις ασκήσεις που πρέπει να γίνουν για κάθε ένα από αυτά
(παράδειγμα: Γλώσσα: Βιβλίο Μαθητή, ασκ. τάδε από σελ. τάδε, Τετράδιο ασκήσεων, ασκ. τάδε από σελ. τάδε, Μαθηματικά, ασκ. τάδε από σελ. τάδε, Μελέτη περιβάλλοντος, ασκ. τάδε από σελ. τάδε κτλ.)
- Ρωτήστε το παιδί σας ποιο μάθημα του αρέσει περισσότερο από αυτά που υπάρχουν στη λίστα
- Ξεκινήστε με αυτό το μάθημα δίνοντας συμβουλές στο παιδί σας για το πώς θα φέρει εις πέρας τις ασκήσεις με επιτυχία
(παράδειγμα: για το μάθημα της Γλώσσας θα πρέπει πρώτα να διαβάσει το κείμενο για το να το θυμηθεί, έπειτα συζητήστε μαζί το κείμενο και σιγουρευτείτε ότι δεν υπάρχει κάποια άγνωστη λεξούλα, στη συνέχεια επιβλέπετε τη λύση των ασκήσεων από το παιδί σας και το βοηθάτε αν διαπιστώσετε ότι την χρειάζεται-μην βιαστείτε να το βοηθήσετε αν δείτε ότι του παίρνει λίγο παραπάνω χρόνο για να λύσει μια άσκηση· αν βιαστείτε να το βοηθήσετε θα νομίσει ότι είναι μια δύσκολη άσκηση την οποία δεν θα μπορούσε ποτέ να λύσει μόνο του χωρίς τη δική σας βοήθεια ή ακόμη χειρότερα να τεμπελιάζει αφού ξέρει ότι στο τέλος εσείς θα λύσετε όλες του τις ασκήσεις με επιτυχία και χωρίς κανένα λάθος).
- Κάθε φορά που ολοκληρώνονται η μελέτη και η επίλυση των ασκήσεων ενός μαθήματος, δώστε τη λίστα στο παιδί σας για να διαγράψει το μάθημα αυτό ή να βάλει στο τέλος ή στην αρχή ένα σημάδι ότι έχει τελειώσει με το μάθημα αυτό και μπορεί να προχωρήσει στο επόμενο που του αρέσει, παίρνοντας μια ευχαρίστηση και κατανοώντας την πρόοδο που κάνει.
- Αφού έχουν ολοκληρωθεί όλα τα μαθήματα, μπορείτε να συζητήσετε μαζί του αν το δυσκόλεψε κάποια άσκηση ή αν έχει κάποια απορία που θα ήθελε να λύσει.
- Φροντίστε με την επίβλεψη και όχι τη συμμετοχή σας να τοποθετήσει μέσα στη σχολική του τσάντα όλα τα βιβλία, τα τετράδια και ό,τι χρειάζεται για το πρόγραμμα της επόμενης ημέρας. Κλείνει την τσάντα και την τοποθετεί στην άκρη, μακριά από το γραφείο του.

Είστε έτοιμοι να ξεκινήσετε την εκπαίδευσή του μέσα από διασκεδαστικές, ευφάνταστες και δημιουργικές δραστηριότητες! Αφήστε του λίγο χρόνο για να ανακτήσει τις δυνάμεις του και συνεχίστε τη μάθηση!

Φροντίστε από το χρόνο που έχετε αποφασίσει να αφιερώσετε στο παιδί σας, πέρα από τη μελέτη των μαθημάτων της επόμενης ημέρας, να εντάξετε όσο το δυνατόν περισσότερες δραστηριότητες. Ξεχάστε τα προβλήματα που μπορεί να σας απασχολούν, χαλαρώστε, πάρτε μια βαθιά ανάσα ανακούφισης και γίνετε για λίγο παιδιά, αθώα και ανέμελα. Έτσι θα απολαύσετε περισσότερο το παιχνίδι με τα παιδιά σας και θα καταφέρετε να σκεφτείτε όμορφες και πρωτότυπες δραστηριότητες για αυτά.

Προσπαθήστε να φέρετε στο νου σας παιχνίδια ομαδικά στα οποία μπορείτε κι εσείς να πάρετε μέρος, ξεφεύγοντας από τα συνηθισμένα. Τολμήστε να φτιάξετε ένα δικό σας παιχνίδι μαζί με το παιδί σας, μοναδικό, προορισμένο για την οικογένειά σας και τους φίλους του. Υπάρχουν τόσα πολλά που μπορείτε να κάνετε για να βοηθήσετε το παιδί σας να γνωρίσει τα ταλέντα του, τις ιδιαίτερες δεξιότητες του, συνδυάζοντας πάντοτε τη γνώση με τη μάθηση.

Ορίστε μερικές από τις σπίθες που θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας ευελπιστώντας ότι θα βοηθήσουν τη φαντασία σας να αναπτύξει νέες:

- δημιουργήστε το δικό σας πάζλ

Μπορείτε να παρουσιάσετε μερικές φωτογραφίες που απεικονίζουν όλη την οικογένειά σας στο παιδί σας και να του ζητήσετε να επιλέξει αυτήν την οποία θα ήθελε να τη δει και να τη φτιάξει ως πάζλ. Δώστε του οδηγίες με ερωτήσεις που απαιτούν την κριτική του σκέψη «Πώς θα μπορέσει αυτή η φωτογραφία να γίνει πάζλ;» ή «Πώς θα μπορέσουμε – έχει μεγάλη σημασία ο πληθυντικός – να φτιάξουμε ένα ανθεκτικό πάζλ που δεν θα καταστραφεί μετά από την πολύ χρήση;». Αφού πάρετε τις απαντήσεις, βοηθήστε τον να κολλήσει στο πίσω μέρος της φωτογραφίας ένα χαρτόνι και να σχεδιάζει τα κομμάτια του πάζλ πάνω στη φωτογραφία. Μετά με πολύ προσοχή βοηθήστε το να κόψει τα κομμάτια αυτά και αρχίστε να φτιάχνετε μαζί το πάζλ! Προσέξτε ότι το μεγαλύτερο μέρος του πάζλ θα πρέπει να το φτιάξει το ίδιο το παιδί, εσείς απλά βοηθάτε με τις παρατηρήσεις σας παθητικά και όχι ενεργητικά.

- δημιουργήστε μία ιστορία με μερικά αντικείμενα

Μπορείτε να επιλέξετε 4-5 αντικείμενα τα οποία γνωρίζει το παιδί σας (όχι μόνο τις λέξεις για κάθε ένα από αυτά αλλά και τη χρήση τους, για παράδειγμα αν επιλέξετε ένα μολύβι, το παιδί σας πέρα από τη λέξη «μολύβι»

θα πρέπει να γνωρίζει τι μπορεί να κάνει με αυτό, πού μπορεί να το χρησιμοποιήσει), να τα παρουσιάσετε στο πάτωμα και να του ζητήσετε να σκεφτεί μία ιστορία που να συνδυάζει τις λέξεις αυτές. Με τον τρόπο αυτό καλλιεργείτε τόσο το λεξιλόγιο όσο και τη φαντασία του. Αν του ζητήσετε να γράψει την ιστορία αυτή καλλιεργείτε και την ικανότητα γραφής του, βελτιώνοντας αρκετά την ορθογραφία του.

- δημιουργήστε χειροτεχνίες με διάφορα υλικά κυρίως από τη φύση

Μπορείτε να πάτε μια βόλτα μαζί με το παιδί σας στο πάρκο της γειτονιάς και να συλλέξετε (το παιδί σας και πάλι έχει τον πρώτο λόγο, εσείς βοηθάτε με υποδείξεις και πάντα με παθητικό τρόπο) διάφορα κλαδιά, φύλλα (κατά προτίμηση ξερά), μικρές πέτρες και ό,τι άλλο κινήσει το ενδιαφέρον σας. Μόλις επιστρέψετε στο σπίτι μπορείτε να τοποθετήσετε τα υλικά στο πάτωμα, να σκεφτείτε για λίγο πώς θα μπορούσατε να τα χρησιμοποιήσετε για να φτιάξετε κάτι για το σπίτι σας, ένα στολίδι για το δωμάτιο του παιδιού σας για παράδειγμα. Συζητήστε με το παιδί σας τι φαντάζεται ότι μπορεί να δημιουργήσει με τα υλικά που βλέπει. Ζητήστε του να σκεφτεί με ποιο τρόπο θα ενώσει ή θα τροποποιήσει τα υλικά αυτά (κόλλα, ψαλίδι, σκοινί, κορδέλες κτλ.) και επιβλέψτε την κατασκευή του χωρίς να επεμβαίνετε αν δεν υπάρχει κίνδυνος για τον τραυματισμό του παιδιού από κάποια απρόσεκτη κίνηση. Τοποθετήστε τη σύνθεση του παιδιού σας σε περίοπτη θέση και συζητήστε για αυτή με τους φίλους σας. Θα νιώσει μεγάλη ικανοποίηση το παιδί σας και θα πάρει μεγάλη χαρά με τα επαινετικά σχόλια όσων βλέπουν τη μοναδική δημιουργία του.

- δημιουργήστε φιγούρες με πλαστελίνη

Σε ποιον δεν αρέσει να πλάθει φανταστικά ανθρωπάκια, ζωάκια και περίεργες κατασκευές με πλαστελίνη. Μπορείτε να δώσετε ένα θέμα στο παιδί σας ή να του διηγηθείτε μια σύντομη ιστορία και να προσπαθήσει να αποτυπώσει με την πλαστελίνη όλες αυτές τις εικόνες που του δημιουργήθηκαν στο νου. Ζητήστε του να εστιάσει το ενδιαφέρον του σε 2 το πολύ 3 στοιχεία από τις σκέψεις που έκανε κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης της ιστορίας σας. Δώστε του επιπλέον υλικά όπως κουμπιά, κλωστές, ζυμαρικά κτλ.

- δημιουργήστε μοναδικούς σελιδοδείκτες

Δεν χρειάζεται το παιδί σας να τσαλακώνει τις σελίδες των βιβλίων του, ούτε να τις κακοποιεί με τους μεταλλικούς συνδετήρες. Βοηθήστε το να φτιάξει τους δικούς του, ιδιαίτερους σελιδοδείκτες, προϊόν αποτύπωσης του ταλέντου του και της καλλιτεχνικής του προσπάθειας. Αφήστε το να σκεφτεί τις διαστάσεις που θα έχει ο σελιδοδείκτης του και τα υλικά με τα οποία θα τον δημιουργήσει. Ο ρόλος σας παραμένει κι εδώ παθητικός.

- δημιουργήστε τη δική σας αφίσα

Γιατί να χρησιμοποιείτε διάφορες τυποποιημένες αφίσες για τη διακόσμηση του δωματίου του παιδιού σας; Δημιουργήστε τη δική σας! Μπορείτε να αφήσετε τη φαντασία του παιδιού σας να μεταμορφώσει ένα κομμάτι χαρτιού μεγέθους Α3 σε πραγματικό έργο τέχνης για το δωμάτιό του ή για κάποιο άλλο μέρος του σπιτιού! Μπορεί αν θέλει να σχεδιάσει το αγαπημένο του φαγητό γράφοντας τα συστατικά του στο κάτω μέρος της αφίσας και να το τοποθετήσετε στην πόρτα του ψυγείου σας ή σε κάποιο άδειο τοίχο της κουζίνας σας.

- δημιουργήστε το δικό σας περιοδικό

Καλλιεργήστε τη φαντασία, τις συγγραφικές ικανότητες και την κριτική ικανότητα του παιδιού σας προτείνοντας τη δημιουργία ενός ολιγοσέλιδου περιοδικού. Από το σχεδιασμό του εξωφύλλου, την επιλογή της ύλης, τη συγγραφή σύντομων κειμένων μέχρι την επιλογή φωτογραφιών και την τυπική σελιδοποίηση πολλά είναι τα οφέλη που θα προκύψουν μέσα από την προσπάθεια του παιδιού σας να δημιουργήσει το δικό του περιοδικό! Αν την ιδέα τη βρίσκουν ενδιαφέρουσα οι συμμαθητές του παιδιού σας θα μπορούσαν κι εκείνοι να συμμετέχουν!

- δημιουργήστε το δικό σας σενάριο για κουκλοθέατρο

Όσο δύσκολο κι αν ακούγεται, μπορείτε να δημιουργήσετε το δικό σας σενάριο για κουκλοθέατρο ή θέατρο σκιών και να επιμεληθείτε μαζί με το παιδί σας όλα όσα χρειάζονται για να ανεβάσετε τη δική σας ξεχωριστή παράσταση σε συγγενείς και φίλους! Θα εκπλαγείτε από τη φαντασία του παιδιού σας, την οποία καλό είναι να έχετε σαν παράδειγμα προς μίμηση!

- δημιουργήστε το εβδομαδιαίο σας πρόγραμμα υγιεινής διατροφής

Θα πρέπει να φροντίσετε στις δραστηριότητες τις οποίες σκέφτεστε για το παιδί σας να συνδυάζετε τη γνώση από το Σχολείο. Μια τέτοια δραστηριότητα για τα τρόφιμα θα μπορούσε να είναι η δημιουργία ενός εβδομαδιαίου προγράμματος διατροφής, το οποίο από τη δική σας συμμετοχή θα εξαρτηθεί αν θα είναι υγιεινό. Όλα θα ξεκινήσουν από ένα λευκό φύλλο χαρτί μεγέθους A4 ή καλύτερα A3, στο οποίο το παιδί πρώτα απ' όλα θα σχεδιάσει ένα πινακάκι παρόμοιο με αυτό του Σχολικού προγράμματος, προσθέτοντας το Σάββατο και την Κυριακή στις στήλες και αφαιρώντας γραμμές ώστε να περιοριστούν στις 5 (πρωινό, δεκατιανό, μεσημεριανό, απογευματινό, βραδινό). Ζητείστε από το παιδί σας να θυμηθεί τι έμαθε στο Σχολείο για τις τροφές κάνοντας κάποιες ερωτήσεις (ποιες είναι οι ωφέλιμες και ποιες οι βλαβερές τροφές για τον οργανισμό, πόσο συχνά πρέπει να τρώμε φρούτα και λαχανικά, πόσες φορές την εβδομάδα πρέπει να καταναλώνουμε κρέας κτλ.). Ζητείστε του να γράψει σε δύο λίστες (η μία με χαρούμενο προσωπάκι και η άλλη με δυστυχισμένο προσωπάκι) τα αγαπημένα του φαγητά και τρόφιμα και τα λιγότερο αγαπημένα. Συζητήστε μαζί του τη διατροφική πυραμίδα και τα οφέλη που προκύπτουν για τον οργανισμό από τρόφιμα που δεν έχουν και τόσο ευχάριστη γεύση και έχουν ήδη πάρει τη θέση τους στη λίστα με το δυστυχισμένο προσωπάκι (συνήθως είναι τα όσπρια, τα λαδερά και τα λαχανικά). Έπειτα βοηθήστε το παιδί σας να συντάξει το εβδομαδιαίο πρόγραμμα διατροφής του, το οποίο θα φροντίσετε να το τηρήσετε. Μια προκαθορισμένη ημέρα της εβδομάδας (για παράδειγμα κάθε Κυριακή) μπορείτε να αφιερώνετε λίγο χρόνο μαζί για το παιδί σας για να συντάσσετε το πρόγραμμα διατροφής της επόμενης εβδομάδας.

- φίλοι δι' αλληλογραφίας

Για τους γονείς που έχετε μεγαλύτερα σε ηλικία παιδιά, μπορείτε να συνδυάσετε την ανάπτυξη της ικανότητας γραφής και έκφρασής του και τις γνώσεις του στην πληροφορική και τη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Αναζητήστε φίλους για το παιδί σας από άλλες χώρες με τη βοήθεια του δασκάλου ώστε να δώσετε την ευκαιρία στο παιδί σας να εξασκήσει τις ξένες γλώσσες που μαθαίνει και να μοιράζετε τις σκέψεις του. Έτσι, μετά το τέλος της μελέτης και της προετοιμασίας για τα μαθήματα της επόμενης μέρας μπορείτε να βοηθάτε το παιδί σας να συντάσσει τα ηλεκτρονικά του γράμματα-μηνύματα στους φίλους του από το εξωτερικό.

- δημιουργία ενός ιστολογίου με συγκεκριμένη ή μη θεματική

Η ανάπτυξη των δεξιοτήτων του παιδιού σας στη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή μπορεί κάλλιστα να βελτιωθεί από τη δημιουργία και το συντονισμό ενός ιστολογίου με συγκεκριμένη ή με γενική θεματική λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη τα πραγματικά ενδιαφέροντα και τις κλίσεις του παιδιού σας. Υπάρχουν πολλά βίντεο στο Διαδίκτυο που θα βοηθήσουν όσους από εσάς θέλετε να υλοποιήσετε αυτή τη δραστηριότητα με το παιδί σας αλλά δεν έχετε τις γνώσεις. Κάθε μέρα μπορείτε να βοηθάτε το παιδί σας να γράφει ένα κείμενο, όσο εκτενές ή σύντομο το ίδιο επιθυμεί, και να το αναρτάτε (το παιδί σας θα το κάνει με την καθοδήγησή σας στην αρχή και μετά μόνο του) στο ιστολόγιό του. Μπορείτε αν θέλετε να το παροτρύνετε να γράφει τα κείμενά του σε μία από τις ξένες γλώσσες που μαθαίνει για να εξασκείται και να κάνει προσβάσιμο το ιστολόγιό του σε συνομηλίκους του από το εξωτερικό.

Αφού έχετε ολοκληρώσει με το παιδί σας τη δημιουργική αυτή ενότητα μάθησης και δημιουργίας, αφήστε το ελεύθερο να επιλέξει πώς θα δαπανήσει το χρόνο του μέχρι τη βραδινή ατομική του υγιεινή και τον ύπνο. Μπορεί να κάνει ό,τι το ευχαριστεί και θέλει πραγματικά χωρίς να το καταπιέζετε ή να υποδεικνύετε τι να κάνει. Μπορεί να δει τηλεόραση, μπορεί να παίξει τα αγαπημένα του ηλεκτρονικά παιχνίδια, μπορεί να συνομιλήσει στο Facebook με τους φίλους του, ό,τι αυτό θέλει. Το μόνο που μπορείτε να κάνετε είναι να ορίσετε μαζί την ώρα που θα πρέπει να τελειώσει με ό,τι έχει αποφασίσει να ασχοληθεί ώστε να φάει το βραδινό του, να πλύνει τα δόντια του και να πάει στο κρεβάτι για ύπνο.

Καλό είναι να το καληνυχτίσετε με την ανάγνωση λίγων σελίδων από ένα παραμύθι, δείχνοντάς του τη σχετική εικονογράφηση. Αφήνετε έτσι τη φαντασία του να δουλέψει ακόμη και κατά τη διάρκεια του ύπνου.

Όσοι από εσάς θέλετε να ξεφύγετε από το περιβάλλον του σπιτιού με το παιδί σας, μπορείτε να επιλέξετε μαζί με αυτό ένα μέρος και να οργανώσετε την επίσκεψή σας. Το μέρος αυτό θα μπορούσε να είναι το Μουσείο της πόλης σας ή ακόμη και το σούπερ μάρκετ για να αγοράσετε μερικά ψώνια που έχετε ανάγκη. Ανάλογα με το χώρο τον οποίο θα επιλέξετε, μπορείτε να σκεφτείτε και διαφορετικές δραστηριότητες για το παιδί σας.

Αν επιλέξετε το **Μουσείο**, είναι προφανές ότι μπορείτε να συνδυάσετε γνώσεις από τα κεφάλαια του σχολικού βιβλίου που έχει διδαχθεί με τα

εκθέματα στις προθήκες. Μπορείτε να πάρετε μαζί σας το σχολικό βιβλίο και να ξαναζωντανέψετε στο μυαλό του παιδιού σας όλα αυτά τα ωραία πράγματα που έμαθε. Αφήστε τη μαγεία του χώρου να επιδράσει στη φαντασία του και γίνετε ο ξεναγός του στο χώρο και στο χρόνο.

Για όσους από εσάς επιλέξετε τη Δημοτική ή την Παιδική **Βιβλιοθήκη** της πόλης σας, φροντίστε, αν είναι η πρώτη σας φορά με το παιδί, να του εκδώσετε τη δανειστική κάρτα μέλους του και με τη βοήθεια του υπαλλήλου και μετά το ξεφύλλισμα πολλών πολύχρωμων παραμυθιών να δανειστείτε 2-3 από αυτά. Επιστρέψτε σπίτι και αρχίστε το διάβασμα και τις δημιουργικές δραστηριότητες που μπορείτε να συνδυάσετε με το συγκεκριμένο παραμύθι.

Αν έχετε επιλέξει το **σούπερ μάρκετ**, πάρτε μαζί σας το βιβλίο των Μαθηματικών και καθώς περνάτε από τα ράφια, μπορείτε να βλέπετε τις τιμές και να σκαρφίζετε προβληματάκια για το παιδί σας. Δείτε πρώτα σε ποιο κεφάλαιο του βιβλίου βρίσκετε το παιδί σας, αλλιώς δεν θα το βοηθήσετε καθόλου· αντίθετα θα του δημιουργήσετε αμφιβολίες για τις γνώσεις του στα Μαθηματικά και την αριθμητική. Ένα απλό πρόβλημα θα μπορούσε να είναι η ανάγνωση των τιμών από το παιδί σας, ενώ ένα δύσκολο θα μπορούσε να είναι το εξής: αφού επιλέγετε τα προϊόντα που θέλετε να αγοράσετε, λέτε στο παιδί σας να σημειώνει τις τιμές σ' ένα χαρτί που του έχετε από πριν δώσει και μετά τα τοποθετείτε στο καλάθι των αγορών σας. Στη συνέχεια, όταν έχετε ολοκληρώσει τις αγορές σας και λίγο πριν φτάσετε στο ταμείο, ζητάτε από το παιδί να σας πει το τελικό σύνολο το οποίο θα πρέπει να πληρώσετε για να τα αγοράσετε. Μόλις σας το πει, το επιβραβεύετε για την προσπάθειά του και το σωστό αποτέλεσμα, ενώ αν υπολογίσει λάθος το σύνολο, τότε το βοηθάτε να βρει το σωστό. Τέλος, προχωράτε στο ταμείο και μόλις ο υπάλληλος σας πει το ποσό που ήδη σας έχει υπολογίσει το παιδί σας, το επιβραβεύετε εκ νέου. Σκεφτείτε κι άλλες δραστηριότητες που θα μπορούσαν να γίνουν στο συγκεκριμένο χώρο, όπως για παράδειγμα η τοποθέτηση των προϊόντων στις σακούλες (προτιμήστε τις πάνινες ή τις πλαστικές που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και στις επόμενες αγορές σας) έπειτα από μια διαλογή σε προϊόντα ψυγείου, μπάνιου, απορρυπαντικά κτλ. Οι δυνατότητες που σας δίνει ο κάθε χώρος για μάθηση μέσω παιχνιδιού εξαντλούνται μονάχα με τη φαντασία σας, δηλαδή ποτέ!

Τα παραπάνω βήματα από την είσοδο του παιδιού στο σπίτι μετά το Σχολείο μέχρι την προετοιμασία για το βραδινό ύπνο, προσαρμόζονται

ανάλογα με την ηλικία, το φύλο, τα ενδιαφέροντα και το χαρακτήρα του κάθε παιδιού. Δεν υπάρχει καταλληλότερος από τον γονέα για να τροποποιήσει τα παραπάνω βήματα και να τα προσαρμόσει ανάλογα με τις ανάγκες του παιδιού του. Αυτός τα ξέρει καλύτερα από κάθε άλλο.

Τα βήματα που διαβάσατε μέχρι στιγμής αναφέρονται σε γονείς παιδιών των πρώτων τάξεων του Δημοτικού (με εξαίρεση τις δημιουργικές δραστηριότητες μετά τη μελέτη των μαθημάτων της επόμενης ημέρας), οι οποίοι πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί καθώς από τις πρώτες τάξεις μπαίνουν οι βάσεις πάνω στις οποίες θα κτιστεί αργότερα, χρόνο με το χρόνο, το υπόλοιπο οικοδόμημα της γνώσης. Είναι σημαντικό για το παιδί να κατανοήσει ήδη από την πρώτη Δημοτικού, με τη βοήθεια πάντα του γονέα, τη στρατηγική μάθησης και επίλυσης ασκήσεων, την υπευθυνότητα, το πρόγραμμα, τη συνέπεια, τον τρόπο καλλιέργειας των δεξιοτήτων του και τη δύναμη της συνεργασίας και της ομαδικότητας.

Στην προσπάθειά του αυτή είναι εξίσου σημαντικό ο γονέας να αποτελεί πρότυπο για το παιδί του και να προσέχει ώστε οι πράξεις του και η συμπεριφορά του να συνάδουν με το λόγο του και τις συμβουλές του προς το παιδί. Σε διαφορετική περίπτωση θα επικρατήσει σύγχυση στο μυαλό του παιδιού, το οποίο θα προσπαθεί μάταια να βρει τον τρόπο με τον οποίο θα αντιδράσει σε κάθε ερέθισμα, σε κάθε κατάσταση την οποία θα κληθεί να αντιμετωπίσει είτε εντός είτε εκτός σπιτιού.

Παράρτημα:

Εκμάθηση ξένων γλωσσών μέσω Διαδικτύου

Μαθαίνοντας γλώσσες μέσω Διαδικτύου δωρεάν

101languages (<http://www.101languages.net/>): ίσως η καλύτερη ιστοσελίδα για την εκμάθηση γλωσσών! Δωρεάν κατηγοριοποιημένο υλικό (Προφορά, Φράσεις & Λεξιλόγιο, Στοιχεία για την επιλεγμένη γλώσσα, ακόμη και Ταξιδιωτικοί Οδηγοί!) για 51 γλώσσες του κόσμου! Επίσης, αυτή η ιστοσελίδα σας δίνει τη δυνατότητα να παρακολουθήσετε διαδικτυακά πολλούς τηλεοπτικούς σταθμούς της χώρας τη γλώσσα της οποίας μαθαίνετε.

book2 (<http://www.goethe-verlag.com/book2/>): Αυτή η ιστοσελίδα περιέχει 100 μαθήματα που παρέχουν στους αρχάριους ένα βασικό λεξιλόγιο σε περισσότερες από 40 γλώσσες και σε περίπου 1600 συνδυασμούς γλωσσών. Χωρίς καθόλου γνώσεις, θα μάθετε να λέτε με προφορά σύντομες προτάσεις σε πραγματικές καθημερινές συνθήκες. Η μέθοδος αυτή συνδυάζει με επιτυχία ήχο και κείμενο για αποτελεσματική εκμάθηση γλωσσών.

BBC – Languages (<http://www.bbc.co.uk/languages/>): μια εξαιρετική πρωτοβουλία του BBC για την εκμάθηση γλωσσών. Μαθήματα με ήχο και βίντεο, φράση της ημέρας, συμβουλές, ιστορίες, τηλεοπτικούς σταθμούς και newsletter για βασικές εκφράσεις σε 36 γλώσσες.

Forvo (<http://www.forvo.com/languages/>): Πιστεύω ότι το μόντο της ιστοσελίδας «Όλες οι λέξεις στον κόσμο. Με προφορά.» ταιριάζει πολύ καλά με το περιεχόμενο. Μπορείτε να βρείτε 850.129 λέξεις και 846.815 προφορές σε 267 γλώσσες!

My Languages (<http://www.mylanguages.org/>): Αν προσπαθείτε να μάθετε νέες γλώσσες και χρειάζεστε μερική ενίσχυση στη γραμματική και το λεξιλόγιο, αυτή η ιστοσελίδα μπορεί να σας βοηθήσει. Μπορείτε να βρείτε μερικές χρήσιμες και δωρεάν πηγές, όπως μαθήματα, γλωσσικά εργαλεία, αρχεία ήχου να τηλεφορτώσετε και άρθρα.

Surface Languages (<http://www.surfacelanguages.com/>): ένα διαδικτυακό κέντρο με πηγές για εκμάθηση περισσότερων από 35 γλωσσών! Στόχος της συγκεκριμένης ιστοσελίδας είναι να παρέχει δωρεάν, ανεξάρτητη και ακριβή πληροφόρηση για την εκμάθηση γλωσσών και πηγές για γλωσσομαθείς. Μπορείτε να βρείτε χιλιάδες φράσεις και ώρες ηχητικών αρχείων από φυσικούς ομιλητές μαζί με διαδραστικές κάρτες και μεθόδους εκμάθησης με το σύστημα της πολλαπλής επιλογής. Δεν χρειάζεται να τηλεφορτώσετε απολύτως τίποτα και είναι δωρεάν!

Digital Dialects (<http://www.digitaldialects.com/>): μια ιστοσελίδα με δωρεάν διαδικτυακά παιχνίδια για εκμάθηση γλωσσών! Μπορείτε να παίξετε παιχνίδια για 60 γλώσσες και να μάθετε αρκετά καλά τα βασικά (αριθμούς, χρώματα, φρούτα, λαχανικά, ζώα, λεξιλόγιο κτλ.) της γλώσσας που έχετε επιλέξει.

linguanaut (<http://linguanaut.com/>): μια ιστοσελίδα με φράσεις, βίντεο και την αλφαβήτα σε περισσότερες από 50 γλώσσες. Περισσότερες από 101 φράσεις και βίντεο καλύπτουν αρκετά θέματα όπως φράσεις χαιρετισμού, κατεύθυνσης-οδηγιών και άλλες προτάσεις της καθημερινότητας σας περιμένουν να τις ανακαλύψετε!

From Language To Language (<http://www.langtolang.com/>): ένα πολυγλωσσικό λεξικό με το οποίο μπορείτε να μεταφράσετε 26.434.049 λέξεις από 2.162 δίγλωσσα λεξικά. Αλλά είναι κάτι περισσότερο από ένα συνηθισμένο λεξικό διότι μπορείτε να βρείτε: τη λέξη της ημέρας, ένα ιδιαιτέρως έξυπνο λεξοκουίζ, ένα παιχνίδι δημιουργίας λέξεων και χρήσιμες φράσεις για τουρίστες (βασικές φράσεις, χαιρετισμούς, ερωτήσεις, ημέρες, μήνες και αριθμοί) στην ενότητα “Traveler”. Μια εξαιρετικά φιλική προς το χρήστη ιστοσελίδα και πολύ διασκεδαστική!

babbel (<http://www.babbel.com/>): Το Babbel είναι ένας καινούριος τρόπος για να μάθετε μια ξένη γλώσσα. Το σύστημα εκμάθησης συνδυάζει αποτελεσματικές μεθόδους μάθησης και τεχνολογία. Διαδραστικά μαθήματα θα βελτιώσουν τις ικανότητές σας στη γραμματική, το λεξιλόγιο και την

προφορά. Θα έχετε μια γρήγορη πρόοδο και αρκετή διασκέδαση. Είναι διαθέσιμο μόνο σε 7 γλώσσες.

word2word (<http://www.word2word.com/course.html>): εδώ μπορείτε να βρείτε ιστοσελίδες που στοχεύουν στην αλληλοκατανόηση των ανθρώπων μέσω της χρήσης της γλώσσας. Αυτές οι ιστοσελίδες περιέχουν μαθήματα για να βοηθήσουν ανθρώπους να μάθουν ο ένας από τον άλλον μια γλώσσα.

BabelNation (<http://www.babelnation.com/>): μια δωρεάν υπηρεσία η οποία προσφέρει διαδικτυακά μαθήματα για την εκμάθηση 5 γλωσσών (Ισπανικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά και Πορτογαλικά). Είτε θέλετε να ταξιδέψετε στον κόσμο, είτε να ενισχύσετε τις γλωσσικές δεξιότητές σας για επαγγελματικούς λόγους ή απλά για να μάθετε μια γλώσσα που σας αρέσει, αυτή η ιστοσελίδα θα σας προσφέρει δωρεάν διαδραστικά μαθήματα.

Speak7 (<http://speak7.com/>): μπορείτε να βρείτε δωρεάν μαθήματα σε 7 γλώσσες (Αραβικά, Ισπανικά, Γαλλικά, Ιταλικά, Ρώσικα και Γερμανικά). Γι' αυτό και ονομάζεται "Speak7". Το υλικό της ιστοσελίδας μπορεί να είναι ένας πολύ καλός τρόπος για να ξεκινήσετε ή να βελτιώσετε τις δεξιότητές σας σε κάποια από τις προσφερόμενες γλώσσες.

eLanguageSchool.net (<http://www.elanguageschool.net/>): περιγράφεται ως η «μεγαλύτερη ιστοσελίδα για την εκμάθηση πολλών γλωσσών στο Διαδίκτυο». Νομίζω πως αυτή η περιγραφή μπορεί να είναι αληθής διότι στην ιστοσελίδα υπάρχει μια συλλογή των καλύτερων εργαλείων από μια ποικιλία πηγών που κάνει την εκμάθηση 10 γλωσσών όσο το δυνατόν πιο εύκολη. Απλά επιλέγετε τη γλώσσα που θέλετε να μάθετε και ξεκινάτε. Τόσο απλά.

Language online (<http://webgerman.com/languages/>): μια ιστοσελίδα αφιερωμένη στη δωρεάν διαδικτυακή εκμάθηση γλωσσών που περιλαμβάνει πολλά εργαλεία γι' αυτό το σκοπό.

Lexilogos (<http://www.lexilogos.com/english/index.htm>): πρόκειται για ένα περιεκτικό σύνολο πηγών για τη μελέτη των γλωσσών του κόσμου. Μπορείτε να μάθετε ακόμη και Zulu!

Language-base (<http://language-base.com/>): μια ιστοσελίδα για την εκμάθηση γλωσσών μέσω βίντεο! Τι μπορείτε να μάθετε; Ό,τι χρειάζεστε σαν αρχάριος χρήστης: το αλφάβητο, μέρη του σώματος, να μετράτε, τα χρώματα, μερικά τρόφιμα, χαιρετισμούς, επίθετα, ρούχα, μέρη, εκφράσεις, χρόνο, ρήματα!

How to learn any Language (<http://how-to-learn-any-language.com/e/index.html>): μια ιστοσελίδα που δημιουργήθηκε για ανθρώπους που τους αρέσει να μαθαίνουν γλώσσες. Είναι ανεξάρτητο και βασίζεται σε προσωπικές εμπειρίες με γλώσσες του κυρίου Francois Micheloud, ενός Ελβετού επιχειρηματία, και των μελών του φόρουμ της ιστοσελίδας. Μπορείτε να βρείτε πολλά ενδιαφέροντα κείμενα και πληροφορίες για τη γλώσσα που έχετε επιλέξει να μάθετε ή σκοπεύετε να μάθετε. Τυχόν απορίες; Αισθανθείτε ελεύθεροι να χρησιμοποιήσετε το φόρουμ της ιστοσελίδας.

Omniplot (<http://www.omniplot.com/>): πρόκειται για μια εγκυκλοπαίδεια συστημάτων γραφής και γλωσσών, το οποίο δημιουργήθηκε το 1998 από τον κύριο Simon Ager. Περιέχει λεπτομέρειες για περισσότερα από 180 συστήματα γραφής, πληροφορίες για περισσότερες από 500 γλώσσες, πάνω από 300 συμμετοχικά συστήματα γραφής που εφευρέθηκαν από τους επισκέπτες της ιστοσελίδας, συμβουλές για την εκμάθηση γλωσσών, άρθρα σχετικά με τη γλώσσα, χρήσιμες εκφράσεις με ηχογραφήσεις σε πολλές γλώσσες, κείμενα, ονόματα χωρών, χρώματα και τραγούδια σε πολλές γλώσσες, ένα κατάστημα με βιβλία που αφορούν τις γλώσσες και συνδέσμους σε πηγές σχετικές με την εκμάθηση γλωσσών.

Μαθαίνοντας γλώσσες με μαθήματα Tandem

My Language Exchange (<http://www.mylanguageexchange.com/>): μπορείτε να εγγραφείτε δωρεάν στην ιστοσελίδα, να βρείτε έναν φυσικό ομιλητή της γλώσσας που επιθυμείτε να μάθετε και να κάνετε εξάσκηση μαζί του σε οποιαδήποτε από τις 115 γλώσσες που σας προσφέρονται! Παράλληλα μπορείτε να του διδάξετε τη δική σας γλώσσα και να τον βοηθήσετε όπως σας βοηθάει κι αυτός. Περισσότερα από 1 εκατομμύριο μέλη από 133 χώρες μαθαίνουν γλώσσες μέσω της ιστοσελίδας αυτής! Εσείς;

Livemocha (<http://www.livemocha.com/>): στην κεντρική σελίδα περιγράφεται ως «η μεγαλύτερη παγκοσμίως διαδικτυακή κοινότητα εκμάθησης γλωσσών». Δεν γνωρίζω αν αληθεύει αλλά σε ελάχιστα δευτερόλεπτα μπορείτε να εγγραφείτε και να έχετε πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό, να εξασκηθείτε στη γραφή και την ομιλία της γλώσσας που μαθαίνετε και να βοηθήσετε άλλους να μάθουν τη μητρική σας γλώσσα. Ακούγεται ενδιαφέρον; Γιατί λοιπόν να μην δοκιμάσετε τη livemocha σας!

babelyou (<http://www.babelyou.com/>): μετά την εγγραφή σας μπορείτε να βρείτε γλωσσικούς συνεργάτες και φυσικούς ομιλητές, να μάθετε εύκολα ξένες γλώσσες με βίντεο και ασκήσεις, να δημιουργήσετε τις δικές σας διαδικτυακές αίθουσες διδασκαλίες, να ψάξετε για σχολεία εκμάθησης γλωσσών, να ανακαλύψετε ξένους πολιτισμούς και ιστορίες και να αποκτήσετε νέους φίλους. Όλα αυτά σε μία ιστοσελίδα!

Λογισμικό για την εκμάθηση γλωσσών

byki (<http://www.byki.com/>): Το Byki είναι ένα πανίσχυρο και εξατομικευμένο σύστημα εκμάθησης γλωσσών. Σας βοηθά να απομνημονεύσετε λέξεις και φράσεις με τέτοιο τρόπο που μπορείτε να τις ανακαλείτε όταν τις χρειάζεστε και να τις θυμάστε για πάντα. Είναι πολύ εύκολο στη χρήση: παίζετε ένα ενδιαφέρον παιχνίδι με κάρτες. Μπορείτε να τις κατεβάσετε δωρεάν και να αρχίσετε άμεσα να μαθαίνετε τη γλώσσα που έχετε επιλέξει! Είναι διαθέσιμο σε περισσότερες από 70 γλώσσες.

Λεξικά και Μετάφραση

Dicts.info (<http://www.dicts.info/>): ένα project λεξικών με τεράστιο αριθμό εξαιρετικού υλικού όπως λεξικών με φωτογραφίες, ορολογία, τεστ, κουίζ, εγκυκλοπαίδειες!

Freelang (<http://www.freelang.net/>): Το Freelang παρέχει λεξικά, δωρεάν μετάφραση από άνθρωπο και όχι μηχανήματα, και πολλές άλλες χρήσιμες πηγές σε όσους μαθαίνουν μια γλώσσα ή χρειάζονται μια μετάφραση.

Μπορείτε να τηλεφορτώσετε δωρεάν οποιοδήποτε από τα 263 λεξικά που είναι διαθέσιμα!

IATE - InterActive Terminology for Europe (<http://iate.europa.eu/>): Η IATE είναι η Ευρωπαϊκή διοργανική βάση δεδομένων ορολογίας και έχει χρησιμοποιηθεί στα Ευρωπαϊκά Όργανα και Οργανισμούς από το καλοκαίρι του 2004 για τη διαχείριση της συλλογής, διάχυσης και επιμερισμένης διαχείρισης της ευρωπαϊκής ειδικής ορολογίας.

LingvoSoft (<http://www.lingvosoft.com/?refid=-1>): Το LingvoSoft είναι το σπίτι για τους ταλαντούχους και έμπειρους προγραμματιστές και γλωσσολόγους οι οποίοι δημιουργούν μια ποικιλία λεξικών, εργαλείων μετάφρασης και ειδικά λογισμικά για την εκμάθηση γλωσσών. Στόχος της ιστοσελίδας είναι το κέρδος από την πώληση των προϊόντων του LingvoSoft αλλά υπάρχουν διαθέσιμα δωρεάν διαδικτυακά λεξικά για πολλά ζεύγη γλωσσών.

Ectaco (<http://www.ectaco.co.uk/>): άλλη μια εταιρεία με το κέρδος στην πρώτη θέση αλλά μπορείτε να βρείτε πολλά δωρεάν διαδικτυακά λεξικά για να παίξετε.

Εξάσκηση στις γλώσσες μέσω Τηλεόρασης/ Ραδιοφώνου

Squid TV (<http://squidtv.net/>): ένα μοναδικό εργαλείο για να παρακολουθήσετε ζωντανά τηλεοπτικές εκπομπές και βίντεο on-demand από κάθε γωνιά του πλανήτη!

Live Internet TV (<http://www.liveinternettv.net/>): Τηλεοπτικά κανάλια από διάφορα μέρη παγκοσμίως.

Internet-online (<http://internet-online.org/>): μέσω αυτής της ιστοσελίδας μπορείτε να έχετε δωρεάν πρόσβαση σε διαδικτυακή τηλεόραση, ραδιόφωνο και εφημερίδες.

BeelineTV (<http://beeline.tv.com/>): δωρεάν διαδικτυακή τηλεόραση από όλο τον κόσμο. Η ιστοσελίδα παρέχει μια επιλογή των καλύτερων ευρυζωνικών τηλεοπτικών καναλιών.

Surf Music (<http://www.surfmusic.de/>): μπορείτε να έχετε πρόσβαση σε διαδικτυακή τηλεόραση και ραδιοφωνικούς σταθμούς από όλη την υφήλιο.



Αφήστε τα βιβλία
να πετάξουν
ελεύθερα!

www.saitapublications.gr

Η ιδέα για τις Εκδόσεις Σαΐτα ξεπήδησε τον Ιούλιο του 2012 με πρωταρχικό σκοπό τη δημιουργία ενός χώρου όπου τα έργα νέων συγγραφέων, ξεπερνώντας τα εμπόδια που θέτουν οι παραδοσιακοί Εκδοτικοί Οίκοι, θα συνομιλούν άμεσα, δωρεάν και ελεύθερα με το αναγνωστικό κοινό.

Μακριά από το κέρδος, την εκμετάλλευση και την εμπορευματοποίηση της πνευματικής ιδιοκτησίας, οι Εκδόσεις Σαΐτα επιδιώκουν να επαναπροσδιορίσουν τις σχέσεις Εκδότη-Συγγραφέα-Αναγνώστη, καλλιεργώντας τον πραγματικό διάλογο, την αλληλεπίδραση και την ουσιαστική επικοινωνία του έργου με τον αναγνώστη δίχως προϋποθέσεις και περιορισμούς.

Ο ισχυρός άνεμος της **αγάπης** για το βιβλίο,
το γλυκό αεράκι της **δημιουργικότητας**,
ο ζέφυρος της **καινοτομίας**,
ο σιρόκος της **φαντασίας**,
ο λεβάντες της **επιμονής**,
ο γραίγος του **οράματος**,
καθοδηγούν τη σαΐτα των Εκδόσεών μας.

Σας καλούμε λοιπόν να αφήσετε τα βιβλία να πετάξουν ελεύθερα!

Ηρακλής Λαμπαδαρίου Τάξη Δημιουργική με φαντασία Αρκετή

Τεχνικές, ιδέες, σκέψεις και δραστηριότητες οι οποίες δεν ανήκουν στη σφαίρα της φαντασίας αλλά είναι εύκολα και άμεσα υλοποιήσιμες στο πλαίσιο της σχολικής αίθουσας και του σπιτιού, της τάξης έξω από την τάξη.

Στόχος του συγγραφέα είναι να αποτελέσει όλο αυτό το υλικό το έναυσμα για τη συστηματική ενασχόληση εκπαιδευτικών και γονέων με τη βελτίωση των διδακτικών τους προσεγγίσεων και το σχεδιασμό δικών τους, πρωτότυπων δραστηριοτήτων με συνδυασμό των πολυμεσικών εφαρμογών, βασισμένων στις ιδιαιτερότητες των μαθητών τους, οι οποίες θα καλλιεργούν κυρίως τη δημιουργικότητά τους και το ενδιαφέρον τους για τη μάθηση και τη φιλαναγνώσια.

